Cōſtātinus.
tinus (ſubmerſo Maxentio) nanali prelio victū apud Nicomediā ſeipſū tradere: ac Theſalonice vitā priuatā ducē coegit. Et iuſte quidē. Nam a fide ob inuidiā deficiens chꝛianos Cōſtātino fauētes grauibus ſupplicijs ꝑſequebatur.

Maximianus āt viroꝝ peſſim⁹ cuius ſuaſione decima i chꝛianos ꝑſecutio fuerat excitata ꝑ hoc tp̄s diuia vltiōe iſlatis ſubito viſceribus ita diſtendit vt iter ſe ⁊ putridū cadauer nil intereſſet ſcatētibus vndiqꝫ vermib⁹ ⁊ tabo ſerpēte tanto putoꝛe fetebat: vt ſuſtineri fetoꝛ nō poſſet: hoc eius exigētib⁹ meritis: q nō ſolū nr̄os interimebat: veꝝ ēt ad cemiteria ꝯuenire vetabat: ⁊ ſimulacrū Antiochie ꝯſecratū ſuboꝛnatis ſacerdotib⁹: q ex adytis id enūciarent: clamaſſe dicebat pellēdos ab vrbib⁹ chꝛianos: ⁊ p̄mia i ꝓuincijs diſtribuit ſacerdotib⁹ ſimulacroꝝ q ꝯtra chꝛianos agerent. Tandē v̄o tyrānus penitētia ductus medico ſuo ſibi veꝝ dicente decreto publico vetuit chꝛianos ledi: eoſqꝫ legibus ſuis vti permiſit. Sꝫ hoc nihil ei ſicut nec Antiocho ꝓfuit cum vi fierent oīa. Nā grauiſſimis moꝛbis diu cruciatus viuendi tandem finem fecit.

Deiectis igit̄ Maxētio: Licinio ⁊ Maximiano tyrānis: omniqꝫ tyrānice dn̄ationis ablata memoꝛia ſoliditatē chꝛiani nois iā eccleſia obtinere cepit. Quāto autē poſtmodū religioſus hic princeps Cōſtātin⁹ circa dei cultū fuerit ſtudioſus iferius dicemus. Quapropter huius volumis octauo libꝛo finē hic facimus.

Liber octanus explicit.

Fratris Jacobiphilippi Bergomēſis oꝛdinis Eremitaꝝ diui Auguſtini i omnimoda hiſtoria nouiſſime ꝯgeſta Supplementū chꝛonicaꝝ appellata: Nonus liber feliciter incipit.

Papa.34. 5512 313

Silueſter papa natiōe romanus

p̄re Ruffino: poſt Melciadē ſedit ānis.21. vir qdē aſpectu angelic⁹: ſmōe nitidus: coꝛpoꝛe iteger: ſact⁹ ope: ꝯſilio magnus: fide catholic⁹: ſpe paciētiſſimus: ⁊ charitate diffuſus cui tātam dn̄s ꝯtulit grām: vt nō a chꝛianis mō: veꝝ etiā a gētilib⁹ nimio colereť affectu. Hic baptizato Cōſtātino ⁊ eccl'iſs pace reddita: multa ad cultū diuinū ſpectātia ꝯſtituit: vt. ſ. i eccl'ijs cathedralib⁹ iferioꝛes diacono obediāt ſic h̄r i Canone.93. diſ. c. A ſubdiacono. Mandauit inſup laycis: ne clericū i iudiciū vocare p̄ſumeret. 2. q. 7. c. Nullus layc⁹. Vetuit ēt cl'icis cās i ſeculari curia agere: nec an̄ iudicē ſecularē cās tractare. ii. q. i. c. Teſtimoniū. ⁊. c. Siqs. Statuit itē altaris coꝛpoꝛalia: neqꝫ ſerico: neqꝫ tincto pāno fieri: ſꝫ lineo qdē albo: vt de ꝯſe. di. i. c. Cōſulto oium. Sic quoqꝫ i albis celebꝛādū eē dicebat: quēadmodū in linea ſyndone ⁊ alba chꝛi coꝛpus ſepultū fuit. Gradus p̄terea i eccleſiaſticis oꝛdinib⁹ ꝯſtituit: vt vnuſqſqꝫ vno tm̄ oꝛdie cōtētus ſit ⁊ vnius ſolū vxoꝛis vir. Cēſuit itē vt ſanctū chꝛiſma ab ep̄o tm̄ ꝯſecrareť: ⁊ vt ep̄i baptizatū ſignarēt ſeu ꝯfirmarēt ꝑp hereticā ſuaſionē. Atqꝫ baptizatū preſbyter occaſione moꝛtis chꝛiſmate leniat: vt de ꝯſe. di. i. Quartā p̄terea ⁊ ſextā feriam ac ſabbatū ieiunijs obſeruandas inſtituit. Quintā v̄o feriā ⁊ dominicā cenſuit venerandā. Nā in ea die dn̄s aſcēdit. Sacramētū ſui coꝛpoꝛis inſtituit: ac ſcm̄ chꝛiſma ꝯfecit. Hic oꝛphanoꝝ: viduaꝝ pauperūqꝫ noia i matricula ſcripta hēbat: qb⁹ ⁊ vite neceſſaria quottidie ꝓuidebat. Inter cetera āt hui⁹ ſcīſſimi viri memoꝛāda facta ferť ꝙ romanā vrbē a dꝛaconis peſtilētia liberauerit. Demū cū ſacros ſepties i Decēbꝛio mēſe oꝛdines celebꝛaſſet: vbi diaconos ſex ⁊ triginta. xlij. ⁊ ep̄os per diuerſa loca. xlv. creauit. pꝛidie kl'as Januarij obijt. Sepultuſqꝫ ē in cemiterio Priſcille via Salaria.

Conſtantinus igiť optim⁹ vir q̄ ob coꝛpoꝛis ⁊ ai dotes cum clariſſimo quoqꝫ pꝛincipe cōparari poterat. Nam militari gloꝛia foꝛtunat⁹ fuit: pacē petentibus libenter ōdit: liberalibus ſtudijs delectat⁹ fuit: liberalitate ⁊ gratia omnium beniuolentiam ſibi ꝯparauit: vbi honeſtatē chꝛiſtiane religionis intellexit eā ita ꝯplexus ē vt iturus ad bellū non alio ꝗ̄ crucis ſigno vſus ſit. Eo ꝙ ſereno celo dum contra Maxentium iturus eſſet: ſignum illud viderat ⁊ adoꝛauerat.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Conſtantinus

ꝛ aſtantes angelos audierat dicentes. Conſtantine in hoc ſigno vinces. Quod ꝛ factū eſt: quia omnes tyrānos a ceruicibus chriſtianoꝝ depulit: ꝛ Maxentium ſuperauit. Silueſter āt q ob pſecutoꝝ tyrannidē i Socrate mōtē ɔfugerat: ibiqꝫ ꝑ aliquod tempus cum clericis ſuis latitauerat| audita huius principis humanitate ad eum (ꝛ vocatus) relicto monte venire curauit. Conſtantinū itaqꝫ erga chrianos bene animatum offendit: ꝛ morbo lepre corporali. ſ. ꝛ ſpirituali curauit. Quo ſanitati reſtituto| ꝓmptiorē eū ad optime d eccl'ia dei ꝓmerēdū ēt reddidit: Vñ ꝛ mox leges multas ex equo ꝛ bono rogauit: ꝛ ſuperfluas ſeueraſqꝫ oio abſcidit ꝛ emēdauit. Inſuꝑ ꝛ ꝓ gratijs deo exoluēdis: vt Gratianus. 96. di. c. Vtile tradit Silueſtro ꝛ ſucceſſoribus ſuis palatiū lateranēſe ſui ipij tradidit. deinde coronā capitis ſui| ſimulqꝫ ꝛ frixū ꝛ ſuꝑ humerale: clamidēqꝫ purpureā atqꝫ cocineā tunicā: ꝛ oia ipialia indumēta| ꝛ dignitatē iperialiū pſidētiū eqtū. Cōtulit ꝑterea ſceptra impialia: ſimulqꝫ cūcta ſigna atqꝫ bāna. ꝛ diuerſa ornamēta ipialia: ꝛ oēm ꝓceſſionē ipialis culmis. Viriſqꝫ diūſi ordinis reuerēdiſſimis cardinalibꝰ ſācte ro. ec. ſuiētibꝰ illō culmē ſinglaris potētie hre ſtatuit: velut āpliſſimꝰ eiꝰ ſenatꝰ viſus ē glia adornari. ꝛ ſicut ipialibꝰ extabat dcorata militia: ita cleꝝ ſācte ro. eccl'ie ſtatuit adornari. Quēadmodū quoqꝫ ſua ipialis potētia diūſis cubiculárioꝝ hoſtiarioꝝūqꝫ ordinabat officijs: ita ꝛ ſāctā ro. eccleſiā decorari voluit. Et vt pōtificale decus āpliſſimo ſꝑ prefulgēt ſplēdore: decreuit| vt eiuſdē clici. i. cardiales mapulis ꝛ liteaminibꝰ equos equitarēt. Voluit iſuꝑ ſicut eiꝰ ſenatꝰ calciamētis vtebat: ita ꝛ celeſtia ſic terrena ad laudē dei decorarēt. Decreuit ēt ꝑter hec oia: vt ꝛ Silueſter ipſe ꝛ eiꝰ ſucceſſores dyademate. i. corona quā ex ſuo capite illi ɔceſſerat| ex auro puriſſimo ꝛ gēmis ꝓcioſis vti debēnt ꝓ honore bti Petri. Ipſā tñ coronā btiſſimꝰ hic Silueſter tāqꝫ religioſo capiti minime ɔgruētē aſpnatꝰ ē: ſꝫ phrygia mitra cādidaqꝫ tñmō ɔtētus fuit. Preterea quoqꝫ chrianiſſimꝰ Cōſtātinꝰ ꝓ reuerētia Petri apl'i eq pōtificis Silueſtri frenū tenēs i ſubiectiōis ſignū| ſtratoris offiñ illi exhibuit. Publico ēt decreto ſtatuit oēs eius ſucceſſores ſūmos pōtifices eodē fryxio i ꝓceſſionibꝰ ad imitationē ꝫ iperij romani vti debere. Vñ ꝛ pōtificalis apex nō viloſcēt| ſꝫ magis tāqꝫ terreni iperij dignitas: glia ꝛ potētia decorarēt. Ac ſic tā romanā vrbē qꝫ palatiū ſuū| ꝛ oēs italie ꝓuīcias: loca ꝛ citates Silueſtro pōtifici| ſuiſqꝫ ſucceſſoribꝰ ɔceſſit. Moxqꝫ i vrbe roma nōnullis ɔditis eccl'ijs| impator ipſe ipiū i oriētales regiōes trāſtulit: ꝛ i Bizātie ꝓuincie loco optio nomini ſuo vrbē edificauit: ꝛ eā ſcdā romā noiauit: illicqꝫ iperiū ſuū ɔſtituit. Aſſerēs vbi pricipatꝰ ſacerdotū ꝛ chriane religiōis caput eēt| iuſtū nō eē ipatorē terrenū illic ptātē hre. Cōſtructa igit ɔſtātinopoli: Cōſtātinus cū bellū i Perſas pararet Acrione villa publica āno etatis ſue. 66. iuxta Nicomediā morit. Sūt tñ q dicāt hūc cū i iordane baptizari vellet: atqꝫ iccirco hieroſolimā petēt morte ꝓuētū ab Euſebio Nicomediēſi Arriāo epo rebaptizatū fuiſſe q res chrianiſſimi pricipis fidē: pleroſqꝫ i dubiū vertit. Nobis eni nō veriſimile vꝫ eūdē pricipē q ꝑ oēꝫ vitā ſuā arriani dogmatis acerrimꝰ hoſtis fuerat| i extremo ſpū ei demētie ɔſenſiſſe| quā ſūmo ſtudio de ſuo ipio eliminauerat. Hos deceptos ſilitudie nois putamꝰ: ꝛ pri illō aſſcribē: qd filij ſcelere factitatū ē. Hūc. n. btūs Gregorius i regiſtro Martiāo pricipi ſcribēs: Bone memorie vocat. Hiſtoria quoqꝫ tripartita eiꝰ exitū approbat. diuus ēt Ambroſiꝰ i pſalmos. 14. magni meriti apd deū eū fuiſſe dicit. Iſidorus ꝑterea ꝛ Eutropiꝰ atqꝫ Oroſius q eius res geſtas diligentiſſime ſcripſere eū feliciter ɔſumaſſe affirmāt. Vñ añ eius mortē ſtellā crinitā iuſitate magnitudinis quā greci cometē vocāt aliquādiu fulſiſſe dicūt. Et ꝓpterea greci ipm i ſāctoꝝ cathologo collocauere. Cuius feſtū ēt vigeſimaprima die Martij celebrare dicunt.

[handwritten marginal notes: "Socrate" — "Constantini in Ecclesiam liberalitas" — "Constat se subiecit pape"]

Baſilice a Cōſtantino edificate.

Baſilica lateranenſis (quam Conſtantianam vocant) omnium chrianorum prima ria his temporibus a Conſtantino in ꝓprio Lateranenſi palatio in honorem ſaluatoris mundi edificatur: ꝛ ab ipſo donis plurimis exornatur. Fuere tamen ſuperioribus temporibus aliqua ſacella inter chriſtianos ab apoſtolis aliiſqꝫ patribus erecta: ſed ob crebras perſecutiōes omnia occulta erant| atqꝫ vt crederit ꝫ plerūqꝫ ſubterranea qꝫ apertis in locis ꝛ publicis fierent. Hāc āt celebrē amplāqꝫ baſilicaꝫ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Cōſtātinus.

ad augendam chriſtianam religionem. Conſtantinus cupidus primum vt ſuo ali-
os hortaret̄ exemplo ſuperna inſpiratione ductus Rome edificauit: ⁊ ſaluatoris
mundi imaginem in ſella ſedentem ex argento libraꝝ centū.xxx.eidem obtulit. At
qꝫ duodecim apoſtolorum imagines quinqꝫ pedum altitudinis librarum nonagin
ta ſilr dedit. Saluatorem quoqꝫ addidit in throno ſedentē quinqꝫ pedum altitudi
nis habentē ponderis libraꝝ.140.angelos ēt quattuor ex argento ponderis libra-
rum.105.⁊ coronas quattuor ex auro puriſſimo. Altaria ēt ſeptem portatilia ex au
ro puriſſimo libraꝝ.200.⁊ alia propemodum infinita donaria ⁊ precioſiſſima cum
fundis aliiſqꝫ ꝓuentibus eidē eccleſie ꝯdonauit. Baſilicam quoqꝫ Appendiciam ī
honorem beati Joannis baptiſte:in balneo caloris ſui ī quo loco baptizatus a le-
pra meruit purificari huic addidit:⁊ ibidem ſacrum fontem ex lapide porphyreti-
co īſtituit. In cuius medio colūnam porphyreticā poſuit ſuper quā phialā auream
libraꝝ quinquaginta balſamo plenā collocauit: Ubi ⁊ Joānis baptiſte ſtatuam ar
genteam centū libraꝝ fieri voluit. Cui ēt Baſilice fundos multos ꝯſtituit. Quas
quidē baſilicas Silueſter primū ꝯſecrauit.v°idus Nouēbris:⁊ morē hunc ꝯſecrā-
di eccleſias deinceps edicto publico obſeruari precepit.

Baſilicam ſecundā Petro apoſtolo ī vaticano rogatu Silueſtri pape edificauit:quo
in loco eiuſdē apl'i corpus honorifice collocauit. Supra cuius ſepulchrū poſuit cru
cem centū ⁊ quinquaginta libraꝝ auri puriſſimi. Hāc a fundamētiſ edificaſſe ferūt
ex cuius apertura fundamenti chriſtianiſſimus hic princeps duodecim cophinos
tellure refertos ī honorem.xii.apl'oꝝ proprijs humeris exportauit. Huic ēt eccle-
ſie quattuor candelabra argentea ⁊ tres calices aureos libraꝝ.xii.⁊.xx.argenteos
libraꝝ.x.ꝯdonauit Metretas.4.ducentarum quinquaginta libraꝝ:⁊ patenaꝫ au-
ream cum ture ⁊ columba ornatam gemmiſqꝫ ⁊ margaritis ornatam libraꝝ.30. ob
tulit. Eidē ēt ꝯfertiſſimos ꝓuentus ⁊ rome ⁊ alibi ꝯſtituit.

Baſilicam tertiam in honorem Pauli apoſtoli via hoſtienſi inſtante beato Silue-
ſtro extruxit:ibiqꝫ Pauli corpus ꝯdidit: Eidemqꝫ eccleſie totidem vaſa aurea ar-
genteaqꝫ ac Enea condonauit:maxime vero auream crucē centum ⁊ quinquagin-
ta libraꝝ ſupra ſepulchrū Pauli collocauit:cui ⁊ ingentes diuerſis ex ꝓuincijs de-
ferendos aſſignauit qui ⁊ nuncuſqꝫ in p̄te extant.

Baſilicam quartam ſub titulo ſancte crucis ī hieruſalem ī atrio Soſſoriano Rome
edificauit:⁊ ſanctiſſime crucis partem quandam repoſuit nup ab Helena mr̄e rep
tam ⁊ romam ī thecis argenteis delatā. Cui ēt eccl'e hec munera deferri iuſſit. Ar
gentea.ſ.candelabra quattuor Scyphos argenteos.4.calices aureos.x. Patenam
argenteam inauratam lib̄.l.⁊ altare argenteum lib̄.250. ⁊ agros multos ei dono
dedit.

Baſilicam quintam ī honorē ſancte Agnetis(vt quibuſdam placet)edificatam eius
iuſſu ⁊ impenſa fuiſſe tradunt ⁊ ꝗ̄maxime Conſtantie eius filie rogatu. Quo in
loco ipſa Cōſtātia ⁊ ſoror eiuſdē nois baptizare fuerūt. Huic quoqꝫ Baſilice hec
munera ꝯtulit. Patenā auream lib̄.xx. Calicē aureū lib̄.x.⁊ calices argēteos qu-
qꝫ:⁊ fundos multos.

Baſilicam ſextā ī honorem diui Laurētiſ martyris extra muros vrbis rome ī agro
Uerano edificauit:ī qua ⁊ ſcalam maximā ad deſcendendū ⁊ aſcendēdū: vbi cor-
pus ſanctiſſimi martyris manebat:extruxit eamqꝫ eccleſiam multis monumentis:
tum argenteis:tum porphyreticis lapidibus exornauit. Et in aditu Crypte eiuſ
dem lucernam ex auro puriſſimo lib̄.xx.collocauit. Et ante corpus ſanctum.x.ali-
as argenteas lucernas lib̄.xv.conſtituit:cui etiaꝫ multos fundos aſſignauit.

Baſilicam deniqꝫ ſeptimam beatis martyribus Marcellino p̄ſbytero ⁊ Petro ex-
orciſte via Lauicana iter duas lauros Conſtantinus extruxit quo in loco Mau-
ſeolum in honorem martyrum erexit. Cui etiam templo interceſſione Helene ma
tris ſue:⁊ martyꝝ deuotione hec dona dedit:patenam.ſ.auream lib̄.35. Candela
bra.4.argentea altitudinis pedum.xii. Calices aureos tres cum gēmis precioſiſſi
mis. Amas aureas duas:⁊ aram argenteaꝫ lib̄.ducentaꝝ ac Scyphū aureū lib̄.
xx.miſit. Fundos quoqꝫ tres aſſignauit e quibuſ ſacerdotes ꝓuentus vberes per-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eipiebant. Alias quoq; baſilicas extra vrbem hic princeps extruxit: ď quibus nūc
non expedit dicere.

Helena Celi regis angloꝝ filia iamdiu captiua: ⁊ magni Cōſtātini mater incompa-
rabilis fidei ⁊ religionis mulier ꝑ hoc tēpus baptizato filio magnitudie animi mo-
ta cū vidiſſet Chri,ꝓdigia ꝑ beatū Silueſtrē ꝯtra iudeos fieri: ab eodem baptizata
ad perquirendū lignū ſancte crucis mox Hieroſolimā petiſt. Difficile id quidē vi
debat̃ fieri: qa ab antiquis perſecutoribus eo loco veneris ſimulacrum collocatum
fuerat: vt chriſtiani venerem ſaluatoris loco adorarēt. At illa vocato ad ſe Juda iu
deo: q poſtea baptizatus Cyriacus mutato noīe vocatus fuit ſuaſit ⁊ precepit: vt li
gnū ſancte crucis ſibi a quibuſdā iudeis notū oſtendere dignaret̃. Qui orōne ſuſa
oſtēdit ei locū in quo crux ipſa occultabat̃. Illa vero vbi locū ipſum ruderibus ple
num purgaſſet tres cruces ſtatim inuenit. In vna quarū inſcriptio illa legebat̃ tri-
bus lignis. J. N. R. Judeoꝝ: que eueſtigio mulieri nuper mortue admota vitā illi
reſtituit. Eamobrez Conſtantinus motus edicto vetuit quēpiam deinceps crucis
ſupplicio puniri. Helena vero ibidem edificato tēplo inde abijt: ⁊ clauos qbus chri
corpus cruci conclauatū fuerat ſecum ad filiū Conſtantinopolim detulit: quorum
vnū Cōſtātinus in frenū equi ſui trāſtulit: quo in prelio tantūmodo vteret̃. Quod
modo quidem Mediolani in domicilio maximo in precio habet̃. Alterū in Galee
ſue cono collocauit. Tertiū vero vt diuus refert Ambroſius i Adriaticum mare ad
cōprimēdas ſeuiētis maris ꝓcellas deiecit. Illā vō crucis partem: quā ipſa ſecū in
thecis argēteis detulerat in baſilica ſancte crucis i Hieruſalē (vt diximꝰ) eius roga
tu a filio Rome edificata gēmis ⁊ auro diſtinctā collocari fecit. His geſtis Helena
qđ reliquū tēpus ſupuixit orthodoxe fidei acerrima ꝓtectrix fuit: necnō ⁊ pauperū
orphanoꝝ ac viduarū curā ſuſcipiens tanta eos ꝓſecuta ē humanitate ⁊ caritate: vt
vere omniū mater vocaret̃. Hanc Ambroſius ſermone quodā non regis filiam: ſed
ſtabulariam primo ⁊ humilē fuiſſe dixit: ⁊ ob eius pulchritudinē Cōſtantio cōiun-
ctam: quam quidē dñs noſter Jeſus chrūs de ſtercore leuans nō modo cū principi
bus ſeculi huius: ſed etiā cum principibus celeſtis glorie collocauit: eo ꝙ voluerit
vt ſtercus eſtimari: quo chriſtū lucrifaceret. Obijt vō ſuperſtite filio Rome: cui fi
lius ipſe Mauſeolū erexit: e inq; i porphyretico ſepulchro collocauit. Que vt ſan
cta ab omnibus habita i ꝰkalendas Septembris veneratur.

Arrianorum hereſis ortus.

Arrius qdā Alexādrinus presbyter: ſpecie quidē ⁊ forma (magis ꝙ vtute) inſignis 320
his tēporibus vt homo laudis ⁊ glorie (potius ꝙ veritatis) cupidus apud Alexan
driam vrbē inſaniēs diſcordiā in orthodoxa fide ſerere conatus ē. Separare enim
filiū ab eterna ⁊ ineffabili dei prīs ſbā (vt Gratianus. 24. di. i. habet) conabat̃: his
potiſſimū vbis. Erat aliquādo qñ nō erat nō intelligēs ꝑ hoc filiū prī coeternū eē
⁊ fuiſſe ⁊ eandē in trinitate ſbām: cum dictum ſit. Ego ⁊ pr̄ vnum ſumus. Et ꝙ im
peratoꝝ edicta: aut hoſtiū inſidie: necnō ⁊ tyrannoꝝ gladij contra fidem catholicā
potuerūt his ſuis fraudibus preualere conatus ē. Unde ⁊ totū pene orbē ſuo peſſi-
mo infecit errore. Nec tamen ſceleſtū ac dyabolicum virum dñs permiſit impunē
qa haud multo poſt obſcena morte vitā finiuit. Ei nanq; viſcera effluxere tota ita
ꝙ corpus vitalibus vacuum remāſit adeo vt quis per os eius reſeratū videret vſq;
in corporis imum. Et ab eo Arriani poſtea cognominati ſunt.

Nicena Synodus prima omniū trecentoꝝ decem ⁊ octo patrum ſextodecimo impe 324
rij Conſtantini anno ꝯtra perfidi huius Arrij dogma Silueſtro pontifice ⁊ Con
ſtātino iubēte celebrat̃: ubi aliquādiu ⁊ quidē acriter diſputatū fuit. Tandē re ipſa
eo in concilio diligenter diſcuſſa ꝯcluſum fuit Omuſion ſcribi debere. i. Chriſtū
eiuſdē cū patre ſbē confiteri. Nam uiri quidā in queſtionibus callidi Arrio multū
fauebant ſimplicitati fidelium aduerſantes: inter quos Euſebis pbūs ceſarienſis
epūs diuino ſpiritu tactus: uno momēto fidē quā antea impugnabat (ut ſanctā ⁊ in
tegrā) ſtatim amplexus ē. Et ex ſanctoꝝ patrū precepto ſymbolū maius edidit: ubi
ad deiciendam pernicioſam Arrij opinionē filiū dei genitū nō factū: ꝯſubſtātialēq;
prī ꝯſcripſit ac patribus tradidit: cui inuētioni nihil penitus detractū: aut mutatū

Con.magnꝰ
fuit:niſi ſolū illud deū verū de deo vero. Quia ⁊ ſi genitū eſſe a pr̄e nō factū cōſub ſtātialēq; deo p̄ri filiū ad ↄfutationem hereticoꝝ ſuffeciſſent: tum ꝗa deū filiū patrē vero deum verū. Arriani hec diſtinguētes p̄dicabāt pr̄es deū veru de deo vero in teriecerūt. Qui aūt eo in ↄcilio Arrij opinioni adheſerāt decē ⁊ ſeptē fuere affirmātes extrinſecꝰ dei filiū fuiſſe creatū ⁊ nō ex ipſa pr̄is diuinitate genitū. Cognitaq; patrū veritate Cōſtantinꝰ cōcilij decreta approbauit poſito ↄtradicētibus exilio. Unde ſex tm̄ cū Arrio exulauere: reliqui vō in patrū ſentētiā venerūt. In eo ↄcilio et̄ Photinianos dānauerūt: ꝗ a Photino gallo grecie nomē accipiētes affirmabant Chriſtū a Maria pio coitu fuiſſe ↄceptum. Sabelliani quoq; dānati fuere: ꝗ vnaꝫ tantū perſonā patri ⁊ filio ⁊ ſpūiſancto aſcribebāt. Multa etiam ad honeſtatē ⁊ pacem eccleſie pertinentia: vt habetur in decretis conſtituta ſunt: que breuitatis cauſa omittimus

¶ Uiri doctrinis excellentes.

Antonius Egyptius abbas vir plane diuinus ⁊ ſermone opereq; potēs his tēporibus maxīo ī precio fuit: cui ob ſanctitatē Helena Cōſtātini mater ſe ac filios ſepiꝰ litteris ac nūciīs ↄmendauit: huius cibus panis ſolus erat: ⁊ potus aqua madida: nec vnq̄ꝫ niſi ī ſolis occaſu comedēs. Septē epiſtolas (vt diuus Hieronymꝰ refert) egyptiace ſcripſit: quas quidā poſtmodū ī grecā linguā trāſtulerūt. Eius vitā ⁊ preclariſſima geſta Athanaſiꝰ ep̄us inſigni volumine ↄſcripſit. Obijt hic vir ſanctitate p̄cipuus anno domini.357.etatis vero ſue.5.ᵒ ſupra centeſimuꝫ: cuius corpus ſub Iuſtiniano imꝑatore diuina reuelatione repertū ex Thebaida Alexādriā ꝑio delatū ē: poſtea ī Galliā tranſlatū: eiuſq; feſtiuitas.16.ᵒ kalēdas Februarij celebratur.

Rethicius quidā Heduoꝝ ep̄us: vir ſane eruditus: celeberrime fame ī Gallijs habitus ē: ꝗ nōnullos ↄmētarios ꝑ hec tēpora ī cāticis canticoꝝ ↄpoſuit. Scripſit quoq; aduerſus Nouatianum hereticum aliud volumen ⁊ alia multa.

Iuuēcus hiſpanus poeta ⁊ cardinalis preſbyter: genere nobilis: ſꝫ virtute nobilior ꝑ hoc tēpus admodum clarus euangelia omnia quattuor libris heroicis verſibus explicauit. Sed ⁊ alia quedam eodem metri genere de ſacramentis exarauit.

Euſtachius genere Pamphilus Berythie Syrie ciuitatis ep̄us fidelis: ⁊ multa aduerſus Arrianum dogma compoſuit. Quibus ex rebus in exiliū pulſus fuit. Scripſit de anima: ⁊ aduerſus Origenem ⁊ epiſtolas plurimas.

Nazarius inſignis rhetor ⁊ Eunomia eius filia virgo eloquentiſſima: atq; Metrodorus philoſophus per hec tempora multa ſcripſere memoratu digna.

Papa 35ꝰ Marcus papa natione romanus: patre Priſco poſt Silueſtrum ſedit annis duobus ⁊ menſibus octo. vir ſiquidem bonus ⁊ chriſtiane religionis ama

5533 334 tor: ꝗ pontificatu ſuſcepto ſtatim ad eius curam cōuerſus (Gratiano teſtāte) conſtituit nullum omnino clericum ad ſecularia quouis modo pertrahi poſſe: ſicut habetur in decretis.ii.q.i.c. Quicunq;. Uoluit item vt hoſtienſis epiſcopus: ꝗ romanum pontificem cōſecrare deberet vteretur palio. Uoluit preterea diebus ſolennibus poſt euangelium ſtatim ſymbolum a clero ⁊ populo magna voce cantari: prout in Nicena Synodo fuerat declaratum. Hic duas eccleſias in vrbe Roma cōdidit. vnam via Ardeatina: in qua ⁊ ſepultus fuit. Alteram ibidem ad palatinas quas quidem Conſtantinus imperator adhuc viuens multis exornauit muneribꝰ deniq; cum ſacros ordines bis in Decēbrio menſe celebraſſet: ⁊ multos dyaconos preſbyteros: epiſcopoſq; creaſſet: emoritur ⁊ in cemiterio Balbine ſepelitur: tertio ſcilicet nonas Octobris. ⁊ tunc vacauit ſedes dies.xx.

Papa 36ꝰ Iulius papa natione romanus patre Ruſtico poſt Marcum ſedit annis ſedecim ⁊ menſibus quattuor. Mirande ſanctitatis ⁊ doctrine vir: qui ⁊

5535 336 multis vexationibus propter Arrianoruꝫ hereſim abolendā diu vexatus fuit. Sed non deſtitit eos reprehendere: ⁊ maxime quia preter auctoritatem romani pontificis Antiochenum concilium indicere preſumſiſſent cum ſine eius auctoritate id fieri non poſſet. Tandem hic multis orientalium epiſcoporum omiſſis contentionibus duas baſilicas in vrbe Romana edificauit: vnam iuxta romanum forum. Alteram in tranſtyberina regione. Tria inſuper cemiteria extruxit: vnum in via flaminea. Aliud via Aurelia. Tertium via portuenſi. Leges nonnullas ⁊ con

ſtitutiones edidit. Et preſetim (Gratiano referēte) conſtituit vt epūs ſuo iure ſpo
liatus nullo modo ad Synodum: vel aliquo alio conuocaretur: ſicut habetur in ca
none. 2. q i. c. Nullus poteſt. Voluit item: vt qui iudicem haberet ſuſpectum | roma
nam ſedem appellare poſſet. 2. q. 6. c. Ideo huic. Cōſtituit preterea ne quis ſacer-
dos alibi ꝙ apud eccleſiaſticum cauſam diceret. ii. q. i. c. Is etiam. Demum Arria
na inualeſcente perfidia multa incōmoda a Conſtante Conſtantini filio pertulit: a
quo decēnali exilio dānatus fuit. Nec propterea deſtitit ⁊ monitionibus ⁊ ſcriptis
catholicos in fide ꝯtinere. Unde ⁊ ad Dionyſiū quēdam de incarnatione domini
perutilem ſcripſit epiſtolā: que lab omnibus approbata ē. Et cū ab exilio reuocat⁹
eſſet | mandauit omnia ad eccleſiam pertinētia ꝑ notarios: quos prothonotarios ho
die vocamus cōſcribi. Ter quoqꝫ decēbrio menſe ſacros ordines cū celebraſſet: vbi
preſbyteros. xviij. dyaconos tres: ⁊ epiſcopos nouē creaſſet. pridie idus Auguſti
vite finem fecit: ſepultuſqꝫ ē via Aurelia in cemiterio Calepodij. Et tunc ceſſauit
epiſcopatus dies vigintiquinqꝫ.

Zenon veronenſis epiſcopus magne ſanctitatis ⁊ doctrine vir hoc anno migrauit ad 337
dominum infinitis prope modum miraculis clarus: in cuius honorem celeberrimū
extructum fuit templum: feſtumqꝫ eius celebratur ſexto idus Decembris.

Georgianorum conuerſio.

Hiberina alias hyberia que hodie Scotia nūcupatur: in aquilonis partibus conſti
tuta. hoc anno federa verbi dei ⁊ Chriſti fidē hoc modo ſuſcepit. Mulier quedā 338
chriſtiana captiua huius tanti boni cauſam preſtitit: que cū vitam pudicā ea in regi
one duceret: ac dies nocteſqꝫ in orōne ꝯſumeret gētibus illis admirationi fuit: qui-
bus ſciſcitātibus cur ſe tantopere affligeret. Ita ſe ſuū deū colere (reſpōdit) q chri-
ſtus ē. Nihil ex hoc amplius mirati barbari ꝙ nouitatē nois | mulierculā in honore
habuerūt. Mos gētis illius erat paruulos cū egrotarent ꝑ vicinas domos a matri
bus circūferri remedia exquirētibus. Accidit aūt vt quedā mater cū puerū aliquā-
diu circūtuliſſet: nec ſalutare quicꝙ̄ inueniſſet | captiuā adiret | eiuſqꝫ opem expete
ret. At illa nihil humani ſe ſcire reſpōdit: ſꝫ deū quē coleret Chriſtū deſperatā ab
hominib⁹ ſalutē ꝯferre poſſe: paruulūqꝫ cilicio ſuo ſuperimponēs: ⁊ orōnem ad deū
fundens | ſanū matri ꝯfeſtim reddidit. Mox facti rumor totā repleuit vrbē: ⁊ ad re
ginā ēt peruenit. Que dolore quodā afflicta captiuā ad ſe duci curauit. Cumqꝫ illa
regiā domū ingredi recuſaret: regina reddita eſt ſanitati: atqꝫ ex hoc admonita: vt
in chrm crederet: ⁊ eum q ſalutē prebuiſſet adoraret. His beneficiis ac vbis ꝯmota
regina | rogauit virū: vt chriſtianus efficeret: quod ꝙꝙ ille promiſiſſet | ſegnis tamē
erat: nec ſepius ab vxore ꝯmonitus baptizari curabat: nō tam ꝙ fidei hoſtis eēt: ꝙ
dubius. Cōtigit aūt eū aliquādo i ſiluas altiſſimas ire venatū. Quo cū perueniſſet |
coborta ſbito tēpeſtate | ita tenebre cūcta operuere: vt nec ipe comites cerneret: nec
ab vllis cerneret. Ignarus quid facto opus eēt | ꝓmiſſionis coniugi facte recordat⁹
ē: ⁊ Chriſtū rogauit: vt ſi deus eēt extātis eū periculis liberaret. Nec mora clariſſi
ma dies mūdo reddita ē. Rexqꝫ ad vrbē ꝑductus | regine que geſta erāt | miraculi lo
co expoſuit. Vocatur captiua ⁊ eius ꝯſiliū audit. Illa ſtatim reiiciēda idola: ⁊ Cri
ſtū colendū dicit: eiqꝫ ſupplicandum: ⁊ baſilicā ꝯſtruēdam eē hortat. Cōuocato po-
pulo rex euangeliū predicat | ⁊ nondū ſacris iniciatus | fit ſue gentis apoſtolus. Cre-
dūt viri per regem | ⁊ femine per reginam. Conſtruitur tēplum magni operis: ⁊ ele
uato pertinaciter murorꝫ ambitu colūne collocantur. Sed prima ac ſecunda erecta
tertia nullis machinis: nulliſqꝫ viribus erigi pōt. Cumqꝫ ad noctē vſqꝫ laboratū eēt
recedētibus omnibus ſola captiua mulier apud eccleſiam in orone perſeuerat. Po
ſtera vero die prima luce redeūte populo colūna reperta ē ſupra Baſim i aere ſuſpē
ſa ꝙtum eſſet vnius pedis ſpatiū. Quo miraculo viſo omnes magnificauerūt deū
veramqꝫ captiue fidem recognouerunt. Et ſtupentibus omnibus ſenſim ſupra Ba
ſim nullo contingente depoſita ē. Moxqꝫ relique columne magna facilitate erecte
ſunt. At perfecta eccleſia: ⁊ populi fide confirmata ſuadente captiua totius gentis
legatio ad Conſtantinum imperatorem i greciam mittitur. Res geſta exponitur: ⁊
ſacerdotes petuntur: qui ceptum erga ſe munus expleant. Quibus ⁊ iucundiſſimo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Con. magn⁹
vultu imperator optime ſatiſfecit. Scoti vel hyberi hodie Georgiani appellantur:
qui hodiernis temporibus Chriſtum colunt: ꝗuis procul ab apoſtolica ſede veri-
tatis magiſtra: quia non omnem euangelij veritatem ſeruant: eo ꝙ barbaris gen-
tibus circunfuſi ſint.

Armeniorum conuerſio.

Armenij etiam huius religioſiſſimi principis temporibus Chriſti fidem cum Sco
tis ſuſceperunt: eo ꝙ hyberis i occidentali plaga viciniores ſint. Hi enim Armenij
in Aſia inter Thauruȝ ⁊ Caucaſum montes conſtituti ſunt. Nam hyberi ⁊ arme-
nij ac cholchides vna ſub prouincia ſiue regione ꝯiungunť. Huius aūt ꝯuerſionis
Tyridates tūc huius gentis rex cauſa fuit: et quodā mirabili ſigno circa domū ſuā
diuinitus oſtēſo: chriſti baptiſmū ſuſcepit: qui vna cū omibus ſue ditioni ſubiectis
vna die ⁊ vna perceptione deo colla ſummiſere. Ex quo factum ē vt ad finitimas
quoqȝ gentes chriſtianum dogma peruenerit: ⁊ multitudine dilatatū ſit: quoꝝ com
mertio etiam perſe fidei rudimenta aliquantulum ſuſceperūt.

Vandalorum regni procurſus.

Vandalia regio ē: ⁊ Polonie ſeptentrionalis regionis pars fuit: que a Vandalo flu
uio qui interfluit nomen accepit: a qua incole nomē habuere: gentes ſiquidē inhu
mane ⁊ ferociſſime. Hanc regionem imperāte magno Cōſtātino Geberich Gotho
rum rex potenter inuadens Vandalos cum Viſimar eorum rege victos a patrijs
ſedibus deturbauit. Qui vandalia relicta (retēto nomine) pannoniam habitandaȝ
a Cōſtātino iſto impetrauerunt: vbi ⁊ quadraginta annis imperatorib⁹ obſequē
tes manſerunt. Verū poſtea cum nec ibi ꝯfidentes ꝑpter Gothoꝝ metum diutius
immorari auderent: ad oceanum confugientes piraticam exercuerunt vitam. Ge-
pide autem his fugatis Vandaliam poſtmodum incoluerunt.

Stilco aūt Patricius: cui Theodoſius ſecūdus imperator Archadij ⁊ Honorij fi-
lioꝝ ac palatij curā ꝯmiſerat: cum in occidente Eutherium filium ad Auguſtale fa
ſtidium ſublimare cuperet rempu. perturbauit: ⁊ mortuo Archadio confeſtim Vā
dalos: Quados: Gepidas: Sarmatas: Alanos: Burgūdiones: Saxones: ⁊ Sue-
uos in arma ſollicitans ꝑ terrenda repu. omnia permiſcuit: cuius ſuaſione Vanda
li cum reliquis nationibus Galliam omnem inuaſerūt. Sed Honorius imperator
Stilconis fraude comperta aduerſus eum commouit exercitum: quem ⁊ breui cū
Eutherio filio ſuperatum interfecit.

Croſico igitur a Vandalis (poſt Stilconis mortem) rege conſtituto viro vtiqȝ fero
ciſſimo adiunctis ſibi hunnis ꝑ Gallias debachantes quicqd intra alpes ⁊ pyre-
neum ē: qꝺ oceano Rhenoqȝ includitur ſtatim occupauit. Quo furore capiunť epi-
ſcopi: interficiuntur preſbyteri: ſubuertūtur eccleſie: martyruȝ effodiūtur reliquie:
vrbeſqȝ euertūtur: nulli parcetur etati: ſed cedibus. incēdijs: ⁊ ruinis oia miſcenť.
Demum Arelatum vrbem obſidens a maiori capitur preſide: ⁊ cathenis implicit⁹
ad imperium per vrbes: quas vaſtauerat cum ignominia pertrahitur: ⁊ poſt multa
ſeuiſſima tormenta miſera morte vitam finiuit. Fredebaldus vero poſt eum ſuper
Vandalos ſecundo loco regnare cepit: quem ſtatim Conſtantinus patricius inge
nioſe captum ad Honorium vinctum miſit.

Gundericus deinde in regem tertio loco erigitur: cuius tempore barbari qui hono-
riati dicebantur ad tutandas contra Vandalos pyrenei anguſtias deputati preda
⁊ abundantia illecti: quo magis eis predari licebat: ⁊ ſcelus impunitum remane-
bat: prodita pyrenei cuſtodia Vandali in Hiſpaniā introducūť: vbi poſtea graues
rerum: prouinciarumqȝ vaſtationes poſſeſſione inter eos diſtributa ſub Gunderi
co iſto manſerunt. Alia quoqȝ Vandalorum pars Aurelianis: ideſt Gebenis re-
manens Singibanum ſibi regem conſtituerunt. Sȝ nō multo poſt i imperij dicio
nem ceſſerunt. Porro Gundericus predictus hiſpanarum domitor cum etiam ec-
cleſijs dei tetendiſſet inſidias decimoquarto regni ſui anno dei iudicio percuſſus
interijt.

Genſericus quartus rex Gunderico ſucceſſit. vir quidem magnanimus: qui ſtatim
in hiſpanijs collecto exercitu cum octoginta Vandalorum milibus anguſtum ma
re ſeptem paſſuum milibus coartatum in Aphricam tranſiuit vado: vbi Arriana

Cōſtātinuſ magnus

impietate ſubornatus fidē catholicā ſubuertere conatus ē. Quo in tēpore diu⁹ pater Auguſtinus Ipponēſis ep̄us dū eius ciuitas obſideret̄ poſt multas lachrymas obdormiuit in pace. Demū ſubiugata Aphrica in Siciliā Apuliāq; traiiciēs: ferro ſibi viam aperuit: ac Romā venit: quam quaſi deſertā inuenit: vbi ab igne ⁊ cedibus Leonis pape rogatu abſtinens: tredecim diebus eam militibus ſuis in predam dedit.

Honoricus quintus Vandaloꝝ rex poſt Hynſericū i Aphrica tēpore Zenonis principis regnauit: qui Arrianoꝝ perfidia deprauatus trecētos epiſcopos cepit: ⁊ clauſis eorum eccleſijs eos in Sardiniam exulare coegit.

Tranſimūdus ſexto loco honorico ſuccedēs tam in hereſi ꝙ in regno catholicis eccleſijs clauſit: ⁊ .xxx. epiſcopos in Sardiniā exilio damnauit: Childericum quoq; Honorici filiū: cui poſt eum regni ſucceſſio debebat̄: ſacramento adegit: ne catholicos in ſuo regno ꝯſuleret. Traſimūdo aūt defuncto Childericus ipſe q ⁊ Iliris prius ꝙ regiū dyadema ſuſcipet epiſcopos catholicos ab exilio reuocauit: eccleſiaſq; pro viribus in melius reformauit.

Gilimer qui ⁊ Godiner tyrānide ſumpta Childerico predicto adhuc iuueni regnū ſurripuit: ꝯtra quē Beliſarius patricius a Iuſtiniano imperatore ad pugnandum miſſus vouit ſe chriſtianū mox futurū ſi Vādalos ſuperare poſſet. Beliſario itaq; in Aphricā traiiciēte Gilimer tyrānus in maris litore caſtrametat̄. Beliſarius vō ⁊ Antonina eius chriſtianiſſima vxor terreſtri: naualiq; prelio ecōtra ꝓcedere parant. Antonina primo cū ſuis claſſe egreſſa Vandaloꝝ mulieres ⁊ liberos deleuit: Gilimer quoq; a Beliſario i caſtra compulſus (diſiecto vallo) cū ſuis ad internitionem ceditur. Qui captus ⁊ cathena argentea vinctus Iuſtiniano imperatori Cōſtantinopoli preſentatur. Hunc vt aiunt Eunuchizatū in vicinis ꝓuincijs contra Perſas Patriciū creauit. Sicq; Vādaloꝝ regnū finē ſue diuturnitatis accipiēs in dicionem imperij venit.

Gothorum regni procurſus.

Gothia Europe ſuperioris pars ē finitima Dacie ꝯtingentis Alemaniā primā Scythie partem: ⁊ diuidit̄ in duo regna. Nam cū Ariaricus ⁊ Acritus Gothoꝝ reges hiſdē tēporibus ad Cōſtātini magni preſentiā cū .xj. armatoꝝ milibus in eius ſolatiū acceſſiſſent. Geberich alter gothoꝝ rex Vandaliam (vt diximus) inuadēs Vandalos ⁊ Viſimar eoꝝ regem a ſedibus proprijs exturbauit: eo ꝙ Gothi ⁊ alie Scythice gentes a natura ferociſſime ſint.

Hermaricus aūt rex Geberich p̄re ſublato regnū accepit. Quo regnante immaniſſima hunnoꝝ .i. vngaroꝝ gens diu i acceſſis incluſa mōtib⁹ repētina rabie parcita exarſit i gothos ⁊ velut examen apū ſb Velamur rege ſuo Gothiā cohoperiēs ipſos ⁊ Hermaritū hunc regem ſparſim fugatos ab antiquis ſedibus pepulit.

Fridegninus poſt Hermaritū patrē regnauit. Qui ad Valentē imperatorē ꝯfugiēs ab eo benigne exceptus ē: ⁊ Meſſiā Thraciāq; ꝓuincias ei h̄re ꝯceſſit. Sz mox ꝑ auaritiā Maximini ducis fame rebellare ꝯpellit̄. Qui vniuerſa cedibus ⁊ incēdijs miſcēs ēt cū īpatore Valēte Acie dimicans exercitū ipſius fudit: ipmq; īpatorē ſauciū in quandā Caſulam fugauit atq; combuſſit: eo autem mortuo.

Athanaricus ſucceſſit. vir ſceleſtus q perſecutionē chriſtianis intulit. Deniq; cum ſe ſuoſq; Theodoſio ſeniori tradidiſſet: quarta die deceſſit.

Alaricus Athanarici predicti regis filius regnū accipiēs cū oēm inuaſiſſet italiā: ꝑ īpatorē eidē Gallia ꝯmittitur a Vādalis defendēda. Cōtra quē Stilco patricius in dolo multos ꝯcitauit. Quāobrem Alaricus iratus Italiam regredit̄ ⁊ Romam obſidēs in tantam cōpulit famem: vt matres filios comedere cogerent̄. Cū demū vrbe potitus eſſet gladio ac igni ſeuitum ē: edicto tamen ꝓpoſito: eos in ſacras apoſtolorum Petri ⁊ Pauli edes ſe reciperent ſaluos eſſe. Inde per Apuliam ⁊ Calabriam properans Alaricus ipſe apud Conſentiam emoritur ac in medio Aluei baſcenti fluminis ſepelitur.

Atthaulphus eius affinis in regem erectus ſtatim cum exercitu Romā rediſt: ⁊ quicquid reſidui fuerat locuſtaꝝ more ꝯſumpſit: mox ēt clariſſima queq; vrbis loca que ab igne abſumi nequiuerant fulmina de celo delapſa ꝯſumpſere. Honorius aūt im-

Con. magnꝰ

perator Cōſtātij patritij interuentū cū Atthaulpho pacē ɔpoſuit: ſororēqꝫ ſuā ei in vxorē dedit. Et tūc Gothoꝝ regnū biſarie diuiſum ē. Aliis in Italia ſb imperii diuiſione manētibus. Aliſs recedentē Atthaulphū i Galliā aquitanicam ſequētibus. Ubi ⁊ apō Toloſam ſtatuit regni ſedē. Quo i loco haud multo poſt interfectus ē. Poſt Atthaulphū autem i Gallia Aquitanica Ualba regnauit.

Theodoricus poſt Ualbā regnauit: cuius tēpore Attilla hunnoꝝ rex ſuperbia tumidus|ɔcilio acer ⁊ potētia formidabilis i concuſſione alias ɔfuſione natus cū Ualamuro Oſtrogotharū ⁊ Ardarico Gepidaꝝ regibus: aliiſqꝫ regulis quingentoꝝ miliū numero exercitū ſecū trahens: veluti lupoꝝ agmina i ouile nonnullos execrabili cede inuaſit populos. Quapropter Etius patricius: q ſb Martiano principe galliam regebat. Intelligens ꝙ Singibanus Uandaloꝝ rex: eoꝝ. ſ. qui Aurelianis remanſerant: fautor partiū imperij volebat hunnis pre timore ꝓdere ciuitatē Theodoricum hūc regem ſb pollicitatione dimidie Gallie ſi vinceret i auxiliū ɔtra vngaros euocat. Quo i exiliū reipu. properante Etius cū ſimili pollicitatione Attillam ɔtra gothos per internūcios inuitat: quos gallias velle inuadere cōfingebat. Atqꝫ ita gothi ⁊ hunni fallaci promiſſione illecti cū i aluerniā ɔueniſſent: Attilla Gūdiochum Burgundionum regem ſibi occurrentē peremit. ⁊ hincinde inſtructa acie in hunnos ⁊ gothos atrox certamē editur. Gothoꝝ ad ducenta milia cū Theodorico rege. Hunnorum centum quinquaginta milia cum Ualamuro Oſtrogotharum rege eo prelio ceſa fuere: tantuſqꝫ ibi ſanguis effuſus ē: vt modicus q ibi habebatur riuus torrens effectus mortuorum cadauera traxerit.

Torſimūdus Theodorici ꝓdicti filiꝰ ⁊ i regno ſucceſſor: q huic pugne intererat|pr̄is necem vlciſci deſiderās|triduo rurſus cū hunnis pugnauit: vbi Attilla i caſtra compulſo innumerabilis hunnorū multitudo corruit. Etius noctu ad Attillā veniēs ei vt recedat perſuadet|fugiēs Theodoricū cū Torſimūdo fratre nocte proxime futura cū tanta multitudine affuturum ⁊ minime ſuſtinere poſſet. Sequenti deinde nocte ad Torſimundum Etius ſimiliter ꝓperans ſimili figmēto vtitur adiiciēs verendū eē: ne dum ibi moraret̄|fratres eius paternas opes pripiant: atqꝫ ita vtraqꝫ parte recedēte Etius ſuos poſt hunnoꝝ terga dirigens|eos vſqꝫ Turingiam perſequēdo cecidit: atqꝫ hoc modo Galliam reipu. reſeruauit. Torſimūdus vo tandē Toloſam regreſſus|ſuos de regiis opibus contendentes offendit. Sed pace inter eos compoſita e vita diſceſſit.

Theodoricꝰ aūt ſecūdus Torſimūdi frater poſt eū regnauit: q ſuſcepto principatu cū Rociario Suecioꝝ rege hiſpaniā inuadēte ɔfligēs ⁊ ad internitionē vſqꝫ ꝓſternēs Suetios ſibi ſubegit: ⁊ Gothoꝝ regnum in Hiſpaniā vſqꝫ protenſum ē.

Henricus eius frater Theodorico rebus humanis cedente|poſtea ſuper aquitanicos Hiſpanos ⁊ Suetios regnauit. Cunqꝫ ēt Arelatum ⁊ Maſſiliam ſubiugaſſet Theodomorus Oſtrogotharum rex chriſtianiſſimus ſe a Gothorum iugo eripuit ⁊ ad catholicam fidem cōuertit.

Alaricꝰ poſt Hēricū pr̄em regnauit: ɔtra quē Clodoneꝰ frācoꝝ rex pugnauit. Quo interfecto ⁊ gothis inde fugatis Aquitaniā ſibi ſbegit. Poſt cuius necem Narbonēſis ꝓuincia: que Gothia dicebat̄|⁊ Hiſpania i gothoꝝ dicione tātūmodo remāſere in qbus ⁊ Amalaricus rex regnauit: q tandē apud Barchinonā a frācis interfectꝰ ē: cui ſucceſſit Theoclas. Et poſt eum Agilla regnauit: cōtra quem Athanagildus inſurrexit: atqꝫ in eo regnum finitum eſt.

Leouigildꝰ vo in Hiſpaniaꝝ regno Alarico ꝓdicto ſucceſſit. vir ſane iniquus q Erimegildum filiū paſcatis nocte ob fidei catholice ɔfeſſionem ſecuri mactauit.

Ricardus Leuigildi alter filius in regno ſuccedens|baptiſmū a Leandro hiſpalenſi epo recepit: cum quo tota eius familia ad catholicam fidem conuerſa ē.

Litiba poſt Ricardū ⁊ Bēticus ⁊ Gūdemarus reges ſucceſſiue regnarūt: deīdē Geſibirus vir ſapientia ornatꝰ|adepto regno ɔtra rēpu. fortiter dimicauit: cuius v̄tute regnū Gothoꝝ i Hiſpania firmatū fuit. Geſibiro aūt Gentillā ſuccedentē Giſemūdus deiecit: cui Cintilla: ⁊ Cintille Tolga ſucceſſit. Deinde Tolga deiecto Chinthaſindꝰ ex primatibus vnus i regē erigit̄. Qui cū ſuſpectos oēs interfeciſſet|oēm

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Conſtantius

Hiſpaniā dicioni ſue firmauit. Eo defuncto Richinſindus eius filius regnauit.
Uimba Toletanus chꝛianiſſimus poſt hūc regnū accipiēs, Paulinū Narbonēſis ꝓuincie ꝯſtituit ꝓcuratorē. Qui dominationis ius inuadēs Nemāſiū ciuitatem ꝓ ſe muniuit. Arrianis inſup aquitanicis i auxiliū a ſcitis regnum vniuerſuꝫ peruertit. Hunc Uimba rex captum: ⁊ corio inſutū ſuffocare fecit.
Uincoꝛa deniqꝫ Uimbe ſucceſſoꝛ fuit: q libidinibus deditus exēplo etiam ſuo malo ſacerdotes maculare anxius ē. Sꝫ dei iudicio paulopoſt a Saracenis ſuperuenientibus deiectus ē. Quo deiecto Gothi Gundericum regē ſibi pꝛefecerunt. In quo a Saracenis deuicto Gothoꝛum regnum defecit.

Conſtātinus Cōſtantini magni filius ſecūdus Cōſtātinopolitanus imperatoꝛ cū Cōſtātino ⁊ Cōſtāte eius fratribus. 279. olympiade imperare cepit: ⁊ imperauit annis. 24. men. 5. diebus. 12. Fuit ⁊ cū eis ſucceſſoꝛ Dalmatius magni Cōſtātini fratris filius, adoleſcēs ſane ꝑclare indolis: q tertio imperij ſui anno factione Cōſtātij patruelis militari tumultu interfectus fuit. Hi itaqꝫ fratres imperiū inter ſe diuidētes: ⁊ ipſum lacerarūt: ⁊ ciuilia bella ſuſcitarūt. Conſtantius enim Arrianus effectus ē: quo fauente Arriana hereſis inualuit: ꝓpter quod ꝯcilium apud Laodiceam Syrie vrbē indictū ē: ad quod catholici ⁊ arriani cū Ario magna populi frequētia ſtipatus ꝯuenientes Homuſion quottidie diſputarūt. Catholici affirmabant filiū patri homuſion eſſe. Arriani aūt ſecus Chꝛm cum patre refellebant. Quibus ꝯtentionibus Cōſtantio iubēte multi catholici exilijs carceribus: varijſqꝫ afflictionū modis afflicti ſunt. Nā vt infra dicemus Athanaſium epm. Euſebiū vercellēſem. Dionyſiū Mediolanenſem. Hylariū pictauiēſem. Paulinū Treuerēſem: alioſqꝫ eoꝝ partis epos mirū in modū inſecuti ſunt. Iuliū ēt papā q Arrianos ⁊ oriētales epos reprehēdiſſet, exilio mulctauerūt. Interim aūt ꝯſtās aduerſus francos bellū mouit. Qui poſt varios belli euētus eos tandē perdomuit paxqꝫ cum eis effecta ē. Uerū Conſtantinus ei bellū ſtatim intulit. Sed dum apō Aquileiā incōſulte dimicaret, interfectus ē. Cōſtās vero poſtmodū varia foꝛtuna ꝯtra Perſas vſus, cū nocte i tempeſta ſeditione militum pꝛelim ſuſcipere cogeretur victus ē. At cū poſtea de ſeditioſis militibus penas ſuſcipere ſtatuiſſet, Magnetij dolo nō longe ab Hiſpania etatis ſue anno. 30º. Imperij vo ſui. 13º. in caſtro: cui Helene nomē erat, interficit: qbus moꝛtuis Cōſtātius ſolus impio potitus ē. Moxqꝫ repu. turbata Uetramoniꝰ Murſie Nepotianus Rome imperatoꝛes facti ſunt: cōtra quos Conſtātius graue cōmouit bellum: ⁊ haud multopoſt Uetramonio apō Naiſum a Conſtātio regium inſigne detractū ē: ⁊ Magnetius Murſie pꝛinceps victus ē. Quāobrem Gallū ipſius Conſtantij patruelē ad tuendam Iudeā ſtatim ceſarem fecit. Ac deinde Iulianū eius ſimiliter patruelem apō Mediolanū ceſarē creauit: eumqꝫ ꝯtra ſeditioſos quoſdam in Gallias miſit: qui ⁊ breui vt vir ſtrenuꝰ galloꝛum: germanoꝛumqꝫ motus ſua virtute compeſcuit. Unde ⁊ militū omniū cōſenſu Auguſtus appellatus ē. Quo audito Conſtantius rebus parthicis occupatus, dum ad bellum ciuile ꝯuerſus eēt: quadrageſimoqnto etatis ſue anno apoplexi in itinere obijt. Hic lꝫ contra chꝛiſtianos vnice impius fuerit: tn̄ inter diuinos ⁊ bonos pꝛicipes ꝓpter moderationē comitatēqꝫ referri poteſt. Nā poſt ſuſceptū imperiū cum triūpho Romam ingreſſus ē. Ciueſqꝫ mira benignitate ac humanitate venerat ē: affirmās ciues romanos tanq̄ reges oēs ſe vidiſſe. Fuit āt hic ſtature parue: ſed animi excelſi. 339 1538

Uiri doctrinis excellentes.

Paulus primꝰ eremita, natione Egyptiꝰ ex Thebaida inferioꝛe natus hoc anno, vite ſue. 113º. cū nonaginta ⁊ octo annis Eremū incognitus habitaſſet diem obijt: cuius animā beatus Antoniꝰ inter choꝛos apoſtoloꝝ ⁊ ꝓphetarū euolare vidit. Fuit hic nobilibꝰ: locupletibuſqꝫ parētibꝰ oꝛtus: ac litteris taꝫ grecis q̄ egyptiacis appꝛime eruditus. Qui cū quintūdecimū etatis duceret annū: ꝓpter Ualeriani: Decijqꝫ ꝑſecutionē ad montiū deſerta cōfugit: ibidēqꝫ poſtea neceſſitatē in volūtateꝫ vertēs in quadā haud grandi ſpelūca ſibi adeo oblata in oꝛonibus ⁊ ſollitudine vitā duxit. Eius vitam beatus Hieronymus vt religioſoꝝ mēs ad vtutem feruētius excitaret, cū multa de mūdi ꝯtemptu edidiſſet etiam ob eremi laudes, eleganti ſmone cō- 345

Conſtātius
ſcripſit. Huius feſtum. 4° idus Januarij: quo obiuit celebratur.

Paulinus, Treuerēſis epūs ſcientia etiam ſanctitate clarus his tēporibus a Conſtā
tio imperatore ob catholicam fidem exilio relegatur: vbi ad mortem vſqꝫ etiam ex
tra chriſtianum nomen mutādo exilio fatigatus ad vltimū apud Phrygiam pridie
kalendas Septembris beate paſſionis coronam a domino percepit: quo die ſimili
ter ipſius veneramur feſtiuitatem.

Euſebius romane eccleſie preſbr cardinalis. vir quidē eruditione: fide: ꝯuerſatione:
ac moribus inſignis: hoc anno a Cōſtātio Auguſto heretico Arriano ob catholice
fidei defenſionē in quodā domus ſue cubiculo includit: vbi ꝑ ſeptē menſes ꝯſtāter
in orone perſeuerās. 19° kalē. Septēbris adhuc incluſus i dño quieuit: cuius corp⁹
Gregorius ⁊ Oroſius preſbyteri colligentes in cemiterio Calixti ſepeliere: eiuſqꝫ
ſepulchro appoſuerunt hunc titulum Euſebio homini dei. Celebratur autē eius
feſtum. 19° kalendas Septembris.

Paulus Conſtantinopolitanus epiſcopus: vir ſane diuinus etiā a Conſtantio apō
ciuitatulam cappadocie Cucuſam nomine ob catholicam fidem exilio relegatus:
Arrianorumqꝫ inſidiſs crudeliter ſtrangulatus. 7° idus Junij ad celeſtia regna mi
grauit: eoqꝫ die feſtum eius celebramus.

Dionyſius Mediolanenſis epiſcopus ab arrianis ac catholicis in Mediolanenſi
vrbe celebrato concilio cum Athanaſio faueret a Conſtantio i Cappadociam exi
lio relegatur: vbi ⁊ paulopoſt iniurijs ⁊ incommodis afflictus quieuit in domino
cuius corporis reliquias poſtea a ſancto Baſilio eiuſdem vrbis epiſcopo receptas
diuus Ambroſius eius ſucceſſor digno cōdiuit honore.

Hylarius illuſtris vir Pictauiēſis epūs his tumultibus ob catholicā fidem factione
Arelatenſis epiſcopi Arriani quadriennio apud Phrigiam relegatus mortuū ibi
dem inter alias virtutes ſuſcitauit. Ferunt ⁊ diuinos hos ibi ſcripſiſſe libros: vꝫ.
De trinitate li 12 pri. Circūſpiciēti Adūſus lancētiū arrianū epꝫ li 1 Dilectiſſis frib⁹
De ſynodo li 1 Cōſtitutū Exemplū blaſphemie Auxētie Beatiſſimis
Ad Cōſtātiū li 3 Tēp⁹ loqndi Hiſtoriam a principio mundi vſqꝫ ad Chriſtuꝫ.
Hymnos quoqꝫ ⁊ carmina primus catholicorum edidit. Deniqꝫ poſt multas ve
xationes in vrbem ſuam reuerſus anno ſalutis noſtre. 371° migrauit ad dominū.

Athanaſius Alexandrinus epiſcopus: vir ſanctitate ⁊ doctrina precipuus ſuperio
ribus annis in Laodicenſi concilio contra Arrianos conſtitutus cum rationibus
⁊ argumentis euidētiſſimis filiū patri homuſion eſſe affirmaret: quod Arrius ⁊ ſe
quaces refellere non poterant. vniuerſum pene orbem in ſui perſecutionem cōmo
uit. Qui fugiens (vt Hieronymus li° eccleſiaſtice hiſtorie tradit) ſex ꝯtinuis annis
in ciſterna ſicca latuit nunꝙ̄ ſolem videns. Sed cum quedam puella eum ibi eſſe
indicaſſet inde dei nutu profugit.. Coierant tunc principes terre: gentes ⁊ regna:
⁊ exercitus omnes ad eum in ſequendum: propter quod multa perpeſſus Arriano
rum inſidiſs toto orbe profugus agebatur: nec ei tutus ad latendum ſuperat locus.
Tandem poſt multos agones: multaſqꝫ patiētie coronas tempore Valentiniani ⁊
Valentis: anno ſcilicet domini. 379° Sacerdotij vero ſui. 46° ſexto nona Maij
morit̄. Eoqꝫ die inter ſanctos relat⁹ celebratur. Scripſit hic egregi⁹ doctor multa
ex quibus hec que ſubiecta ſunt referuntur videlicet.
Aduerſus gētes li 2 De virginitate ſuāda li 1 De pſecutione arrianoꝝ
Cōtra valētē ⁊ vrſatiū li 1 De pſalmoꝝ titulis li 3 libri multi. Similiter ⁊
De exhortatiōe mōachoꝝ li 1 Hiſtoriā beati antonij li 1 Symbolum. Quicunqꝫ
vult ſaluus eſſe condidit.

Pacconius abbas ſanctiſſimus per hec tempora tota Egypto nominatiſſimus habe
tur. Qui cū eēt factis apoſtolice gratie inſignis: fundatorqꝫ egyptioꝝ cenobioꝝ mo
nachoꝝ regulas angelo dictāte ꝯſcripſit. Referunt̄: ⁊ eius nōnulle epiſtole ad col
legas prepoſiture ſue. Huius feſtum ſecundo idus Maij celebratur.

351 Nicholaus Miroꝝ Lycie archiepūs. vir omniū vtutū cariſmate replet⁹ hoc anno
grādeu⁹ migrauit ad dominū: ad cui⁹ tūbam olei fontē ſtatim ꝓrupiſſe ferunt: quo
liniti ſanabantur ceci. Surdis auditus preſtabatur: ⁊ debilis quiſqꝫ ſoſpes fiebat.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Conſtantius
Unde populi his auditis eo cateruatim ruere ferebantur. hic vt celeberrima eius
habet hiſtoria: apud Paterā urbē nobiliſſimis ortus parētibus: velut lucifer etiã
in ipſo eius ortu emicuit. Qui poſtq̄ domi puerilē egiſſet etatem cunctis abdica
tis oblectationibus Chriſti iugo ſe ſubdidit. Et cũ nimium eſſet locuples: cētq̃
vtroq̃ parēte orbatus. Accidit: ut nobilis quidā conuicaneus ob inopiā tres filias
virgines fornicari ꝯſtituerit: vt earum infami commercio infelicem ſaltē ageret vi
tam. Quod vbi factus vir agnouit condoluit: ⁊ miſerrimo homini contulit. vnde
tantū nefas a ſe leuaret. Huius autem inter cetera miraculorum inſignia illud me-
morabile fertur: q̄ longe conſtitutus Conſtantinum magnum a quorundã interi
tu ad miſericordiam ⁊ monitis per viſum deflexit ⁊ minis. Cuius ſanctiſſima oſſa
poſtmodum anno ſalutis noſtre. 1037°. ad Barum apulie oppidū tranſlata fuerūt:
vbi ex freq̄ntiſſimis eius miraculis multus ex omni chriſtiano orbe populorũ
fit concurſus. Inde factum eſt vt Barum multis donis ⁊ opibus auctum ſit. Ei⁹
autem feſtum. 8°. idus decembris celebratur.

Liberius papa natiōe romanus patre Auguſto poſt Iuliū ſedit ānis. xvi.
men. 7. diebus. 2. Cuius tēpore celebrato apud Mediolanũ ꝯcilio a ſe-
ctatoribus Arriane hereſis hic cū multis catholicis epiſcopis pulſus eſt. 352 5551
Iā antea ariminenſem ſynodum congregauerant: vbi multe diſputationes callide
acte fuerāt: negātes Chrm cū patre homuſion eē. Quapp cū Liberius ea aperte
impugnaſſet: ab Arriāis triennio in exilium actus eſt. Unde congregata ſynodo a
ſacerdotibus Felicem preſbiterum virum optimum in Liberij locum ſuffecerūt.
Qui pontificatu ſuſcepto ſtatim congregauit conuentũ quadraginta octo epiſco-
porum. duoſq̃ preſbiteros: Urſatium ⁊ Ualentem ab eccleſia ſeparauit: eo q̄ cũ
Conſtantio ⁊ arrianis in fide ſentirent. Caꝓpter eorum precibus motus Con-
ſtantius Liberium papam ab exilio reuocauit. Qui imperatoris beneficio motus
cum hereticis tenere cepit. q̄uis id cum catholicis ſentiret: hereticos. ſ. ad fidẽ re
deuntes non eſſe rebaptizandos. Expulſo itaq̃ Felice ⁊ Liberio ad pontificatū
aſſumpto Urſatij Ualentiſq̃ inſtigatione Conſtantius vehementiſſimam perſe-
cutionem in catholicos cōmouit: adeo vt etiã in eccleſiis p̄ſbiteri ⁊ clerici paſſim
trucidarent̄. Hic aūt pontifex: q̄uis cum arrianis ſentiret. dei tamē eccl'ias quoad
potuit q̄diligētiſſime exornauit. Uoluitq̃ publico decreto vicē ſuam dolēs ne qs
ep̄s decetero ꝓpter aliquā infeſtationē gregē ſuum vllo modo deſereret: ſicut ha-
betur in canone. 7. q. i. c. Suggeſtū. Ferunt autem Fortunatum aquileienſem epi-
ſcopum Liberium hunc fidei cā in exilium pergentem: ut in hieruſalē ⁊ diſcordiā
laberet̄ ſollicitaſſe. Deniq̃ cū Liberius ſacros ordines in decembrio menſe bis
celebraſſet: vbi preſbiteros. 18. dyacones. 5. ⁊ epiſcopos. 19. creaſſet: vite finem fe-
cit. Cuius corpus via ſalaria in cemiterio Priſcille ſepelitur. Et tunc ſedes vaca-
uit dies. 6. Inter hos autem ſacris ordinibus iniciatos diuum Hieronymum
preſbiterum cardinalem creatum fuiſſe tradunt.

Felix papa natione Romanus: patre Anaſtaſio pulſo ab hereticis Libe-
rio. ⁊ ab ipſis pontifex creatus ſedit anno vno: men. 4. diebus duobus:
vir ſane optimus: quem heretici ad cooperimentum ſui erroris ideo ele
gerunt vt Liberium rationabiliter eieciſſe demonſtrarent. Qui tamē papatu ini
to vbi Conſtantium imperatorem ab hereticis rebaptizatum didicit eum hereti-
cum ⁊ orthodoxe fidei inimicū. ac ſecundo rebaptizatum omnibus ꝓmulgauit: ꝓ-
pter quod indignatus Conſtātius ſuaſione ēt Urſatii ⁊ Ualentis a ſede ꝓpellit̄.
Et cum nulla ratione ab orthodoxa fide diuelli poſſet ab aduerſariis vna cũ mul
tis bene ſentiētibus īterficit̄. martyrioq̃ coronat̄ ac ſepelitur 4°. kalen. Auguſti in
Baſilica quam ipſe edificauerat via aurelia. 2°. ab urbe miliario.
Donatus hereticus natiōe aphrica quo Donatiſte heretici nomen ſūpſere hac mi 555
ſerrima tēpeſtate fuit. Qui ex Numidia veniens multa ꝯtra catholicos ſcripſit: ⁊
totā pene aphricā Iudeāq̃ ſua peſtifera perſuaſione decepit. Eius autē deceptio
hec erat: qa filium patre miorem eſſe dicebat. ⁊ ſpm̄ ſanctū filio miorem. necnon ⁊
catholicos eſſe rebaptizandos: vt habetur in canone. 24. q. 3. capitulo Quidam

Conſtantius

Uerum cognita eius falſitate ac deceptione non multo poſt e Carthagie cū ꝓbꝛo pulſus eſt. Quidam eius ſectatoꝛes montenſes appellati ſunt: eo ꝙ eccleſiam primū Rome in monte habere ceperunt. Scripſit autem multa. ⁊ maxime libꝛū de ſpiritu ſancto arrianam doctrinam continentem.

Eunomius alius heretic⁹ his tꝑibus fuit: a quo Eunomiani heretici: vir quidē callidus: ⁊ aīo ac coꝛpoꝛe le ꝓſus. nec ſecus iteri⁹ ꝙ̄ exterius regio moꝛbo coꝛrept⁹ Qui cū primū arriāe perfidie ſectatoꝛ eēt: aliā etiā adiecit ⁊ diſſeminauit falſitatē dicēs filiū pr̄i in oībus eē diſſimilē: ⁊ ſpiritū ſāctū cū pr̄e ⁊ filio nihil hr̄e cōe.

Macedonius cōſtātinopolitanus ep̄us: a quo Macedoniāi heretici a catholicis iā diu legitie creatus. hoc tēpoꝛe ab arriāis ſede deiicit̄: eo ꝙ filiū patri ſimilē fateretur: licet ſpiritū ſāctū nō ſecus ꝙ̄ illi. Negabat eni ſpiritū ſanctū eſſe deum.

Uiri doctrinis excellentes.

354 Achatius vir luſcus ceſarienſis eccleſie in paleſtia ep̄s his tēpoꝛibus cū eēt doctor erudit⁹ multa in eccleſiaſten ſcripſit. hūc tāte auctoꝛitatis ob eloquētiā ⁊ ꝟſutiam apud Conſtantiū imperatoꝛē fuiſſe Hiero. ſcribit. vt Rome felicē Arrianū ep̄m Liberii loco ꝯſtituerit: que tamē (vt diximus) catholicū ⁊ viꝝ ſanctum fuiſſe conſtat. Preter autē hos quos diximus libꝛos a ſe editos: ⁊ alios ꝯpoſuit tractat⁹.

Serapion qui ob eloquētiā ſcholaſtic⁹ ꝯgnoiatus ē: ꝑ hoc tēpus in ꝓfeſſione vere fidei clarus fuit. Hic iter cetera aduerſus Manicheū pulcherrimū libꝝ edidit. Itē de pſalmoꝝ titulis. ⁊ ad diuerſos vtiles ꝯſcripſit epiſtolas. Nec vnꝙ̄ (vt diuus Hieronym⁹ r̄fert) minis aut terroꝛib⁹ a ꝟe fidei ꝓfeſſiōe eū cōſtāti⁹ amouere potuit.

Foꝛtūatus natiōe apher agleiēſis ep̄us erudit⁹ vir per hec tēpoꝛa ꝯmētarios i euangelia breui ſermōe ꝯſcripſit. Qui tamē in hoc deteſtabilis fuit: qa vt dictū ē: Liberiū papā in exiliū ꝑgentē primus ſollicitauit ⁊ fregit. atqꝫ ad hereſim ꝯpulit.

Lucifer ꝑterea caratilan⁹ ep̄s hac tēpeſtate in ꝓcio fuit: queꝫ ob dicēdi elegantiam Liberius papa cū Pācratio ⁊ Hilario romāis clericis ad Conſtantium legatum miſit. Sed cū nollet ſub noie Athanaſii Nicenā dānare fidē ab ipſo Conſtantio relegatus fuit: vbi ⁊ ꝯtra eūdē imperatoꝛē libꝛum ſcripſit: eiqꝫ legēdum intrepide miſit. Obiſt autem Ualentiniano pꝛincipe imperante.

356 Euſebi⁹ ēt Euſenius ep̄us elegātis ⁊ rhetoꝛici igenii vir ꝑ idē tēpus inūerabiles libꝛos edidit: e qb⁹ ꝓcipui hn̄t̄ q aduerſus iudeos ⁊ gētes ⁊ Nouatianos inſcribūtur. Scripſit quoqꝫ libꝛos decem in epiſtola ad galathas. necnō ⁊ in euangelijs ꝯ plurimas ⁊ breues omilias.

Uictoꝛinus Apher per hoc tēpus Rome accuratiſſime rhetoꝛicā docēs|ob ingenii magnitudinē ſtatuā i foro ꝓmeruit. Qui poſtmodū in extrēa ſenectute ad fidē cōuerſus aduerſus Arriū libꝛū dialectico moꝛe cōſcripſit: q nō niſi ab eruditis viris legi poterat. Itē commentarios in apoſtolum Paulū compoſuit.

Triphyllus Cipꝛilitenſis epiſcopus ſua etate eloquentiſſimus vir: celeberrim⁹ doctoꝛ habetur qui in canticis canticoꝛum commentarios ⁊ alia multa ꝯpoſuit.

Aſterium etiam arriane factionis philoſophum his tempoꝛibus fuiſſe conſtat: qui ⁊ multa in epiſtolam ad Romanos. ⁊ in euangelia ⁊ in pſalmos commentaria cōpoſuit. ⁊ alia multa ſue hereſi fauoꝛabilia ſcripſit: que ab omnibus tunc hereticis ſtudioſiſſime legebantur.

Donatus non minus rhetoꝛ ⁊ philoſophus ꝙ̄ grammaticus beati Hieronymi preceptoꝛ Rome tum inſignis habetur qui inter cetera in Uirgilium ⁊ Terentiū cōmentatus eſt.

Genadius foꝛenſis oratoꝛ. ⁊ ipſe Rome inſignis habitus pꝛeclara de modo dicendi poſt ſe reliquit monumenta.

358 Minernius Burdegalenſis Rhetoꝛ cum pꝛedictis Rome floꝛentiſſime rhetoꝛicā docet.

Macharius ⁊ Amathas. ⁊ alii multi beati Antonii diſcipuli inſignes per hec tempoꝛa habentur. Quoꝛum vitam ⁊ obitum diuus Hieronymus ſingulis libellis ad humanam inſtitutionem explicauit. Uerum hoc ipſo anno Sarraceni in monaſterium beati Antonii irruentes Sarmatam ⁊ alios plurimos interfecerūt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Julianus

Synodus ariminēſis vigeſimoſecundo īperiſ Conſtantii anno ſuo iuſſu Thauro
prefecto ēt mediante idicitur. In quā orientales ſacerdotes viri callidi ⁊ acuti oc
cidentales: ſimplices ⁊ ignari multi cōuenerunt: vt eos ſuis fallacijſ ⁊ argumētis
ꝯuincerēt. ⁊ in eoꝝ ſentētiā traherēt. ac Chrm cū patre homuſion eē negarēt. Sȝ 360
hanc diſputationē occidētalibꝰ vſqȝ ad tpus ꝑtermittētibus antiq̄ Niceni ꝯcilij fi
des arrianorū ſuggeſtione ea in ſynodo damnata eſt. Quam poſtea romana ſyno
dus extunc ⁊ in perpetuum voluit eſſe damnatam: vt teſtatur Gratianus in cano
ne. xv. di. c. Sancta romana eccleſia.

Julianus apoſtata Galli Ceſaris germāus. ⁊ Cōſtantij ꝑdicti patruellis: 363 5562
tertius cōſtantinopolitanus impator apō Mediolanū Auguſtꝰ creatus
ducēteſima ⁊ octogeſimaqnta olympiade impare cepit. ⁊ impauit ānis. 2.
⁊ men. 8. hic ex Cōſtātio patris Cōſtantini magni fratre natus fuit. Cui ideo a
poſtate ꝯgnomē fuit: qa ſuſceptā Chriſti fidē abnegās librū eloquētia ⁊ pari impi
etate redūdantē in Chriſti dogma euomuit. Erat hic liberalibus diſciplinis tum
grece tū latine pornatus. Multe ēt mēorie. ⁊ ingētis facūdie erit in aicos liberalis
ꝓuincialibꝰ iuſtiſſimus. ⁊ glorie cupidus. Que oia ad extremū euertit dū chriſtia
nos pſequi cepit. Callidior ſane iter ceteros pſecutores tertiuſdecimuſ fuit: qa blā
dā pſecutionē facere curauit. alliciēs magis q̄ impellēs ad ſacrificandū. Vñ ⁊ mlͭ
ti chriſtianoꝝ ſpōte corruere. Dū āt in perſas ingentia bella tractaret (Amiano te
ſte) ſagitta in incertū miſſa brachiū ſaucius iterijt āno. ſ. etatis ſue. 32°. Legiť vo in
beati Baſilij vita Mercurium quēdam militē chriſtianū ab ipſo Juliāo martyri
zatū illū trāſfixiſſe: q ſtati māu ad celū extenſa ꝯtra Chriſtū clamauit. Viciſti gali
lee: viciſti. ēt ⁊ te nūc negabo. Sacia te de cetero. Sūt q dicūt Julianū in dyaco na
tus ordine fuiſſe iniciatū. Sed mortuo eiꝰ germāo Gallo Ceſare: vt erat glorie cu
pidus: ſe a Cōſtantio in gallias mitti ꝯtra ſeditioſos quoſdā ꝓcurauit: vbi ⁊ breui
galloꝝ ac germanoꝝ motus ingēti virtute ꝯpeſcens reiecta diaconij dignitate ſe a
militibus Auguſtum appellari fecit. Cuius rebellione tantum animi dolorem cō
traxit Cōſtātius ut ex hoc interierit

Martyres ſub Juliano.

Joānes ⁊ Paulꝰ chriſtianiſſimi viri: romāiqȝ ciueſ clariſſimi: quoꝝ primꝰ ꝑpoſitꝰ: ſe
cūdus primicerius Cōſtantie virginis magni Cōſtātini filie fuit: hoc āno a Terē
tiano campi ductore capti apud Romam Juliani iuſſu gladio cedente. 6°. kalen.
Julij martyrii palmam adepti ſunt. Quo etiam die eorum feſta celebrantur.

Gordianus ⁊ Epymachus uiri clariſſimi Rome via latina ſub hoc tumultu marty
rio coronāť quorum prior pro nominis Chriſti confeſſione diu plumbatis ceſus.
poſtea ſexto idus Maij capite truncatur.

Donatꝰ aretinꝰ eps cū magnas vtutes apō ethruriā ꝓuiciā opatꝰ ē: ēt a Juliāo captꝰ
martyrij coronā adeptꝰ ē: q vt beatꝰ Grego. dialogoꝝ lib. memit fractū a pagāis ca
licē ſactū ad miſſā orādo reſtaurauit. Huius feſtū 7°. iduſ Auguſti celebrāus.

Julianā virginē romanā idē ſacrilegus Julianus tamdiu plumbatiſ cedi mandauit
donec ſpiritū emitteret. Cuius feſtum. 4°. nonas Decembris celebramus.

Theodoricus antiochenus preſbiter apud eandē Syrie urbem perſequentibꝰ im
pijs poſt eculei penam: multoſqȝ ac duriſſimos cruciatus: etiā lampadibus circa la
tera eius poſitis inflammatus cum in confeſſione Chriſti perſiſteret: occiſiōe gla
dii. x°. kalen. nouembris martyrium conſumauit.

Demetria Romana vgo ſub hac pſecutiōe Rome martyrio coronata ē: q̄ cū ad Ju
lianū ipiiſſime itroducereť. ac i ꝯfeſſiōe chri pſeueraret. ii°. kal. Julii ſpm̄ emiſit.

Pygmenus erudītiſſimus vir Julianiqȝ preceptor ab ipſo Juliano martyrium paſ
ſus eſt. Qui cum Julianum apoſtatam a puero nutriſſet. ⁊ ſacris litteris erudiſſet
ab ipſo poſtmodum retributionis loco pro fide Chriſti 9° kalen. aprilis in Tybe
rim necari iuſſus eſt. Quo etiam die feſtum eius celebratur.

Quiriacus qui ⁊ Judas hieroſolymitanus epiſcopus cum Anna matre ſua ꝓ chri
ſto martyrium ſumpſit. hic ille Judas fuit q Helene Cōſtātini mrī locum i quo
Chriſti crux fuerat abſcōdita oſtendit. Et quia crucis gloriaȝ predicabat: a Julia
no cruci affixus eſt.

Valētinian⁹
Ordo deinde cruciferoꝝ a Quiriaco iſto (ut multi aſſerunt) initium ſumpſit. De quo inferius ſub Innocentio quarto latius dicemus.

5564 365 Iouinianus q̄rtus cōſtātinopolitanus iperator poſt Iulianū iperator oiū ꝯſenſu declaratus iperauit mēſibus.8. hic natiōe panonius ⁊ chriſtianiſſimusfuit. ⁊ ab ipſa adoleſcētia oibus v̄tutibus ornat⁹. Quāobrez nondū adoleſcentiā ſupgreſſū exercitus eū iperatorē creauit: q̄ opio erat multa eum p̄clara facturꝝ. Hic defūcto Iuliano: cū ab vniuerſo exercitu Auguſtus diceret: nō prius Auguſti nomē ꝓfiteri voluit: q̄ oēs cōclamarēt ſe fore chriſtianos. Quib⁹ collaudatis ⁊ imperiū ſuſcepit. ⁊ exercitū e mātibus barbaroꝝ liberauit. Veruz neceſſitate cōpulſus Niſibim ⁊ magnā Meſopotamie ꝑtez Sapori perſaꝝ regi tradidit: que. ſ. āte eū annis trecētis duobuſ de viginti: exquo Romanum imperium conditū fuerat nunq̄ acciderat. Tandē cruditate ſtomachi: ſiue odore prunarum: quas nimias adoleri iuſſerat. Obijt anno etatis ſue.34.

5565 366 Valentinianus q̄nt⁹ cōſtantinopolitanus impator. 3ᵒ anno. 385 olympiadiſ imperare cepit. ⁊ impauit cū Valēte fratre ānis. 11. ⁊ mēſibuſ. 5. hic natiōe panonius: ⁊ ſcutarioꝝ tribunus fuit: quē apud Niceā vrbē mortuo Iouiniano Auguſtū licet inuitū milites ꝓfecerūt. Princeps q̄dē inter bonos nūerāduſ. Nā ⁊ Aureliano ꝑſimilis fuit: niſi q̄ ſeueritatē eius nimiā ⁊ ꝑcitatē quidaz crudelitatē ac auaritiā interp̄tabanť. Qui ⁊ Valentē in partē imperiſ aſſumēs orientez ei regendū aſſignauit. Poſtea v̄o imperij ſui āno. 3ᵒ. Gratianū filiū adoleſcentē ad p̄ces vxoris Auguſtū creauit. Qui ſtati Procopiū viꝝ audacē apud Cōſtātinopolim res nouas molientē vna cū ſatellitibus ſuis mira celeritate opp̄ſſit. Valēs aūt ab Eudoxio Arrianoꝝ ep̄o baptizat⁹ in hereſim declinauit. ⁊ catholicoſ vbiq3 perſequi ac in exiliū mittere cepit. Ad hoc ēt Lucius q̄dā hereticus inſtabat hoſtilē in modū catholicos perſequēs. ⁊ eos q̄ in eremo hitabant: aut trucidabat: aut in exiliū mittebat. Sed Valens a Themiſtio ph̄o chriſtiano ꝑ litteras admōitus aliq̄tulū mitius agere cepit. Valētinianuſ v̄o dū hec ī grecia agerenť vt erat rei militaris ſciētia ⁊ v̄tute īſignis Saxones ⁊ Burgūdioneſ qui erāt in littorib⁹ Oceani maris locis inuijs poſiti maxima v̄tute oppreſſit. At dū Sarmate ꝑ panonias ſe effudiſſēt: ac ꝯtra eos bellū p̄pararet ſubita ſāguiſ eruptiōe quā greci apopleſim nocāt apō Brigionē oppidū emoriť. Valēſ v̄o ei⁹ ſuperſtes germanus hereticus: dū ꝯtra Gothos in Thraciā cū exercitu ire diſpōit reuocatis mōachis: q̄nis ſero quos in exiliū pepulerat (prelio victus ⁊ capt⁹) viuus merito exuriť. Et hec q̄dez clades romāi imperij ac totius italie: vt infra dicemus exitium fuit.

Terremotu ſecundo Valentiniani imperij anno per vniuerſum orbem facto mare littus egreditur. ⁊ Nicea que ſepe ātea corruerat funditus euerſa eſt. In Sicilia quoq3 ⁊ in multis inſularum vrbibus innumerabiles populi oppreſſi ſunt. Inde apō Conſtantinopolim tāta fuit orta tēpeſtas ut mire magnitudinis grando decidens nonnullos homines interficeret. Templū etiaz hieroſolymitanum a iudeis tempore Iuliani apoſtate mira impenſa inſtauratum hoc terremotu corruit. ⁊ mľtos iudeos oppreſſit. Poſtea ſequenti die incendio eo in loco diuinitus immiſſo ⁊ ferramenta ipſa conſumpta fuere. Quo miraculo multi iudei timore concuſſi chriſti fidem recepere. Iulianus enim apoſtata: cum chriſtiani nominis inimicus eſſet: ut chriſtianis etiam ſtomachum faceret iudeos in Hieruſalem introduxit: vt ⁊ templum denuo reſtituerent. ⁊ licentiā ⁊ auxilium preſtitit: dicens ſe non alibi: q̄ hieroſolymiſ ſacrificare poſſe. Quod certe (vt aiunt) tanta arrogantia elati iudei multo maiore impenſa q̄ antea reſtituere decreuerant.

Papa 39 Damaſus papa natione hiſpanus: patre Antonio poſt Liberium ſedit annis decem ⁊ octo: menſibus duobus: diebus decem. Vir ſane bonus ⁊ optimus pontifex. Quo pontificante haud multo poſt

5568 369 Vrſicinus dyaconus a quibuſdam ſciſmaticis ſeditioſiſq3 clericis papa per ſciſma conſtituitur. Et mox baſilicam que Siciniū appellať. Vrſicinus cū ſuis inuadit: vbi ⁊ multi vtriuſq3 partis populo ꝯfluente cecideř. Sed paulopoſt diuia volūtate clicoꝝ: ꝑpliq3 ꝯſēſu Damaſus in pontificatu cōfirmatus ē. Vrſicino ad neapolitanā vrbē miſſo.

Valentinianus

Sed ⁊ poſtmodū Damaſo a ſubditis ſuis adulterij crimen obijcit̄: qui q̄draginta
epiſcopoꝝ ɔcilio ɔgregato cā̄m publice dicēs: vt inocēs ab oībus abſoluitur: ut ha
betur in canone.2.q.6.c. Nos ſi. Et eius accuſatores tanq̄ꝫ falſi deprehenſi dānā
tur.⁊ ab eccleſia reijciuntur. hic ex patrū ɔſenſu ɔſtitutionē fecit: vt qui deinceps
aliquē falſo accuſaret: taliōis penā ſubiret.2.q.3.c. Calūniator. Cēſuit itē ne in iu
dicio quis dānaret̄ āte factā examinationē.ii.q.3.c. Coꝝ qui. Voluit etiaꝫ ſub ana
thematis pena ne qs temerario auſu a ſede romana ɔceſſa vſurpare preſūeret.17.
di.c. huic ſedi. His ɔſtitutiōibus ꝓmulgatis: ⁊ eccl'ia optie pacata Damaſus ocio
delectatus: vitas oīum pōtificū q āte ſe fuere diligēti cura ɔſcripſit ⁊ opuſcula ml'
ta heroicis v̄ſibus ɔpoſuit. Indeqꝫ hieronymo mādauit: ut eccleſie officiū ordina
ret. Quod ⁊ factū ē. Cui v̄tute ⁊ ſcitate viri ɔmotus Damaſus primus Hierony
mi ſcriptis auctoritatē dedit: cū prius ſeptuaginta interpretū: ⁊ alioꝝ ſcripta in p̄
cio h̄rentur. Nā extūc hieronymi biblia legi cepta eſt. ⁊ eius pſalmi fideliter ex he
breo traducti. Propter qd̄ ⁊ diui hieronymi ſuaſiōe ſtatuit: vt Gloria p̄ri ⁊ filio ⁊
ſpiritui ſancto.⁊c̄. in fine cuiuſlibet pſalmi diceret̄: quos alternatī vicib⁹ in eccl'ijs
voluit decantari. Voluit ēt vt eo in officio ſymbolū tacite p̄ ferias in ſingulīſ horīſ
canōicis diceret̄. ⁊ ex cōdicto vniuerſalis ſynodi ſimiliter ſymbolū maius in miſſa
decātaret̄. Cōfeſſionē preterea in p̄ncipio cuiuſlibet miſſe dicēdā ordinauit prout
mō fit. Hoc mō ſāctiſſim⁹ hic pōtifex diuinū cultū auxit. ⁊ tēplis ⁊ alijs donīſ. De
niqꝫ cū quinqꝫ ordinatiōes in decēbrio menſe celebraſſet: vbi p̄ſbiteros.30.dya
conos.xj. ⁊ ep̄os.42.creauit. Nonagenarius ꝓpe obijt. tertioqꝫ idus Decembris
in baſilica a ſe cōdita: via ardeatina cū matre ⁊ ſorore ſepelit̄. Quo die feſtum ei⁹
celebratur. Et tunc ceſſauit epiſcopatus dies.21.

Viri doctrinis excellentes.

Euſebi⁹ vercellēſis ep̄s natiōe ſardus: quē ob ɔfeſſionē fidei ɔſtātius p̄nceps here 378
ticuſ p̄o Sitopoli. deinde Cappadocie rélegauerat: cū ad ſuā eccleſiā honorifice
reuerſus fuiſſet his nouiſſimis dieb⁹ q̄nto.ſ. imperij Valētiniani āno arrianis p̄
ſequētibus kalē. auguſti martyriū in ea ciuitate paſſus ē: q vt uir eruditiſſimus in
ter cetera in Euſebij ceſarienſis pſalteriū ɔmentarios quos latinos ex greco fece
rat: ſcripſit. Eiuſqꝫ feſtum celebratur eo die quo mortuus eſt.
Apollinaris laodicenus ep̄s his tēporibus fuit: q Hiero. teſte multimoda nr̄e reli
gionis ſcripta ɔpoſuit. Et inter cetera.30. libros aduerſus Porphyriuꝫ ſcripſit: q̄
p̄ ceteris ei⁹ operib⁹ vel maxime p̄bantur. Obijt autē Theodoſio imperāte.
Titus Botrenus ep̄s regnātibus Iuliano: ⁊ Iouiniano aduerſus manicheos ſcri
pſit nouiſſime: cū multa alia ſub Valētiniano iſto cōpoſuiſſet: vite finē fecit.
Dydimus alexādrinus a teneris annis luminibus captus. ⁊ eā ob reꝫ etiā primarum
litteraꝝ ignarus ita grāmaticā: geometriā: ac dialecticaꝫ q̄ nō ſine magno p̄cipiunt
vſu didicit: vt p̄clara quedā in ſacra ſcriptura ſcripſerit: vꝫ cōtra arrianos li.2. De
ſpū ſācto li.1. In Iſaiā li.1. In Oſee ad diuum hieronymū li.3. In Zachariā li.5.
In pſalmos quoqꝫ: ⁊ in Matthei Ioāniſqꝫ euangelium: necnon ⁊ in Iob commē
tarios preclariſſimoſ ⁊ alia multa edidit.
Baſili⁹ magn⁹ ceſarieñſis Cappadocie ciuitatis ep̄s: vir oī ſapiā. oīqꝫ v̄tute preditus
per hec tēpora mirabiliter effulſit: q inter cetera ſue v̄tutis monumēta iuuenē quē
dam ob amorē puelle diabolo obligatū: deo recōciliauit: obligatiōiſqꝫ ſue chartā
ſibi reddi impetrauit. hic egregios ɔtra Eunomiū libros edidit. In examerō ēt
li.9. De ſpū ſcō li.1. Monachoꝝ regulā libro vno. Et alios breues: varioſqꝫ tracta
tus edidit. Monachoꝝ ordinē i grecia iſtituit: q̄buſ ⁊ regulā approbatā tradidit.
Ambroſi⁹ mediolanēſis ep̄s patrici⁹ romanus ɔſularis dignitatis vir oīumqꝫ eccle 375
ſie doctorū ſui tēporis ſupremus ac precipu⁹ hoc āno: vt Liguriā Emiliāqꝫ ꝓuin
cias regeret a Valētiniano e Roma mediolanū mittit̄. vbi poſt Auxētij Arriano
rum epiſcopi ſerā mortem ſeditio in populo exorit̄. Quā cū ille ex officio reprime
re conaret̄: eccleſiā ingreſſus multa de ptiū cōcordia: vt vir eloquentiſſimus diſ
ſeruit. Quibuſ v̄bis mox īfantis uox īſonuit dicens: Dignus eſt Ambroſiuſ hic vt
ſit ep̄us. Ad cuiuſ uocis ſonitū ab oībus ſucclamatū ē. Nō alteri q̄ꝫ Ambroſio epi

Valētinian⁹

ſcopatū cõmitti debere: quod ēt factum ē. Qui ſtati ex cathecumino chꝛianus factus: ꝛ ſacris iniciatus decimo imperij Valētiniani anno nonus mediolanenſiū epus creaт. Quo i ſede ꝯſtituto eueſtigio omnis ciſalpina gallia orthodoxā ſuſcepit fidē. Cui⁹ tāta fuit comitas moꝝ ſāctitas. acumē igenij: diuiaq̃ ſcia vt non mõ viuens. ſed ꝛ vita functus italiā ꝛ oēm oꝛbē i ſui deuotionē charitatē: venerationemq̃ perduxerit. Hic pter ſāctitatis gr̄am p oīa Platõi ortu ꝛ infātia: necnon ꝛ diſciplina perſimilis fuit. Sicut. n. Platõi in cunis doꝛmiēti apes nõ paruā vim mellis labellis inſeruere: ſit ꝛ Ambroſio ꝯſimile ꝓdigiū imo alti⁹ ꝯtencit: qa cū īfanſ (vt ſacra eius hēt hiſtoꝛia) doꝛmiret examen apū os eius ꝛ faciē ita ꝯpleuit: vt q̄ſi in alueolū intrādi ꝛ excūdi frequētarēt vices. Que qdē ꝓdigia ab interpꝛetib⁹ declarata ſūt: nil aliud ſignificare voluiſſe q̄ ex eius lingua ſuauitatem dicēdi melle dulcioꝛē fluere debere. Quod quidē auguriū euentu veꝝ extitiſſe demõſtratum ē ſi videlicet itelligēdi ſubtilitatē: vel diſputādi vim aut dicēdi ſcribēdiq̃ dulcedinē cōtēplemur. Scripſit. n. hos irrefragabiles ꝛ emēdatiſſimos libꝛos: quoꝝ ſententie (vt Hiero. ait) fidei ꝛ eccleſie: ꝛ oium v̄tutū firmiſſime ſūt colūne. In quibus ēt libꝛis (ut Aug. inquit) romana lucet fides: qa inter ſcriptoꝛes latinos quaſi flos quidam emicuit.

De officiiſ	li	3	Pꝛicipiū nõ arrogãſ	De incarnatõe dñi li i
Exameron	li	7	Quando opioniſ aſſūpſere	Debitū fratres
De exceſſu fratris	li	i	Deduximus fr̄es	De fuga ſeculi li i
De fide r̄ſurrectõiſ	lib	i	Superioꝛi libꝛo	Freqnēs nobis
De bono moꝛtis	lib.	i	Quoniam de anima	De paradyſo li i
De virginitate	li	4	Si iuxta celeſtis ſcientia	De paradyſo
De viduis	li	3	Bene accidit	De trinitate li 4
De lapſu virginis	li	7	Audite qui longe eſtiſ	Regina auſtri
De myſteriiſ	li	i	De moꝛalibus	De iſaach ꝛ anima li i
De ſacramentis	li	6	De ſacramētis q̃ accepiſtis	In patre nobis
De naboth	li	4	Naboth hiſtoꝛia	De iacob ꝛ vita btā li i
De helie ieiunio	li	i	Dilectiſſimi patres	Neceſſarius
De Tobia	li	i	Lecto ꝓphetico libꝛo	d̄ ꝯſolatõe ad valēti. li i
De iterp̄tatõe Iob	li	i	Multas nobis	Et ſi incremētum
De iterpellatõe dd̄.	li	i	Multi quidem	De ſcõ Abraam li 3
De apologia dd̄	li	2	Apologia ꝓphete	Abraam libꝛi
De gedeon	li	i	Heroboal	De .24. mãſionib⁹ li i
De penitentia	li	3	Penitētia officio	Manſiones
De pñia iteꝝ epl'as	li	4	Pꝛima audiſti	Epiſtolaſ quinq̃. Pri-

ma incipit Clementiſſimo Im. Secunda. Video vos. Tertia Quoniā oib⁹. Quarta exercit⁹ ſēper. Quīta. Hic nobis mot⁹ terraꝝ. Ad vercellēſeſ eccl'iam epl'a incipit. Ambꝛo. multos p̄terea edidit ſermões. omilias. ꝯmētarios: ꝛ alia multa: q̄ ad man⁹ noſtras nõ peruenerūt. Hymnos quoq̃ poſt Hilarium cõpoſuit: quos vna cū pſalmis teſte Auguſtino libꝛo confeſſionum moꝛe oꝛientalis eccleſie decantari īſtituit qd̄ p oēs fuit poſtmodū eccl'ias d̄riuatū. Obijt āt 2° nonas apꝛiliſ q̄ tū fuerūt ī ſabbato ſctõ. ſed ei⁹ maioꝛ celebꝛitaſ recolit̄ ab eccl'ia: qn̄. ſ. fuit oꝛdiat⁹ 7°. id⁹ decē.

Optat⁹ mileſitan⁹ ep̄ſ natiõe apher p hoc tpe floruit. ꝛ ex p̄te catholica aduerſuſ donatiāos ſcripſit li. 6. in qbus aſſerit donatianoꝝ partē in nos falſo retoꝛqueri.

Cyrillus hieroſolimitanus ep̄s eximie ſcitatis ꝛ doctrine vir his tēpoꝛibuſ a Valēte imperatoꝛe ſepe ab eccleſia pellitur ꝛ recipit̄. Poſtea vero ſub Theodoſio pricipe incõcuſſū ep̄atum tenuit. hic nõnullos adhuc extantes libꝛos ꝯpoſuit.

Epyphanius Cypꝛius Salamine vrbis ep̄s p hos dies īſignis doctoꝛ hit⁹ ē qui aduerſus oēs hereſes ſcripſit ꝛ alia multa: que (vt diuus Hiero. refert) ab eruditis viris ꝓpter res: ꝛ a ſimplicioꝛib⁹ ꝓpter v̄ba ignota lectitabantur. In extrēa quoq̃ ſenectute ꝯſtitutus varia ꝯdidit opuſcula. Cuius feſtū. 4°. idus Maij celebꝛat̄.

Gregoriū ēt Nazanzenū ep̄m beati Hieronymi p̄ceptoꝛem ꝓpter ſanctitatē eruditionē ac eloquentiam his diebus in maximo pꝛecio fuiſſe cõſtat. hic aduerſus

Valentinianus

Eunomiū ſcripſit libꝛos duos. De ſpū ſcō li. i. cōtra Julianū apoſtatā li. i. Apollo
geticū. Preterea de moꝛte Ceſarij laudes Athanaſij epi. laudes maximi pbi. ⁊ lau
des virginitatis verſu exametro ſcꝛipſit. Qui tandem Hieronymo teſte ſub The
odoſio pꝛincipe vita deceſſit.

Photinus āt Gallogrecus Smyrnēſis olim epus Marcelli antiarani diſcipulus: a
quo photinianū dogma poſtea dictū eſt: his tēpoꝛibus in gallacia moꝛit. Qui pri-
mo Hionis hereſim (q̄ aſſerebat Chꝛm purū hoīem fuiſſe) inſtaurare conatus ē.
Et cū eā ob rem a Valētiniano imperatoꝛe pulſus eēt | plura ſcꝛipſit volumina. In
quibus precipua ſūt que aduerſus gētes: ⁊ ad Valētinianū pꝛincipē inſcꝛibūtur.

Jouinianus quoqꝫ hereſiarcha his tēpoꝛibꝰ ſuā hꝛſim dogmatizare cepit: cuius ta-
men ſecta ⁊ ipietas cito fuit extīcta. nec ad aliquos ſacerdotes ꝑuēit. Hic mōachꝰ
poſtea clericus factꝰ docebat hoīez pꝰ baptiſmū peccare non poſſe: nec ei ꝓdeſſe ie
iunia. virginitatē. viduitatē: ⁊ ſimilia: ⁊ foꝛnicatos pꝰ penitentiā eq̄bat: ac vniuſcu
iuſqꝫ meriti ac p̄mij | retributiōis: oꝛdiſqꝫ oēs iuſtos eē añ deū. Deſtructuz aūt fuit
eiꝰ dogma a Hieꝛony. ꝑ libꝝ aduerſus eū ꝯſcꝛiptū: q icipit pauci admodū dies.

Vigilātiꝰ ēt p̄ſbiter natiōe gallꝰ hac tēpēſtate hic nōnulla religiōis zelo ꝑſcꝛipſit: ſed
hūane laudis ſtudio deuictus. ⁊ ſupꝛa vires ſuas de ſe pꝛeſumēs: ham Danielis vi
ſionē pꝛauo ſēſu expoſuit. Sāctoꝝ quoqꝫ reliquias mime venerādas. vigilias non
obſuandas: ⁊ alia friuola que in cathologo hereticoꝝ neceſſario ponunt: affirma-
uit. Aduerſus hūc ēt diuꝰ Hiero. librū edidit: q incipit. Multa in oꝛbe monſtra.

Mellania diui Hiero. diſcipl'a. ⁊ romanaꝝ mulieꝝ nobiliſſima. Marcelli quōdā ꝯ
ſulis filia. xº āno ipij Valētiniāi: Urbāo tunc p̄toꝛe vnico filio pp Chꝛm d̄relicto.
hieroſolymā nauigat: vbi tāto v̄tutū p̄cipue hūilitat | miracl'o fuit: ut Tecle nomen
acciperet.

Mannia ſarracēoꝝ regina hiſdē tp̄ibꝰ defūcto eiꝰ viro ēt gētis ſue veluti altera Se
myramis regni gubernacula ſuſcipiēs ob ai pꝛeſtātiā | viribꝰ auctis Romāis q̄̄ maxi
me foꝛmidabilis fuit. Et hoc āno cū frequētibꝰ p̄lijs romanoꝝ opes attriuiſſet: pa-
leſtinoꝝ ⁊ arabici limitis oppida vaſtās | Valēti ⁊ Lucio hꝛtico pacē petētibꝰ | ī a
liter eā repꝛomiſit q̄̄ Moiſen eremitā ſāctiſſimū gēti ſue epiſcopuz deſignarēt: qđ
cum Lucius q̄̄libētiſſime facere conaret: Moiſes renuit dicēs. O Luci te certe
chꝛiſtiāi catholici ad metalla dānati: ⁊ ꝑ varias iſulas relegati: ac i carceribꝰ truſi
arguūt. Quāobrē niſi liberos oēs iiuſte dānatos ire ꝑmiſeris tuas māus ad me cō
ſecrādū nūq̄̄ iiſcies: qbꝰ v̄bis Luciꝰ cū Valēte ipatoꝛe reuocauit epos q eū cōſecra
rent. ⁊ Moiſes hoc modo regie datus ē pꝛeſul. ac ꝑ hoc romano imperio pax red
dita eſt.

Patres Nitrie in Egypto.

Moyſes itaqꝫ de quo dicimus: monachus ſāctiſſimus his tēpoꝛibꝰ i eremo vitā ſoli
tariā ducēs ſignis ⁊ v̄tutibꝰ p̄ditꝰ hitꝰ ē: qui ſarracenoꝛum genti a Lucio cōſtātino
politano patriarcha heretico epiſcopus datus: ipſā gentem magna ex parte ad fi-
dem Chꝛiſti conuertit. Ubi ⁊ tandem 7º idus Februarij meritis glorioſus in pa
ce quieuit. Quo etiam die eius feſtum celebꝛatur.

Pambo Egyptius monachus: de quo legitur ꝙ noluit plus diſcere q̄̄ vnum pſal-
mi verſum: donec id opere compleſſet. per hec quoqꝫ tempoꝛa cum infraſcriptis
patribus pꝛopter ſanctitatem magne auctoꝛitatis fuit. Hic cuidam de eodem ver
ſu interroganti reſpondit. Vixit (ait) quadraginta ānis illud explere potui.

Macharij autem duo Antonij diſcipuli: quoꝛum vnus egyptius: alter alexandri-
nus abſtinentia: doctrina ⁊ miraculis clari habentur. Et egyptij quidem feſtum
18º kalen. febꝛuarij celebꝛatur.

Hilarion Abbas: cuius vitam virtutibus plenam diuus Hieronymus ſcribit: per
hec tempoꝛa diem obijt. eiuſqꝫ feſtum. 12º kalen. Nouembꝛis celebꝛamus.

Arſenius ex ſenatoꝛe Romano monachus vita ⁊ miraculis clarus habetur: d̄ quo
in uerbis ſenioꝛum fertur: ꝙ pꝛopter redundantiam lachꝛymarum tergendam: ſu
darium ſemper in ſinu vel manu habuerit. Tradunt hūc aliqnando audiuiſſe vo-
cem ſibi dicentem. Arſeni fuge homines: ⁊ tace ſi vis ſaluus fieri. Cuius feſtum
14º kalen. Auguſti celebꝛatur.

Valētinian⁹

Paſtor Nitrie preſbiter per hec tempora fide:genere:doctrine: ac miraculis valuit:quia inter cetera ferunt matrem in terris nunq̄ videre voluiſſe:vt ſimul in celis poſſent ſe videri. Huius feſtum ſeptimo kalen. Auguſti celebratur.

Panucius abbas tempeſtate hac ſumpto ſeculari habitu Thayſim meretricem impudicā ad Chriſtum conuertit. Ferunt hunc aliquando interrogaſſe vt oſtenderet in terris cui ſimilis foret in celis. ⁊ exaudiri meruit.

Euphraſia virgo ſanctiſſima poſt eremiticam vitam Alexandrie in monaſterio virtute abſtinentie ⁊ miraculiſ clara per hec tempora in veneratione habita eſt.

Mariā egyptiacā meretricē appellatā his temporibuſ apud paleſtinā quadraginta ſeptē annos mirabilē penitentiam egiſſe conſtat. Cuius vitā virtutibuſ admirandam beatus Hiero. eleganti ſtilo deſcripſit. agit̄ aūt eius feſtū. 4° nonas aprilis.

Agathonē itē abbatē his tēporibus magne auctoritatis fuiſſe credimus. Qui ut ferūt per trienniū lapidē in ore detulit: vt ſilentij virtutem percipere mereretur.

Barlaā quoqꝫ eremita q Joſaphat regis Indie filiū ꝯuertit: his tēpibus i p̄cio fuit.

Euagriū monachū Machariſ egyptij diſcipuluꝫ. virꝫ vtiqꝫ diuina hūanaqꝫ litteratura eruditū per hec tēpora librum qui vitas patrum inſcribitur ꝯpoſuiſſe ferunt. Credit̄ etiā q̄ alia monachis neceſſaria ediderit. ⁊ maxie aduerſus octo principalium vitiorꝫ ſuggeſtiones. Itē librū cētū ſentētiarꝫ qui dr̄ anachoreus per capitula digeſtū. Itē doctrinā cōmuni vite aptā ꝓ cenobitis ſcripſit. Sed ⁊ ad virginē quādam ſex libros: ⁊ alias ſentētiolas valde obſcuras poſt ſe reliquit. Vixit hic lōgiſſima vita multis ſignis ⁊ virtutibus clarus.

Valens

Valens Valentiniani fr̄ ſextus conſtantinopolitanus imperator poſt fratrem 2° anno. 288. olympiadis iperare cepit. ⁊ imperauit cum Gratiano ⁊ Valētiniano fratris ſui filijſ annis. 4. Qui a Lucio Cōſtantinopolitano

5577 378 ep̄o (vt ꝓmiſſuꝫ ē) rebaptizatus pſequi chriſtianos nō deſtitit. ⁊ legē tulit vt monachi per Nitriā ⁊ Thebaidē conſtituti: aut militarent: aut fuſtibus cederētur. Et tunc multi monachorꝫ in Egypti eremo hac ratiōe per tribūos ⁊ milites ceſi ſūt. Huius aūt viri auaritia ſimul ⁊ imprudētia Gothi in romanū ꝓruperunt imperium. Qui cupientes effici chriſtiani. catholicos ab ipſo petiere. Sed ipſe ſua imprudentia arrianos effecit. Ac dū poſtea pari imprudētia cum Gothis pugnat. 4° imperiſ ſui āno iuſto dei iudicio ab eiſdē ſuperatur. ⁊ ois eius exercitus ad internitionē vſqꝫ ceditur. Ipſe āt imperator ſagitta ſaucius: cū fugeret: ac ob nimiū dolorē equo ſepe delaberetur: ad cuiuſdā villule caſā deportatus ē. Quo cū perueniſſent gothi domū incenderunt. ⁊ ipſe exuſtus ut hereticus ſepultura caruit.

Juſtina impatrix Valētiniani chriſtianiſſimi viri uxor. ⁊ Gratiani Valentiniāiqꝫ Auguſtorū mater poſt viri iteritū ſuaſiōe Valentis cognati ſui in arrianorꝫ hereſim declinās: arrianorū facta ē alūna. Que (ut xſ° eccleſiaſtice hiſtorie libro hēt) eccleſiaſticorꝫ ſtatū ꝯturbare cepit. atqꝫ de exilio ⁊ pulſiōe ſacerdotibus ꝯminari: niſi ariminēſis ſynodi decreta cōfirmaret. Quo qdē in bello (ut diuus ſcribit Hieronymus) eccleſie murꝫ: ⁊ turri validiſſimā pulſabat Ambroſiū. Ipſe aūt (ut ideꝫ refert) aduerſus regine furorē nō ſe manu defenſabat: aut telo: ſed ieiunijs ⁊ cōtinuatiſ vigilijſ ſub altari poſit⁹ ꝑ obſecratōeſ ōfēſorē ſibi: atqꝫ eccl'ie deū p̄parauit.

380 Fridegninus ſecūdus gothorꝫ rex (de quo mētionē ſub Cōſtātino magno fecimuſ) hoc āno q ē terti⁹ Valētis iperiſ ānus una cū Sarmatis. Quadis. Alanis. Hunis. Vandalis. ⁊ Marcomanis barbaris gētib⁹ (cū ſeſe romanorum imperio ſuperioribus temporibus tradidiſſent) ob maximi Romanorum ducis auaritiam fame coacti ꝯtra romāos uno aio iſurgūt. Et iter Cōſtātinopolim ⁊ alpes Julias ꝑ multos ānos oia vaſtātes: romanū ſāguineꝫ turpiter effudere. Que res imperij exitiū fuit. Nā ſupatorꝫ iterfectoqꝫ Valēte Auguſto Scythie regiōes. Thracieqꝫ ac Macedonie. Theſalonice. Achaie. Epyri. Dalmatie. cuncteqꝫ panonie Gratiano ⁊ fratri Auguſtis abſtulerūt. In qbus quot ⁊ q̄nta a barbaris fuerint ꝑpetrata mala aīuſ referre horret. Quot matrone: quot v̄gines Chriſti ⁊ ingenua corpora his bellis ludibrio fuerint. Capti. n. ep̄i ſacerdotes interfecti. ſubuerſe eccleſie: atqꝫ equis ſtabulate. ⁊ martyrum reliquie effoſſe fuere. Vbiqꝫ luct⁹. vbiqꝫ gemit⁹

Valens

audiebať. Sed nec noſtris tēporibus regiōibus illis minora illatā ſunt a Turcis
dāna. Immunis ab his malis hucuſq; vix Europe angulus fuit. Et vtinam turci
noſtris vitiſs aliquādo fortiores nō efficianť. Atq; vtinā romana eccleſia in robo
re ſuo pſiſtat. Nec dñs ƀʒ peccata faciat nobiſ: aut ƀʒ iiqtates nr̄as rtribuat nobiſ.
Gratianus Valētiniani ſenioris fili⁹ ſeptius cōſtātinopolitanus impera- Gratianus
tor anno 2ᵒ.289. olympiadis poſt Valentē patruū imperare cepit. ⁊ impe
rauit cū Valētiniano iuniore eius frē ānis. 6. vir quidē ab ipſa adoleſcē-
tia: militia ſtrenuus ⁊ religione clarus. Qui ⁊ apud Argentariā gallie vrbem ad- 51 55
huc adoleſcēs vno prelio ad. 30. alemanoꝝ milia qui fines romanoꝝ vaſtabant: cuʒ
mimo ſuoꝝ dāno interfecit. Suſcepto itaq; impio: ac Juſtina eius matre defūcta:
pulſis oībus hereticis totā italiā ad verā fidem redegit. Quo peracto catholicoꝝ
tēpla deſtructa reſarciri ⁊ iſtaurari fecit. Sed cū iſtantibus gothis remp. maximo
in diſcrimine videret Theodoſiū hiſpanū viꝝ vtiq; clariſſimū; regni ſociū ac comi
tem ſibi delegit. Qui ſupatis alanis. hunis ⁊ gothiſ oriētale imperiū reſtituit icto
cū athanarico ⁊ Alarico gothoꝝ regib⁹ federe. Ipſe vō in occidēte ſuperatis: pa-
catiſq; alemanis. necnon ⁊ repreſſis Scythis: ſiue Tartaris ſexto imperij ſui āno
e vita diſceſſit.

Auguſtinus futurus Ipponēſis eps hoc anno: cū decē ⁊ octo annis eſſet. ac librū: 382
qui Hortenſius inſcribiť: legeret: in manicheorū hereſim (vt ipſe 3ᵒ ꝯfeſſionū lib.
teſtatur) incidit. Nam tunc adoleſcens ita doctus erat: ut iā cetera ſuperaret: que
afferre poſſunt Aphrice ornamenta.

Papa. 40

Siricus papa natiōe Romanus: patre Tyburtio poſt Damaſū ſedit ānis
xv. men. xſ. diebus. xxv. Hic Gratiano teſte cōſtituit ne clerici cū mulieri 385 5584
bus in eadē domo niſi cū cōſanguineis cohabitarent: ſicut hētur in canōe
81. di. c. Feminas. Cenſuit itē generale baptiſmū nō niſi ſabbato ſancto fieri debe
re: de conſe. di. 4. c. Non rōne. Inſuper inſtituit vt ſacri ꝑ tēpoꝝ interualla daren
tur. 77. di. c. In ſingulis. hic manicheos quos in vrbe inuēit exilio dānauit. Ve-
tuitq; eos cū fidelibus cōicare. Cenſuit ēt ne vllus ex eoꝝ ſecta reciperet: niſi ea
ꝯditiōe vt in monaſteriū tanq̄ in carceres ꝑpetuo dānaretur. ibiq; ieiunijs ⁊ oro
nibus ſe maceraret. ⁊ tātūmodo in fine vite ſue: cuʒ de eoꝝ conuerſione conſtaret
uiaticū ſalutis ſūeret. Inſtituit p̄terea vt quicūq; aut viduā: aut ſecūdam uxorē du
xiſſet ab officio eccleſiaſtico pelleret. xxvj. di. c. Acutius. ⁊ c. vna ⁊ c. vltimo. Iteʒ
cenſuit presbyteroſ tātū ab epiſcopis cōſecrari. 24. di. c. epis. Tādem vō concilium
350. epōrum apud Conſtantinopolim celebrauit. Atq; ibidē eccleſie rebuſ optime
cōpoſitis. Creatiſq; multis p̄ſbyteris dyaconibus: ⁊ epis ex ſacris ordinibus qu
quies hitis. moritur ⁊ in cemiterio Priſcille uia Salaria 8ᵒ. kalen. Martiſ ſepeli-
tur. ceſſauitq; tūc epatus dies. 20.

Joānes eremita uir ſciſſim⁹: cui⁹ vitā admirādā btūs Hiero. elegāti ſtilo pſcripſit
hiſ tpib⁹ in p̄cio fuit: q iter cetera v̄tutū ſuaꝝ iſignia Theodoſio ipatori chriāniſſio
prophetico ſpū plenus (victoriā de Maximino tyranno predixit. Obiit autē. vjᵒ.
kalen. aprilis: quo ēt die feſtū eius celebrāus.

Hermannus Antiſiodoriſenſis eps vir fide: virtutum meritis: ac miraculorū glīa in
ſignis per hec tempora Rauene obijt.

Maximinus vir quidā rei militaris ſcia preſtās. vjᵒ. Gratiani imperii anno (Eutro
pio teſte) in Britānia per ſeditionem imperator factus mox in gallias cum exerci-
tu tranſiens: cum dira prelia geſſiſſet: eaſ ſibi cum germania ſubiugauit. Et Gratia
num apud Lugdunum fugatū ſuis machinationibus interficere fecit. Valenti-
nianum vero Gratiani fratrem pene pubeſcentem poſt fugā: poſtq; exilia ac recu
peratum poſt multo ſanguine imperium: ibidem etiam obtruncauit. Cuius cada-
uer ignominioſe ſuſpendi fecit. Verum Maximinus interfectis imperatoribus
Victorem filium regni conſortem inſtituit. Sed euoluto anno a Theodoſio ſupe
ratur. captuſq; regijs ſpoliatur indumētis: ac ſibi ſiſtens capite truncatur. Victor
deinde filius in gallijs ab Argobaſte ſuperatus ibidem interfectus eſt.

Theodoſius

387 t Theodoſius ſenior genere hiſpanus octauus conſtantinopolitanus impe-
rator anno primo.290.olympiadis poſt Gratianū ⁊ Ualentinianū impe
rare cepit.⁊ imperauit ānis.xj.princeps ſane chriſtianiſſimus|optimuſqꝫ
ac preſtantiſſimus: Traiano(a cuius conſanguinitate|ut nōnulli affirmant originē
ducens)ꝑſimilis. Qui breui(poſtꝙ tyrānos quoſdā ſuſtuliſſet)auxilio dñi noſtri
Jeſu Chriſti fretus in quo maxie fidebat.⁊ Androgatū Maximini ducez.⁊ Ab
rogaſtem: Eugeniūqꝫ galliaꝝ tyrannos ⁊ partis germanie inuaſores ſuperauit.⁊
occidit. Quod eiuſdē hiſtorie celebrator Claudianus poeta admirās dixit. O ni
mium dilecte deo tibi militat ether. Et coniurati ueniūt ad claſſica uēti. Hic licet
hiſtorico careat.ab Ambroſio tamē ⁊ Augu.li.22º de ci.dei:magnis extollit laudi
bus. Cui ad diſciplinā militarē accedit ingenii ⁊ religiōis laus.ꝗbus plurimū va
luit:ac inter ceteras ꝟtutes hūilitatē coluiſſe fert. Quia cū aliquando viri theſalo
nicenſes|poſtea bononiēſes dicti:vt ex legenda ſācti Petronij epiſcopi pꝫ: iudicez
ſuū in theatro occidiſſent.⁊ ex hoc admodū ira ꝑcitus eēt. Ambroſii ꝑcibus eiſ pe
percit. Uex poſtea agēte curialiū ſuoꝝ malitia|eius iuſſu ad ꝗnqꝫ hoīum milia oc-
ciſa ſūt. Quod vbi Ambro.intellexit:imperatori apō Mediolanū exiſtenti ecclie
introitū niſi peniteret|interdixit.ſicut hētur in Canone de pe.di.c. Secūda. Quā
qdē admonitionē ita equo aīo tulit:vt ultro Ambroſio ḡras egerit atqꝫ penituerit
⁊ vrbē ipſā laceratā inſtaurauerit:vt notat.ff.in prohemio.hec aūt tria in gloſa.ſ.
Roma. Unde ⁊ penitētia poſtmodū pacta legē tulit|vt principū ſentētie ſup aiad-
uerſiōe mortis,plate vſqꝫ in trigeſimū diē ab executoribus ſēper differrent: quati
nus locus miſericordie:vel ſi reo exigeret penitētie nō deperiret;|ut pꝫ.ii.q.3.c.cum
apud.⁊.l. Si vēdicari. C.de penis. Decetero autē maxima pace gubernauit impe
riū.nec in nullo per iracūdiā circa iuſtitiā:legūqꝫ cuſtodiā.aut honorū mēoriā man
datoꝝ minor extitit.⁊ cūcta quecūqꝫ optimi pricipes facere ꝯſueuerāt cū integritate
ꝑcipua ſēper celebrauit. Sicqꝫ poſtea ſi aliquādo ira ꝑcitus eēt.hac cūctatiōe vſus
ē vt ter alphabetū moroſe ꝓferet:anteꝙ qcquā ꝟbo ꝓferet. Ferūt hūc Joānis ere-
mite(ꝓut diximus)fāiliaritate apō Thebaidē plurimū vſū fuiſſe:cuius etiā conſi
lio ⁊ bellū tractabat ⁊ pacē. Huic tāto principi Placilla vxor fuit.mulier ſiquidem
īmenſe pietatis ⁊ religiōis:ex ꝙ Archadiū ⁊ Honoriū Auguſtos ſuſcepit. Cū āt
hic digniſſimus pricepſ oia ꝑfeciſſet:ꝙ principi optīo ꝯueniūt|apō Mediolanū co
ram Ambroſio defūctus ē anno etatis ſue quinquageſimo. Cuius corpus eodē an
no Conſtantinopolim delatum eſt.

¶ Auguſtini doctoris conuerſio.

Auguſtinus pꝫ ambroſii in fide diſcipulus oium doctoꝝ clariſſimus hoc āno etatis
5589 390 ſue.30.apud Mediolanū ciſalpine gallie metropolim doctrinis ⁊ predicationibus
ambroſii ex Manicheo chriſtianus efficit:vir plāe ſcia ⁊ ſapiētia oibꝰ qui āte eū
fuerūt:⁊ poſt futuri ſūt|excelſior. Quia vt Uoluſianus inqt. Legi dei deeſt qcqd
Auguſtinū cōtigerit ignoraſſe. Qui ꝙta nobis poſtmodū ⁊ vniuerſo hūano gene
ri contulerit laudatiſſima beneficia facile oēs intelligūt. Fuit hic natiōe apher: ex
hōeſtis:chriſtianiſqꝫ parētibus in vrbe Tagathēſi genitus. accuratiſſima quoqꝫ
cura enutritus.impēſis ēt ſecularibus litteris eruditus aprime oibꝰ vꝫ diſciplinis
ībutus:ꝗs liberales vocāt:eaſqꝫ cū eēt acris ingenii adoleſcēs:ꝑ ſemetipſum nullo
tradente doctore didicit ⁊ intellexit:ita ut ad ſingula que ī mūdo ſūt natū diceres
Qui tāta diſcendi cupiditate flagrabat:ut nullū diſciplie genus ſibi icognitū pati
uoluerit. Quibus ꝟtutibus fultus neſciēte matre Romā vēit:poſt Mediolanū vt
rhetoricā doceret(vocatus)ꝯceſſit. Ad quē locū monica mr̄ eius ſāctiſſima ſtatim
ſubſecuta ē.vbi eū ꝑcibus ſuis ſuffragāte maxie ambroſii doctrīa ad vere religiōiſ
iter ꝯuertit. Nō ipſemet ꝯfeſſionū ſuaꝝ liº. his ꝟbis cōteſtatus ē.dicēs. Uocaſti ⁊
clamaſti:⁊ rupiſti domine ſurditatē meā. Coruſcaſti ⁊ ſplenduiſti ac fugaſti cecita
tē meā. Fragraſti ⁊ duxiſti ſpm̄ ⁊ anhelo tibi. Guſtaui ⁊ eſurio ⁊ ſitio te. Tetigiſti
me ⁊ exarſi in pacē tuā. Itaqꝫ eo loci cōuerſus auguſtinus:tractatus iā cathecumi
nus factꝰ diuio illuſtratus ſpū de chriſtiana religiōe ꝯponere exorſus,ē:vꝫ de aca-
demicis. De ordie. Deqꝫ btā vita.ac Soliloquioꝝ edidit libros. Atqꝫ paulopoſt

Theodoſiu

religiõis bitū ſuſcipiēs(ut Ambro.teſtat̃)ad diuū Simplicianū ſtatī acceſſit:vt d⁹
optio uinēdi mō eſtus mētis ſue cū eo cōferre poſſet. Et biēnio gdē apō eū manēs
orōnibus ⁊ ieiuniſs quotidie vacabat.nec ſatiari poterat dulcedie q̃dā mirabili:
giaduertēs altitudinē ꝯſilij diuini ſuper ſalutē generis būani. Unde(vt Poſſido-
nius ait)vebemēter affect⁹ i bymnis ⁊ cāticis ſuaue ſonātis eccleſie vocib⁹ ideſi
nēter flebat. Quib⁹ pmotus de muſico libros ꝯpoſuit. Inde vō matris iſtictu:vt
patriā repeteret mult̃ ꝯſociat⁹ fr̃ibus diſceſſit. Et p etbruriā trāſiēs ſāctos eremi
tas diuerſ i locis mōtis piſāi vitā agētes iuiſit ⁊ ſalutauit. Cū qb⁹ referente etiā
Frāciſco Petrarcba doctiſſimo uiro lib.2ᵒ de vita ſolitaria dies aliquot i eodē ba
bitu ⁊ ꝓpoito egit:quos ſua orōne ſuaui ⁊ ſcā incredibiliter refecit: eoꝝ.ſ.vitaȝ.⁊
viuendi modū(ſicut ex quodā eius ſermōe pȝ)maxime ꝓbās. Inde etiā ꝓfectus
Centūcellas nō ꝓcul ab vrbe romana adijt.⁊ eadē rōne Chriſto deditos inuiſit
quos etiā a ſe laudatos in ꝓpoſito ſalutis adipiſcēde ſua orōne cōfirmauit. Lunqȝ
Romā cōceſſiſſet cū manicbeis diu cōflixit:ac duos libros cōtra eos ſcripſit:quo
rū vnū de eccleſie catbolice moribus.alterū de manicbeorū moribus intitulauit.
Ibiqȝ etiā conſiſtēs libros de q̃titate anime.⁊ de libero arbitrio cōpoſuit e Ro-
ma poſtea ꝓfectus vna cū matre ⁊ fr̃ibus multis comitib⁹ oſtia tyberina ꝑuenit.
Ubi nauigatiōi ſe inſtaurātes:monica ex cōuerſione religioſitateqȝ filij:quā ꝓxi
me ꝯplexus fuerat gaudio repleta:eū bis alloquit̃ vbis. Quid(ingt)bic faciaȝ ad
buc:cur fili ſim neſcio.iā cōſūpta ſpe buius ſeculi vnū erat ꝓpter qō in bac vita i-
morari cupiebā:vt te cbriſtianū tātā catbolicū viderē priuſq̃ morerer. At cumu-
latius boc mibi de⁹ meus ꝓſtitit:vt non mō cbriſtianū te:ſed ēt cōtēpta felicitate
terrena uideā ſeruū eius. His dictis factū ē vt intra qnqȝ dies illa febribuſ decum
beret:nonoqȝ ſue egritudis die aīa illa religioſa ⁊ pia corpore ſoluta ſit. Peractis
vero ex more maternis exequijs cū fratrib⁹ ſuis Cartbaginē adnauigauit.lareſqȝ
paternos repetēs:patrimoniū ſatis āplū vendidit:⁊ paupibus erogauit. Ibique
baud lōge extructo in nēore monaſterio cū dei ſeruis viuere cepit ſm moreȝ ⁊ re-
gulā ſub ſāctis apoſtolis cōſtitutā. Ob cui⁹ viuēdi formā tanto in bonore bitus ē:
vt multi ſeculo abrenūciātes ſeſe ſciſſimi viri magiſterio vltro ſubderent̃:cū qbus
etiā per trienniū ieiunijs ⁊ orōnib⁹ vacās libros ſcribere nō deſtitit.ac exēplo pre
dicatiōibuſqȝ(qbus multū valebat)indoctos et ignorātes docere curauit. Factuſ
deinde preſbyter ēt clericos nōnullos cōſtituēs: eos ſacris ordibus iitiari fecit.⁊
tūc apoſtolicā regulā ꝯſcriptā eis obſeruandā dedit. Deniqȝ in Ipponēſi eccleſia
(licet iuitus)ep̄s ꝓmot⁹ ibidē per.40.ānoſ moras traxit:quoad vita diſceſſit. Cu
ius cū tēpora ob ſacerdotū clericorūqȝ ac manicbeoꝝ petulantiā inquieta ac diffi-
cilia eēnt:monaſteriū aliud canōicoꝝ intra Epiſcopiū ſibi īſtituit. ⁊ cū eis decete
ro ēt ſm regulā āte eremitis in ſolitudine collatā:vixit. Ad quē ēt tū multi ob ſan-
ctitatē ⁊ doctrinā ſe trāſferētes ei⁹ diſcipuli efficiebant̃. Ueꝝ cū multa ſint eloquē
tiſſimoꝝ ſctiſſimorūqȝ viroꝝ teſtimonia:qui būc celeberrimū p̄rem miris laudib⁹
extollūt:finiēdo dicere auſim oīa in Auguſtino fuiſſe perfecta:q̄ ad viri integrita-
tē ꝑtinebāt. Cui ⁊ ꝑ multū būanū genus debet:q̄ diſciplinas oēs tū būanas: tum
diuinas in vnū q̄ſi corp⁹ redegerit. Ita ut q ſaluus fieri cupit:būc ſolū legēdo:imi
tādoqȝ ſalutē cōſequi poſſit. Tot āt libros in oī doctrine genere ꝑſcripſit:vt ne nu
merari quidē nedū legi queāt. Nō.n.tātūmō ſcripſit q̄ buic operi iſerere curauim⁹
q̄qȝ in boīum māibus vſant̃:ſed lōge plura que depdita ſūt:i qb⁹ certe p̄ ceteris ec
cleſie doctorib⁹ videt̃ ſe puulos iſtituer̃:mediocres alere:robuſtoſqȝ i diuinis exer
cere ac pficere voluiſſe.necnō ⁊ oīs generis:⁊ etatis fideliū curā ſuſcepiſſe videt̃.
Equidē būc illū fontē e medio paradyſi terreſtris egreſſū dicere auſim:exquo oīs
religioſorum flumina prorupere:a quibus omnis cbriſtianus irrigatur. fecunda-
tur:illuſtraturqȝ orbis. Et propterea quidam eruditus vir ⁊ omnium biſtoriaruȝ
ſcientiſſimus id veriſſimum eſſe comprobans ab eodem diuino flumine quattuor
mendicantium religioſorum flumina potiſſimum emanaſſe bis verſibus quaſi ad-
mirans cecinit dicens.

Theodoſius
O de⁹ oipotēs q̄tū admirabilis arte es
Qua celi cōſtāt ſidera terra fretum
Quicqd ꝛ hiſ capit̄ paradyſi fōſ ſacē a te
Terreſtris medio conditus ecce fuit
Quattuor ex iſto naſcunt̄ flumina fonte
Euphrates.ganges.tygris ꝛ ipſe gion:
Fecūdis ſerpūt totuꝫ qui fluctib⁹ orbem
Quis ſine tū ſterilis terra creata foret
Nāqꝫ his ꝛ ſoli generant̄ cuncta ꝑfectoſ
Nec poterit maius dicier ore ſophes.
Quid niſi ꝓ tali figuret̄ imagine fontis
Diui auguſtini dogmata ſacra putas:
Hic magnū fōtem ſophie diffudit i oras
Cunctas qui mēdas terſit ꝛ oē nefas.
Edidit iſte pr̄ per multa volumia: quorū
Iſte nūc titulum cernere quiſqꝫ valet.
Quid ſibi deſcripti fluuij voluiſſe videt̄
Quattuor aurelij nil niſi i orbe domoſ
Cirere imēſuꝫ mūdum que flumis iſtar
Et pia ſectate ſunt ſua ſigna ducis
Quas mēorare volo ſic vel ꝓferr̄ licet ſit
Debilibus vati uecta thalia rotis
Primuſ hic inſtituit nr̄ dux noſ eremitaſ
Cui⁹ ab iperio regula noſtra data eſt
Hinc ortuꝫ poſt hec duxerūt carmelitāi
Indicat hec eadem tradita norma ſibi
Predicatorum felix hinc naſcitur ordo
Canonici primo regula chyriacos.
Tādē qs: dubitat frāciſcū ſtigmata chri
Geſtantē primū quin fuerit alter ego
Hic eremita fuit ſub quo tolerar̄ magr̄o
Tunc ſāctimonie nouerat ipſe viam
Sic mihi deſ maclaſ de⁹ hec i fōte lauari
Atqꝫ auguſtini nota: preceſqꝫ iuuent.
Me quoqꝫ celeſtē ꝑcib⁹ ꝓducat ad aulaꝫ
Lucida quo uideā iugiter ora dei .am

595 Monica itaqꝫ Auguſtini mater hoc āno in oſtijs tyberinis nonis Maiſ āno etatis ſue. lvi⁰. migrauit ad dominū. Cui⁹ admirandā vitā Paulus bergomēſis eiuſdem ſāctiſſime mr̄is deuotiſſimus noſtriqꝫ eremitaꝝ ordis pr̄ precipuus e libriſ Auguſtini excerptā optie deſcripſit: vbi declarat q̄ pia mr̄ ipſa fuerit: q̄ caſta. q̄ ſobria: q̄ ſapiēs: q̄ mitis: q̄ benigna: q̄ modeſta. q̄ patiēs: q̄ cōſtās. q̄ prudēs: q̄ hūilis: q̄ in orādo: legēdo meditādo: cōtēplādoqꝫ extiterit deuota. necnō ꝛ q̄tū in vigiliiſ ieiuniis ꝛ elemoſynis aſſidua. ac etiāꝫ in aiabus deo reconciliādis mira ardentiqꝫ charitate flagrauerit. Ei⁹ vero corpus ibidē a filio ꝯditū vſqꝫ ad Martini quinti tēpora ꝑ mille ꝛ vigiti annos ſtetit. Qđ ꝫ āno ſalutis nr̄e. 1429. inde Romaꝫ delatū cure fratrū eremitaꝝ tāq̄ veris mr̄is heredib⁹ ſolēni pōpa cōmēdatuꝫ ē. Cui quidē Mapheus Vegius laudēſis poeta ſui tēporis laudatiſſim⁹. ꝛ tūc Martini ipſius pape datarius: ob eius ſingularē q̄ in filiū matrēqꝫ mōicaꝫ gerebat deuotionem Mauſeolum mira arte elaboratū multa impēſa extruxit. Ad qđ viſitationis grā deīde veniēs: tale in eius laudē ꝯpoſuit Epigramma: vꝫ.

Salue lux matrū: mr̄ ſāctiſſima ſalue.
Salue auguſtini monica digna parens
O ſalue tāti nati digniſſima mater
O ſalue ſexus gloria feminei
Que genuiſti illū cūctis mēorabile ſecliſ
Eccleſie robur: preſidiūqꝫ ſacre
Eloquij flumē tātū quo tota rigat̄
Lex ſacra ꝛ ubertim ligua latia fluit
Ingenii fulmen tantū quo tota coruſcat
Sacra fides omnis: impietaſqꝫ tremit:
Quē lōge errantē: longe chorōqꝫ rebelleꝫ
Vertiſti ad uere religionis iter.
Vertiſti ſcis ꝑcib⁹: qbus anxia ſemper
Pulſabas magnū flenſqꝫ gemēſqꝫ deū
Vertiſti largo lacbrymarū flūie quo te:
Spargebas largo ſēper ꝛ imbre madēſ
Felices o que tātuꝫ lacbryme gemituſqꝫ
Felices tātum que potuere preces.
Que trahere ad ſeſe ſūmū potuere tonātē
Ferreqꝫ qua certe mūdus egebat opē
Eccleſiā tanto que firmauere ruentem
Robore felices o lacbryme atqꝫ preceſ
O dulceſ lacbryme uicāt q̄ mella fauoſqꝫ
Que uincāt dulces nectar ꝛ oē preceſ
O feruēs amor: o pietas icēſa parentis
O qui flagrabat ſācta per oſſa calor
O flāma o nulli facile enarrabilis ardor
Mater ne o feruor: mētis ꝛ igniſ edax
O qui te tantus eſtus pia mater agebat
Et quo ſcādebas impetuſ aſtra ſuper
Ardētes tanquā lōge voluereſqꝫ ſagitte
Sic ibant lacbryme nota prece ſqꝫ tue
Ethereiqꝫ alte penetrabāt pectora regiſ
Cogebant illū nulla negare tibi
Quin maiora ēt q̄ que ſperar̄ vel unq̄
Auderes vltro plura ſimulqꝫ dare.
O quātū tibi nos oēs debere fatemur
Cuius ope ē mūdo reddita tāta ſalus
Quippe niſi e tñbris ad lūia ſac̄ rediſſet
Conuerſus meritis filius ipſe tuis
Altiloquas totū niſi diffudiſſet in orbē
Doctrinas tantis totqꝫ volumibus

Erroꝛẽ niſi tot peſtes ſtrauiſſet iniquas
Ingenio niſi tot dogmata praua ſuo
Quid miꝝ ſi noſtra fides cultuſqꝫ piſſet
Si totus noſtre religionis honos.
Nunc vero ſupi quãdo ad ſaſtigia celi
Euectã nunc te purioꝛ oꝛbis habet
Quãdo hac terrẽa de fece ⁊ carcere tãto
Eruta: tu loca nũc liberioꝛa colis
Nunc nr̃is melius rogitãs tu ſpule rebꝰ.
Pro noſtra melius fũde ſalute preces
Affer opẽ nũc tu mũdo: ⁊ ſuccurre labẽti
Succurrere afflictis rebus ⁊ affer opeꝫ
Te cũcte exoꝛãt gẽtes: tibi vota ꝓfũdũt
Succurre ⁊ cũctis gentibꝰ affer opem
Qis te ſexus: ois teqꝫ inuocat etas
Te quicũqꝫ vocent: oĩbus affer opem
Precipue matres: q̃rũ tu expta laboꝛes
Et natis: ⁊ tu matribuſ affer opẽ
Te docti añ oẽs ne tu ne deſpice doctoſ
Nemo tuo nato doctioꝛ affer opem.
Salue lux matrum: mr̃ ſãctiſſima ſalue
O ſalue eterna laude canenda parens

Oꝛdo igit̃ eremitaꝝ Aurelij ipſiꝰ Auguſtini ꝑ hoc ãno ab ipſo fũdatoꝛe ꝓceptoꝛeqꝫ ac duce Auguſtino apud Tagarhẽſem ⁊ Ipponẽſem aphrice vrbes initiũ ſũpſit. Nã (vt diximꝰ) cũ Auguſtinꝰ matrẽ apõ oſtia tyberina ſepulture mandaſſet: ſtatiꝫ multis ꝯſociatis fratribꝰ aphricã adnauigauit. ⁊ ꝑrimõio paupibus erogato: i nemoꝛe haud ꝓcul ab Ipponẽſi vrbe monaſteriũ primũ conſtruxit. ⁊ cũ dei ſuiſ eremitice viuere cepit ſm regulã a ſãctis apoſtolis cõſtitutã: qð quidẽ viuendi genus (Poſſidonio referẽte) Auguſtinꝰ etiã priꝰ fecerat anteq̃ de trãſmarinis ptibus remearet. Cũqꝫ ibi triẽnio cõſtitiſſet: regulã ſm apoſtolicã foꝛmam pꝛimitus edidit: eiſqꝫ ac ſucceſſoꝛibus tradidit. Ob quã ſãctiſſimã viuendi foꝛmã multi non modo ſeculares: ſed ⁊ eremite: aliiqꝫ innũerabiles ſe ſãctiſſimi viri magiſterio ꝓfeſſiõiqꝫ cõtulere. Quo factũ ẽ vt ꝑ multitudĩe multa in aphrica ſub eodeꝫ duce ⁊ eremitico titulo fuerũt extructa mõaſteria. Veꝝ poſt Auguſtini moꝛtẽ ſeuiẽte vandalica ꝑſecutione in qua multe vrbes exuſte ſũt: euerſa tẽpla ⁊ Chriſti nomẽ pene in oĩ aphricano oꝛbe extinctũ: etiã ipſa ſãctiſſima eremitarũ loca multis in locis deleta ſũt. Hoꝝ uero quidã italiã repetẽtes in ethruria potiſſimũ aliiſqꝫ in locis eremitanũ oꝛdinẽ ꝓ viribꝰ inſtaurare ãnixi ſũt. Sed cũ poſtmodũ gothoꝛũ ac lõgobardoꝝ: alioꝛũqꝫ ſciſmatũ ꝑfidia inualeſcẽte dei eccleſia maximũ accepiſſet incommodũ Eremitaꝝ ſimiliter ⁊ mõachoꝝ oꝛdĩes ferme cõſũpti ſũt. hoc itaqꝫ mõ hũc oꝛdinẽ perturbatũ ſepe collapſũ: ſepeqꝫ a multis (vt fit) inſtauratũ atqꝫ refoꝛmatũ ab ipiſ quoqꝫ locis inſtauratis: aut refoꝛmatoꝛibus varia ſoꝛtitus ẽ noĩa: ꝑut ẽt nr̃a etate apõ minoꝛes ⁊ mõachos ſãcti Benedicti geſtũ eẽ vidẽus. Nã in Frãciſci oꝛdine alios Bernardinos. alios Amedeos. alios võ Minoꝛes nõ in vna ꝓuincia ſoluꝫ: verũ etiã in una eadẽqꝫ ciuitate appellare ꝯſueuimꝰ: cuꝫ tamẽ oẽs a diuo Frãciſco originẽ hr̃e ꝓhent̃. Sic ⁊ de ꝯgregatiõe ſãcte Iuſtine dicenduꝫ ẽ: q̃ a loco pꝛio patauii ſub titulo ſãcte Iuſtine extructo. ⁊ in oꝛdinis ſãcti Benedicti inſtitutis refoꝛmato: hoc precipuũ nomẽ ſoꝛtiri meruit: cuius qdẽ ꝯgregatiõis monachi vt veriſſimi religionis ⁊ regule ſãcti Benedicti obſeruãtiſſimi eẽ cenſent̃. hoc ideꝫ iſto in ordine certiſſimũ eẽ videmus. Cũ eni multis in locis hic eremitarũ diui Auguſtini oꝛdo labefactatus videret̃. In galliiſ pꝛimũ diuus Guielmus q fuit dux agtanicus ſurrexit ⁊ ſuũ oꝛdinẽ religionẽqꝫ uerbo ⁊ exẽplo plurimuꝫ iuuit. hic.n. exẽplo ciſterciẽſiũ in galliis ꝓmotus: cũ oꝛdinẽ ſuũ tũ in moribus tũ in locis vaſtatũ adeo offendiſſet vt nulla q̃ſi in eo regularis facies videret̃. Collabẽteſ nãqꝫ oꝛdis eccleſias: collapſa mõaſteria: ⁊ muros refractos ac nemoꝛoſos oꝛtulos inuenit: quoꝛuꝫ calamitate ꝓmotꝰ Guielmꝰ ad ꝯponẽdos r̃ligioſoꝝ ſuoꝛũ moꝛes. ⁊ ad iſtaurãda extruẽdaqꝫ noua mõaſteria ita animũ adiecit vt breui ꝯualeſcẽſ oꝛdo melioꝛẽ faciẽ ꝑ ſe tulerit. Ipe ſiqdẽ primꝰ r̃licta eremo apõ Pariſioſ mõaſteriũ oꝛdiſ extruxit ⁊ mẽdicitatem (approbãte Anaſtaſio põtifice q̃rto) exercere cepit. Idqꝫ multis i vrbibus agere curauit. Quãobrẽ religio ipſa eũ nõ mõ patrẽ: ſed etiã religiõis cõditoꝛem appellauit. ⁊ de cetero ad perpetuã ſui mẽoꝛiã oꝛdis fratres nõ eremitas ſãcti Auguſtini: ſed Guielmitas uulgo in galliis appelllare conſuẽuit: Aiꝰ exẽplo ſtatim in ũbra ⁊ flaminea incredibili ardoꝛe ſurrexit Ioãnes bonus mãtuanus q eodeꝫ mõ magis exẽplo q̃ vbo collapſũ oꝛdinẽ iſtaurauit. Unde factũ ẽ vt ⁊ multi viri ſãcti 594

Theodoſius

tate pmoti ſe ſuaqȝ ordini tradẽtes religiõis hitũ ab eo ſuſceperit. ⁊ multa cõſtructa ſunt mõaſteria iter quos ⁊ diuuȝ Franciſcuȝ Minoruȝ fundatorẽ fuiſſe ꝯſtat. Eam iteȝ ob rẽ in Flaminea ⁊ vmbria eius ordis religioſi:nõ eremite ſãcti Aug. ſed ȝanbonite dicti fuer̃. Sic i etbruria ⁊ aliis i locis geſtuȝ ẽ:cũ alii a loco Fabali alii a loco d̃ Bericiis pri⁹ reformatis cognoiari voluerit: quoꝝ qlibet ꝓpriuȝ caput differentes cõſtitutiões ſub eadẽ tamen regula:ſicut in p̃dictis ordibus geſtũ eſſe videũ vſqȝ ad Innocentiũ quartũ babuere. Quo in tpe Alexander quartus Innocentio ſuffectus. viſiõe quadã permotus q̃ beatũ Auguſtinũ vidit eũ ordinẽ iã per ciuitates gallicanas effuſũ:ut incremẽtũ iã p̃dicatoꝝ minorũqȝ ordinũ ſortiretur:omiſſis p̃dictis titulis ⁊ noĩbus ſub vno capite regi:vnoqȝ eremitaꝝ diui Auguſtini noĩe cenſeri voluit. ⁊ eos relictis nẽoribus ciuitates coegit icolere. nec non ⁊ oĩa indulta priuilegiaqȝ diuerſis ꝓuinciis:ac locis a põtificib⁹ collata eis cenſuit eẽ coĩa. Q̃ inde profecerit in inferioribus dicemus.

Ordo aũt canonicoꝝ regulariũ diui Augu. p hec tẽpora ipſo p̃re Auguſtino iã ep̃o ordinato apõ Ipponẽſeȝ vrbẽ initiũ ſũpſit. Nã ut ſermõe de cõi vita clericorũ ad vbũ hẽtur. Auguſtin⁹ idẽ cũ moleſtia ep̃s p̃sbyter fact⁹:qa cuȝ fratrib⁹ eremitis ſicut ãtea hitare nõ poterat:clericos ẽt intra Epiſcopij domũ h̃re curauit. ⁊ cuȝ eis ſm apoſtolicã formam quoad vixit degere voluit. Quib⁹ oĩbus placuit unũ i deo

400 ſentire. ⁊ oĩa cõiter poſſidere. Veꝝ quis hoꝝ canonicorũ fuerit hitus nullo autentico ſcripto:aut approbata cõſuetudine invẽire potuimus:cũ diuerſis i locis diuerſi inueniant̃ canõici. Nã alii albo veſtiunt̃ hitu cũ baſta ſupiori linea. Alii tunica nigra cũ baſta deſuper linea ⁊ alba:vt pleriqȝ cathedraliũ canõicoꝝ in galliis conſtituti. Alii vo habitu tãtũmõ albo ⁊ clamide alba. alii cũ tunica nigra ⁊ camiſia linea ſine ſcapulari:ſed cũ capucio ſeculariũ more ſacerdotũ. alii ẽt cũ laneo ſcapulari albo ⁊ baſta ſupra lineã camiſiã. vt hi q ſancti Saluatoris in ſeneſi agro prius a quodã fratre noſtro eremita inſtituti. alii quoqȝ cũ linea camiſia:clamideqȝ deſup nigra:ſed bireto albo:vt hi qui Venetiis ſãcti ſpũs locũ inhitant ab alio ſimiliter eremitarũ fratre conſtituti. Reperiunt̃ ⁊ alii qui lateranẽſes noiant̃ in agro Lucẽſi loco qui d̃r Friſonaria a quodã f̃re brixiano ordis ſãcti Dominici pri⁹ cõſtituti ⁊ hoꝝ p̃dicatoꝝ fratrũ more in oĩb⁹ p̃fatus inſtitutor eẽ voluit camiſia linea ep̃oꝝ more excepta. ⁊ bireto nigro q ⁊ vulgari ſermõe f̃res d̃ la camiſa nũcupant̃. Alii inſup canõici reperiunt̃ diuerſis hitibus diſticti:qui oẽs ſingularib⁹ priuilegiis inter canõicos regulares ꝯputant̃. Et hoꝝ quidã a beato Marco euãgeliſta. Quidã a beato Augu⁰. Quidã in gallia atqȝ italia a beato Ruffo. ⁊ alii cõplurimi fuerunt ab aliis inſtituti:de quibus infra locis ſuis dicemus.

Viri doctrinis excellentes.

Claudianus poeta natiõe hiſpanus his tẽporibus apõ Florentiã etbrurie urbem floruit. ⁊ duos libros. Claudianũ. ſ. maiorẽ ⁊ minorẽ edidit:i qbus multa certe extant vtilia ꝓuerbia ⁊ ſententie celebres. Librum etiam de Theodoſii laudibus verſibus exaratum confeciſſe ferunt.

405 Prudentiã poetã chriãnũ p hos dies claruiſſe ꝯſtat:viꝝ certe ſeculariũ l̃raꝝ ſcientiſſimũ:qui ⁊ in diuinis nõnulla laude digna cõpoſuit. Naȝ libꝝ de martyribus edidit. Itẽ librũ hymnorũ. De origie peccatoꝝ lib. i. De cõpugnatiã librum. i. In exameron:⁊ i toto noue ⁊ ⁊ veteri teſtamento cõmentatus eſt. Extant ⁊ de trinitate eius libri. 2. Scripſit ⁊ aduerſus Symachum idola defendentem.

Heraclides vir ſanctus per hoc ipſum tempus vitas patrum compoſuit.

Apolliaris Laodicee Syrie epiſcopus vir ſane in diſputando vehementiſſimus p hec tempora in precio habitus eſt. Qui cũ ſuperiori tẽpore grãmatice multam dediſſet operã ep̃s factus i ſacris ſcripturis inũerabilia edidit opera:e qbus ferũtur eius aduerſus Porphyriũ. 30. libri. hũc adeo acutũ fuiſſe tradunt:vt diceret corp⁹ nõ animã a domino in diſpenſatiõe ſuſceptũ qui cũ rõnibus urgeret̃ dixit eũ animam quidẽ habuiſſe:non tamẽ ex ea parte qua rõnalis eſt:ſed ex ea ſolũ qua corpus viuum reddit. Ad ſupplementum vo rõnalis partis ipſũ verbum dei fuiſſe p hibebat. Et hinc apollinariſte originem traxere.

Theodoſius

Pacianus Barchinonenſis epiſcopus ſanctitate ⁊ eloquentia inſignis his temporibus de fide bene ſentiens contra Nouatianos nonnulla edidit opuſcula: eoſq̧ quibus potuit viribus impugnauit.

Eſicius Gregorij Nazanzeni diſcipulus: qui cum eo ab adoleſcentia apud Ceſaream eruditus fuit his temporibus diem obijt: quem erudititiſſimum virum fuiſſe ferunt. ⁊ bibliothecā Origenis ⁊ Pamphilij corruptam: membranis multo labore inſtaurare curauit: ⁊ multa memoratu digna edidit

Bricius Mertullenſis epiſcopus hoc ipſo tempore apud eandem vrbem poſteaq̄ꝑ ꝑ Chriſto multa pertuliſſet: ⁊ ab angelo ⁊ a beato Petro apoſtolo confortatꝰ magnā populorum multitudinem deo lucrifeciſſet. 7ᵒ idus Julij in pace quieuit. Quo etiā die inter ſanctos relatum feſtiuitate veneramur. 406

Heluidium Hereſiarcham Auxentij Arriani diſcipulum hac tēpeſtate ſuā hereſim dogmatizaſſe ferūt. Hic affirmabat virginē Mariaꝫ pꝰ Chrm̄ alios de viro ſuo Joſeph ſuſcepiſſe filios: quem beatus Hieronymus viriliter impugnat. ⁊ ecōtra eum librū de perpetua virginis v̄ginitate condidit: q incipit: Nuper rogatus a fratribꝰ.

Archadius Theodoſij filius nonus Cōſtantinopolitanus impator. olympiade. 293. imperare cepit: ⁊ imperauit cū Honori fratre ſuo annis. 13. Qui chriſtiani mire indolis ⁊ ingenij adoleſcentes cuꝫ imperij gubernacula ſuſcepiſſent paribus auſpicijs illud tantum adminiſtrationibꝰ rexere diuinis. Et Archadius quidē orientem. Honorius vero occidentē gubernabat. Verū quia Theodoſius filijs adhuc adoleſcētibus tres duces reliquerat: Ruffinū. ſ. q orientē: Stiliconem q occidentem: ⁊ Gildonē q Aphricam regerent. Hoꝝ poſtea quilibet imperandi cupiditate motus regnū inuadere conatus ē. At Gildoni res nouas i Aphrica molienti: frater eius Maſcelger obſtitit: eumq̧ e regno fugauit: q ita haud multo poſt animi dolore mortuus ē. Verum Meſcelger ea victoria elatus cum nulliſ omnino parceret ⁊ ipſe ſtatim a militibus occiditur. Ruffinus v̄o dū oriētale imperium inuadere conatur: ab Archadio (licet adoleſcente) opprimitur. Stilco etiam qui romanarum copiarum virtute Rhadagaſum Gothum virum audaciſſimuꝫ cū innumerabilibus Gothis in Feſſulanis montibus apud Ethruriā ſuperauit. Alaricumq̧ Gothorum regem apud Rauenam multis cladibus affecit: cum in Gallia ab eiſdem Gothis ſuperatus eſſet: ac ab Honorio imperatore auxilia poſtularet indignatus imperator duces miſit: qui eum interficerent.

Archadius

407 5606

Anaſtaſius papa natione romanus: pr̄e Maximo poſt Siricium ſedit annis. 3. ⁊ diebus. x. Homo certe optimꝰ: q pōtificatu inito rei diuine curā gerēs oſtituit (Gratiano teſte) ne debiles vel māci: neue mēbro aliquo mutilati i clericoꝝ numerū reciperent̄: vt habet̄ in canone. 55. di. c. Qui partē digiti. Vetuit itē ne peregrini ⁊ maxime trāſmarini i clerū romanū reciperent̄: niſi quiq̧ epoꝝ chyrographū ſignatū exhiberēt. 73. di. cᵒ. Exneo. Et hoc qdem feciſſe dr̄ ne Manichei: q i Aphrica magna i eſtimatiōe hēbant̄ ad fidē corrūpendā ꝯ ſuis cū fraudibꝰ eodem modo mitterēt. Mādauit rurſus: vt cū ſacrum euangeliū in eccleſia dei legeret̄: aut caneret̄ nō ſedēdo ſed ſtando cū reuerentia ab omnibꝰ audiret̄: de ꝯſe. di. i. cᵒ. Apoſtolica auctoritas. His deniq̧ i decēbrio mēſe celebratis ordinationibꝰ: vbi preſbyteros. 8. dyaconos. v. ⁊ epos. x. creauit: morit̄: ⁊ i cemiterio ad Vrſum paleatum. vᵒ. kalen. Maij ſepelit̄: ⁊ tūc ceſſauit ſedes dies. 21.

Papa 41ꝰ

409 5608

Martinus Turonēſis epus homo quidē monachus: pietate ⁊ ſanctitate clariſſimꝰ: hoc. ſ. anno primo Anaſtaſij pōtificatus etatis vero ſue. 81ᵒ. apō eandē vrbē. 3ᵒ idus Nouēbris genit i dono. cuiꝰ vita tātis extitit glorioſa miraculꝭ vt triū mortuoꝝ (more domini Jeſu chriſti) meruerit eē ſuſcitator. Eius auteꝫ exequijs cū diuꝰ Ambroſius miraculoſe interfuiſſet cognita viri ſanctitate de eo ſic retulit dicens: Beatus Martinꝰ ꝓphani erroris tēpla deſtruxit: vexilla pietatis erexit: mortuoſ ſuſcitauit ab ſceſſis corporibꝰ demonia ſeua excluſit: ac varijs laborantes langoribus ſalutis remedio ſubleuauit: quia (inquit) ita perfectus eſt vt Chriſtum texiſſet in paupere ⁊ veſte quam egenus acceperat mundum domminum induiſſet. O felix largitas: quam diuinitas operatur. O clamydis glorioſa diuiſio: que militem texit ⁊ regem.

Archadius

O in eſtimabile donum: q̄ ō veſtire meruit diuinitatē. Digne huic domine ꝯfeſſionis tue p̄mia ꝯtuliſti. Digne ei Arrianoꝝ ſubiacuit feritas. Digne amore martyriſ perſecutoris tormenta nō timuit. Quid erit pro oblatione integri corporis recepturus. qui pro quantitate veſtis exigue veſtire deum meruit ⁊ videre. Sic ſperātibꝰ contulit medicinam: vt alios ſupplicationibus: alios viſu ſaluaret. Hec Ambroſius ad verbum huius itaqꝫ feſtum .5°. idus Nouembris celebramus.

410 Paula romana matrona ſanctitate admirabil: ⁊ diui Hieronymi diſcipula: hoc anno etatis ſue .56°. ſexto kalēdas Februarij apō Bethleē Jude lōgo coronata martyrio quieuit ī pace: cuius dignitatē: monaſticā cōuerſione: deſertionēqꝫ patrie ad hieroſolymā profectionez diuus Hieronymus libro quodā magnis effert laudibꝰ: vbi etiam oēm eius peregrinationē ꝑ loca ſancta: humilitatē. ꝯtinentiā: clemētiam: ꝯfuſam in pauperes beneficentiā: patientiā incredibilē: inſtitutionē: ordinē monaſterij: hoſpitalitatē: fidem: aduerſus hereticos ꝯſtantiā: ⁊ ad extremū felicē eius exitum: ⁊ in exequiſ ſanctoꝝ concurſum narrat atqꝫ frequentiam. Eo etiā in libro eiꝰ filiam Euſtochiū ⁊ virtutis heredem conſolatur. Dicitqꝫ Paulam ab Agamēnone rege q Troiam deleuit traxiſſe originem: que tradita fuit viro ex nobiliſſima Juliorum familia procreato: in cuius tumulo tale Hieronymus inſcripſit carmen.

Reſpicis anguſtū ꝑciſa rupe ſepulchrū Hoſpitiū paule celeſtia regna tenentis
Fr̄es cognatos romā: p̄riamqꝫ relinquēs Diuitias ſobolē bethlemitico ꝯdit̄ antro
Hic preſepe tuū chr̄e: atqꝫ myſtica magi Munera portātes hoiqꝫ deoqꝫ dedere.

Eius vero feſtum ſexto kalendas Februarij celebramus.

Donatus Epyri ep̄us ſanctitate precipuus ꝑ hoc tēpus ī precio exiſtēs dracone immēſum ī eius ore ſpuēdo occidit: quem adeo magnū fuiſſe ferunt: vt vix octo boum iuga eum ad incēdij loca potuerint perducere.

Pelagius quidam monachus ⁊ hereſiarcha his temporibus e Roma in Angliam proficiſcens omnem illam inſulam execrabili errore infecit. Predicabat enim hominem ſine dei gratia ſaluari poſſe: ⁊ vnumquenqꝫ ſuis meritis: propriaqꝫ virtute ad iuſtitiaꝫ regi. Jnfantes preterea ſine originali peccato naſci dicebat: nec ideo baptizari oportere vt a peccato liberentur: ſicut habetur in canone .24. q. 3. c°. Pelagiani. Contra quem diuus pater Auguſtinus cuꝫ ceteris presbyteris viriliter ſe infundens: librum de baptiſmo paruulorum: ⁊ alium librum conſcripſit: vt habetur in canone de conſe. di. 4. Sed ⁊ ſanctus Hieronymus contra eum dialoguꝫ recte fidei tribus libris perſcripſit. qui ſic incipit: Hic mihi critobole. Js autem Pelagius anteq̄ proderetur hereticus tres libros de trinitate fidei compoſuit. Et poſtq̄ hereticus publicatus fuit: hereſi ſue fauentia conſcripſit.

Alexius cōfeſſor ſanctiſſimus hoc ipſo anno .6°. kalē. Auguſti Rome ī domo patris ſui Euſemiani ſenatoris incognitus longa exercitatus patiētia: migrauit ad dominum: quem ſponſam elegantiſſimā pro domino deſeruiſſe conſtat: qō ⁊ Gratianus ī canone .27. q. 2. § Ecce quod coniugati teſtificatus eſt.

Papa 42°

5610 411 Jnnocentius primus papa natione albanus patre Jnnocentio: poſt Anaſtaſium ſedit annis quindecim: menſibus .2. diebus .20. Hic ſanctus multa ad religionem chriſtianam pertinentia conſtituit (Gratiano teſtāte) vt nullus videlicet publice penitens clericꝰ fieret: ſicut patet ī canone .50. di. c°. Canones. Voluit item vt eccleſia ſemel conſecrata amplius non conſecraretur .68. di. c°. Eccleſijs ſemel. Cenſuit item vt clericus q ſine ſui ep̄i conſenſu ordinatur eius ordinatio ſit irrita .71. di. c°. Si quis auſus. Declarauit preterea ꝙ epiſcopus qui prebendas: vel prioratum: vel decanatum: aut honorem: vel dignitates: ſeu aliquod ſacramentum puta oleum ſanctum: chriſma: conſecrationes altariuꝫ venderet pro ſymoniaco habetur: vt .1. q. 3. c°. Si quis prebendas. Voluit quoqꝫ: vt prima ſedes alicui alteri nō ſubiaceret iudicio .9. q. 2. c°. Nemo. Cōſtituit itē vt ſingulis ſolemnibus feſtis ī eccleſijs ante ſacramēti receptionē pax daret̄: de cōſe. di. 2. c°. Pax igitur. Conſtituit inſuꝑ vt ſabbato ieiuniuꝫ celebraret̄: eo ꝙ tali die iacuiſſet chr̄us ī ſepulchro eiuſqꝫ diſcipuli ieiunaſſent: ō ꝯſe. di. 3. c°. Sabbato vō. Dānauit ēt Pelagiū ⁊ Celeſtiū hereticos cum oī eorū execrali doctrina: ſicut patet .24. q. 1. c°. De hac materia.

Archadius

De iudeis quoqȝ ⁊ paganis: deqȝ monachis regulas quaſdaȝ tulit: vt habet̃ .26 .q. 2.c. Nunquid. Cathaphrygas autem hereticus quoꝝ (vt diximus) auctores fuere Mōtanus Priſca: ⁊ Maximilla ab vrbe expulit. Archadiū etiā imperatorē excō-municauit: eo ꝙ expulſioni Joannis Chriſoſthomi ꝯſenſiſſet: cuius eiectionē Eudoxia imperatrix ꝓuocauerat: ꝙ ꝯtra mulieres predicaſſet: que circa ipſius Eudo-xie imaginem ludebant. Huius tempore grande miraculuȝ ĩ Vercellenſi ciſalpine vrbe contigit: de quadā muliere cōiugata falſo accuſata: que eo q dicebat̃ adultero confitente tormētis ſuperare non potuit: ⁊ capite vix ſeptimo ictu truncato diuini-tꝰ vite reddita. Imperiali tandē reſcripto liberati reddita ē. Quāobrē diuus Hie-ronymus huic pontifici ſancto hec ad continētie ⁊ innocentie ꝯiugalis exemplū ſcri-bere voluit. Hic pontifex baſilicam Geruaſij ⁊ Prothaſij in vrbe dedicauit. Et cū ordinationes quater ĩ Decembrio menſe habuiſſet: vbi preſbros.30. dyaconos.12. ⁊ ep̄os per diuerſa loca numero.54. creaſſet| moritur: ⁊ ĩ cemiterio ad Vrſum pilea-tū quinto kalēdas Auguſti ſepelitur: vacauitqȝ tunc ſedes viginti duos dies.

Viri doctrinis excellentes.

Joānes cognomēto Chriſoſthomus Cōſtātinopolitanus ep̄us| his tēporibus chri-ſtiane religioni verbo ⁊ exēplo plurimum profuit: q preter ſanctitatē maximā etiaȝ ꝓ ingenij ſui magnitudine hos infraſcriptos edidit libros videlicet.

Sup Mattheū incōplete duo volumia. Incipit Oportuerat Sup Machabeis
Sup Joānē omilias.88. prologus incipit Obꝰ ĩ chꝛo De militia ſpirituali
De dignitate ſacerdotali ꝑ modū dialogi li 6 Mlri fuerūt De militia Chriſti
De eo ꝙ nemo leditur niſi a ſe ipſo li 1 Scipio ꝙ craſ. De compunctione
De reparatione lapſi vt multi opinant̃ li 1 Quis dabit Sermōes quoqȝ ď ſctis
De laudibus apoſtoli omilias 6 Nihil ꝑnihilo ⁊ ep̄las mltas ad diūſoſ.

Deniqȝ propter veritatē ⁊ iuſtitiā multas paſſus ē ab Eudoxia ⁊ Archadio iniu-rias: ⁊. 6º. kalēdas Februarij imperante Honorio: anno videlicet. 410º. a natiuita-te domini quieuit in pace: quo etiam die eius natalicius dies agitur.

Caſſianus item eiuſdem Joannis Chriſoſthomi magnus dyaconus patria ſimili-ter Conſtantinopolitanus per hec tempora Maſſiliam ab ipſo preſbyter miſſus| monaſteria duo condidit| ⁊ multis ibidem vtriuſqȝ ſexus congregatis monachis| eiſdem hec que ſubiecta ſunt ſcripſit opuſcula. ſ. De monachi habitu. De canonica oratione ⁊ pſalmorum modo li. 4. De origine ⁊ qualitate: ⁊ remedijs octo vitioruȝ principalium li. 8. Collationes pr̄m Egypti cum eis quando habitans digeſſit. De diſtinctione monachi ac fine. De diſcretione. De tribus ad ſeruiendū deo vocatio-nibus. De pugna carnis aduerſus ſpiritū ⁊ ecōtra. De natura omniū vitioꝝ. De ne-ce ſanctoꝝ. De mobilitate anime. De octo principatibus. De oratione. De integrita-te orationis. De perfectis. De caſtitate. De ꝓtectione dei: De ſcientia ſpiritali. De diuinis cariſmatibus. De amicitia. De finiēdo vel nō finiēdo. De tribus antiquis monachorum generibus: ⁊ quarto nunc exorto. De fine Cenobite ⁊ Heremite. De ſatiſfactione penitentie. De remiſſione quinquageſime: De nocturnis illuſionibꝰ. De eo quod dicit Apoſtolus: Non enim quod volo bonum hoc facio. De mortifi-catione aduerſus Neſtorem: ⁊ de incarnatione domini li. 7.

Simphonium autem beati Hieronymi auditorem| virum appꝛime eruditum: his tē-poribus fuiſſe conſtat: qui adhuc puer Bethleem laudes compoſuiſſe fertur. Po-ſtea de ſubuerſione idoli Serapis. Et ad Euſtochium virginem de virginitate li-bros edidit. Necnon ⁊ Hilarionis monachi vitam: ⁊ alia beati Hieronymi opuſcu-la de latino ĩ grecum tranſtulit.

Atticus vir doctiſſimus| poſtea Conſtantinopolitanus epiſcopus| hac tempeſtate floruit: ⁊ de fide: deqȝ virginitate ꝑ egregium opus ad reginas Archadij filias per-ſcripſit: in quo preueniens Neſtorianum dogma impugnabat.

Julianus cāpanus ep̄us vir ingenio acer: ⁊ in diuinis ſcripturis doctus: ac greca la-tina lingua eruditus| tēpeſtate hac ad patrē Auguſtinū maximū illius Pelagiane hereſis impugnatorē libros. 4. in defenſionē illius hereſis: atqȝ alios octo ꝯſcripſit Hic anteq̄ huiuſmodi impietati ſe aperiret| clarꝰ inter eccleſie doctores habitꝰ erat.

Archadius

Ruffinū Aquileieſem preſbyterū: virū vtiqꝫ clariſſimū his tēporibus floruiſſe conſtat: eo ꝙ diuus Hierony. illi nōnullas dederit epiſtolas: in quibus eū tanꝗ̄ amicū dulcibus alloquit̃ eloquijs: atqꝫ ad charitatis perſeuerantiā exhortatur. Sꝫ paulo poſt amicitie perſeuerātia inter eos deſtitit. Hic in trāſferendo de greco ī latinum elegans fuit: q maximā partē bibliothece grecoꝝ latinis exhibuit: vꝫ libros Joſephi iudei omnes. Libros Baſilij epī. Gregorij Nazāzeni: Clemētis romani: Euſebij ceſarieſis: Sixti philoſophi: Euagrij ſentētias: Pāphilij martyris aduerſum Mathematicos: ⁊ Origenis aliquos trāſtulit. Sed ⁊ ī ſymbolū nōnulla diſſeruit. Scripſit p̄terea benedictionē Jacob ſuper. xij. patriarchas triplici ſenſu: hiſtorico morali ⁊ myſtico. Scripſit epiſtolas ad dei timorē hortatorias: ⁊ obtrectatori opuſculorum ſuorum duobus voluminibus reſpondit.

Honorius

5610 411 Honorius decimus Cōſtātinopolitanus imperator fratre eius Archadio defuncto: anno. 2°. 297. olympiadis imperare cepit: ⁊ cum Theodoſio Archadij fratris filio imperauit annis. 15. Vir certe moribus ⁊ religione p̄ri Theodoſio perſimilis: q principatu ſuſcepto Cōſtantinū patriciū imperij cōſortem fecit. Impigerrimū qdem virum (cui ⁊ ad tyrānos ī Hiſpania ⁊ Gallia delendos) Placidā ſororē ſuam vxorem dedit: q cum ī Gallias profectus eēt Cōſtātinū tyrānum apd̄ Arelatē captū interfecit. Cōſtātiū aūt Cōſtantini filiū Gerūtius comes ī bello apd̄ Viennā occidit: ⁊ confeſtim eius loco Maximū quēdam aliū cōſtituit: Quo ſubſtituto milites ſui nō multopoſt Gerūtium ipm̄ interfecerunt. Poſt quē ⁊ Joninus nobilis gallicus cū ī gallia quadā temeritate remp. inuaſiſſet. Ipſe ⁊ Sebaſtianus eius frater interfecti ſunt. Athaulphus autem Veſegothoꝝ rex: cū pacem ab Honorio expoſtulaſſet: nec impetrare potuiſſet: Hiſpaniā ⁊ Aphricā traijciēs: eas cū quodā Athalo impatoris noīe inuadere tētauit. Sꝫ Athalus ab Heracliano Aphrice p̄fecto maritimo bello ſupatus ⁊ capt⁹ ad Cōſtantiū comitē Honorij cognatū Arelatū vinctus mittit̃. Deinde ad Honoriū Romā miſſus ante currū ſuum ī triūpho ludibrio fuit. Heraclianus aūt hāc ob rem elat⁹: ⁊ ipē ī perfidiam p̄lapſus ē: q adepto cōſulatu ſtatim cū tribus milib⁹ ⁊ ſeptingentis nauib⁹ ex Aphrica Romā venit. Sꝫ Cōſtantini comitis p̄dicti occurſu ita attritus ē: vt ſolus rapta naui rediret Carthaginē: vbi ⁊ militari tumultu perēptus ē. Tūc quoqꝫ p̄cipiēte Honorio ⁊ fauente Cōſtantino ſopitis apd̄ Aphricā rebus: expulſiſqꝫ hereticis eccleſijs pax reddita ē. Deniqꝫ Honorius pacatā rempu. relinquēs anno. 15°. imperij ſui Rome defunctus ē: nulla poſt ſe relicta ſobole. Sepultuſqꝫ eſt iuxta baſilicā Petri in Mauſeolo: duas enim Stilconis filias: videlicet vnam poſt alteram duxerat vxores: que ſubita morte preueniente ex hac luce virgines migrauere. Quamobrē imperium eius Joannes occupare annixus ē.

Romane vrbis captiuitas.

412 Alaricus quartus Gothoꝝ rex ex nobiliſſima Balthoꝝ in Gothis familia nat⁹ hoc anno: q ē milleſimus cēteſimus ⁊ ſexageſimuſquartus conditionis ſue: ⁊ quint⁹ regni ipſius Alarici annus: kalēdis Aprilis poſt longā ⁊ grauiſſimā obſidionē: Romanā vrbē rerū omniū dominā cepit: ⁊ incēdit. Naꝫ cū Alaricus regnū ſuſcepiſſet Radagaſum quendam ī Gothis potentiſſimū ſibi adiungens exercitum ducentoꝝ milium coadunauit: ſtatimqꝫ Thraciaꝫ: Panoniam: Noricum: Illiricū: ⁊ primam Italie partem (vt diximus) miſerabili ſtrage afflixit. Sed Radagaſus vltro p̄grediens ī Feſſulanis mōtibus non procul a Florentia conſedit: vbi a Stilcone duce obſeſſus rerū omniū pertulit inopiam. Et cū ſe fuge comiſiſſet ab exercitu romano interfectus ē. Quo ſuperato: interfectoqꝫ tanta (vt Paulus lōgobardoꝝ hiſtoricus refert) captiuorum Gothorum multitudo fuit: ⁊ hominū greges p̄ ſingulis aureis pecudum more venderentur. Eam ob cladem permotus Alaricus cum innumerabili Veſegothoꝝ multitudine Italiam intrauit: ⁊ non longe a Rauena conſedens: ibidē oīa rapinis ⁊ direptionib⁹ inuoluit. Quo audito Stilco impigerrimus dux ſtatim e Conſtantinopoli cum omnibus copijs mouens terreſtri itinere Italiā venit: ⁊ per Aquileiā: ac patauinū agrū delatus in rauenatū (vbi nūc ferraria ē: q̄ tunc vicus erat) conſedit. Congreſſuqꝫ ī Alaricum facto ipm̄ plurimis affecit cladibus

Honorius

quē ſi noluiſſet ēt oīo delere potuiſſet: ac ita (vt aiūt) bellū ꝓtraxit trib⁹ annis. Dein de inter Honoriū ⁊ Alaricū pace ꝯfecta impator Galliā: quā Sueui: Alani: Burgūdioneſqꝫ cū Vādalis occupauerāt Alarico poſſidēdā ꝯceſſit. Quā qdē ꝯceſſionē Stilco q i Italia ⁊ gallia ipatorī vices gerebat ꝓprobaſſe iuſſus ē. Immo ⁊ maiora eidē Alarico pollicit⁹ ē. Sꝫ haud multop⁹ dū gotbi eo i loco ſecuri ꝯſiſterēt. Stilco i die paſce Saulū quēdā iudeū ducē cū exercitu miſit: ⁊ cū Saulo chꝛiam maximo cēnt odio: de gothis chꝛianis cruētiſſimā cedem edidit. Quo viſo Alaricus raptiꝫ Aciēſtruxit: ⁊ i Saulū ruēs ei⁹ copias oēs deleuit: ⁊ ira ſuccēſus omiſſa Gallia ad uerſus Stilconē oēꝫ ſuā vim ꝯuertit. Sꝫ Stilco cū ab impatore auxiliū poſtulaſſet impator duces miſit: q eū interfecerīt. Digna ſue fraudiſ ſibi retributa mercede. Alaricus aūt multa indignatione ꝯmot⁹ cū ꝑ annū vniuerſaꝫ populatus fuiſſet Italiā Romā obſedit: q̄ fame tabefacta mr̄es ēt filios comederūt. Vn̄ ⁊ certe prius fame periſt q̄ gladio. Ac ſic Alaricus kalēdis apꝛil' p⁹ obſidionis annū vrbē: q̄ totū ceperat orbē nullo quaſi defenſaꝫ p̄ſidio paruo negocio ꝯprehendit: diripuit ⁊ incēdit. Ferūt tñ Alaricū hac moderatione i romanos vſum: vt ſuis mandauerit a cede ⁊ a ſanguine quoad fieri poſſet abſtinere: vtqꝫ ad baſilicas Petri ⁊ Pauli ꝯfugiētes nō lederent. Tradūt quoqꝫ ibi Placidiā Theodocij ſenioris filiā captiuam abductam fuiſſe. Alaricus vo cū gothis ſuis tertia die vrbē egreſſus in lucanos: brucioſqꝫ ꝓfect⁹ ē: vbi cū oia depopulatus eēt. Tādē apd̄ Cōſentiā (vi captā ⁊ direptā) ꝯ° regni ſui anno moriť. Ac ſic poſtea Roma rerū omniū domina: eiuſqꝫ regnū declinare cepit. Quod Blōdus foꝛliuienſis hiſtoꝛicus duobus ⁊ triginta libꝛis accuratiſſime ſcribēs deflere nō deſtitit: e qbus ⁊ nos veritati eius inherētes multa ad vbū excerpſimus. Alarico nanqꝫ recedēte clariſſima vrbis loca q̄ ꝯburi a gothis nequiuerāt fulminib⁹ (vt Paulus refert) diruta ſunt: ꝓpter quod i tota vrbe chꝛiſti blaſſemia fuit: acclamantes hoc ideo vrbi eueniſſe: qꝛ ſacra deoꝝ neglexerāt. Quamobꝛem ⁊ diuus pater Aug⁹ ꝯtra obtrectatoꝛes ciuitatem dei edificauit ⁊ compoſuit.

Athaulphus autem ⁊ ipſe Balthus poſt Alarici moꝛtem ob affinitatem ⁊ generis nobilitatē gothoꝝ omniū conſenſu quinto loco regnare cepit: ⁊ tribus annis regnauit. Qui ſane i Romanā vrbem plurimū inflammatus cū exercitu regꝛeſſus eſt: vt hē oio deleret: ⁊ nouā conderet: quam Gothiaꝫ appellaret. At Placidia eius vxoꝛ Theodoſij filia iam captiua ab Alarico: vbi hominis mentē intellexit: ita eum deliniuit vt a cedibus ⁊ rapinis ſe tēperauerit: vrbemqꝫ ſuis magiſtratib⁹ regendaꝫ dimiſerit. Et nō modo maritum hec preſtantiſſima mulier a tanto facinoꝛe retraxit: ſed etiam inter ipſum ⁊ Honoriū imperatoꝛē ⁊ eius nepotē Theodoſiuꝫ iunioꝛem compoſuit. Tertio ſcilicet anno poſtq̄ fuerat creatus rex. Verum qꝛ Athaulphus cum Honoꝛio pacem fecit a ſuis militibus ſtatim interfectus ē.

Cōcilium Carthaginenſe ducentoꝝ decem ⁊ octo patrū ꝯtra Pelagiū hereticū hoc anno Innocentij pape iuſſu indicitur: in quo ſanctiſſimus pater ⁊ doctoꝛ Auguſtinus: vir certe omnium: qui tunc fuerant doctiſſimus affuit: vbi ⁊ fidem noſtraꝫ acutiſſimis diſputationib⁹ defenſauit. 415

Viri doctrinis excellentes.

Lucianus hieroſolimitanus pꝛeſbꝛ vir ſanctitate ⁊ ſciētia pcipuus tēpeſtate hac coꝛpoꝛa beatoꝝ Stephani ꝓthomartyris ⁊ Gamaliel' diuina reuelatiōe reperijt: eāqꝫ reuelationē ad oēs eccleſias inſigni volumine greco ſermone conſcripſit.

Alexāder lythos: hoc ē medic⁹ cognomēto Sophiſta ꝑ hoc tēpus ob ingenij magnitudinē medicoꝝ pꝛinceps habit⁹ tot⁹ medicine diſciplinā tribus libꝛis ꝯplexus ē.

Paulinus Nolanus epiſcopus hac Gothica perſecutione pꝛo cuiuſdam vidue captiuo filio redimendo ſe in ſeruum tradidit: ⁊ in Aphꝛicam: vt Auguſtinus p° de ciui. dei. c° p°. Et Gregoꝛius in tertio dyalogoꝛum c° p° tradunt: perductus ē: ad queꝫ ēt epiſcopum Hieronymus epiſtolam ad ſacras litteras exhoꝛtatoꝛiā ſcripſit. Ferunt hunc nonnulla breui ſermone compoſuiſſe: ſcilicet ad Celſum epiſcopū de moꝛte cōſolatoꝛium libellum. Ad Seuerum epiſtolas multas. Ad Theodoſium iunioꝛem Panagiricum pꝛoſa conſcripſit. Preterea ad ſoꝛoꝛem de ſacramentis libꝛum: ⁊ de contemptu mundi epiſtolas multas ſcripſit. Sꝫ ⁊ tractatus varios diuerſis de cauſis edidit: ⁊ pꝛeſertim de penitentia ⁊ de martyrum laudibus.

Honorius
Leporius aphricanus preſbyter|his diebus multa ſcientia claruit:qui cum de puri-
tate vite ſue preſumeret:quam arbitrio tantum ⁊ conatu proprio: ⁊ non dei adiuto
rio ſe obtinuiſſe credebat| Pelagi dogma ſequi cepit. Sed mox per patrem Augu
ſtinum emendatus:ſtatim de ſue emendatione librum compoſuit:in quo optime de
errore ſuo ſatiſfacit:⁊ deo gratias de emendatione agit.
Faſtidius angloꝝ ep̄us|per hec tēpora quedā ſana:⁊ deo digna doctrina ſcripſit ope
ra:e quibus de vita Chriſti extat liber:⁊ alius de viduitate ſeruanda.
Simplicianus Monachus ⁊ Mediolanenſis(poſt Ambroſium)ep̄us cuꝫ a iuuen
tute ſua deo deuotiſſime vixiſſet:his etiam tēporibus tam verbo ꝙ vita in precio
habitus ē. Ad quem cum beatiſſimus pater Auguſtinus poſt ſuſceptum baptiſmū
⁊ religionis habitum pro fidei chriſtiane inſtructione conceſſiſſet| optime edoctus
ē. Hic multas exhortatorias epiſtolas edidit:e quibus multe extant ad beatū Au
guſtinum adhuc preſbyterum exhortantes ipſum: vt ingenium ſuum in ſacrarū lit-
terarū expoſitione agitet.
415 Baſſianus laudenſis ciſalpine Gallie vrbis epiſcopus:vir omni virtute ⁊ ſanctitate
conſpicuus:hoc anno beatum celo reddidit ſpiritum.
Neſtor hereſiarches Cōſtantinopolitanus ep̄us:hoc tēpore poſtꝙ pōtificatu(poſt
Atticum)donatus fuiſſet|apertū ſe eccleſie hoſtē oſtēdit: ⁊ cum ex tēpore p̄cipuus
eēt declamator|p̄dicauit Chr̄m hominē purū|nō deum fuiſſe. Unde ⁊ librū quaſi
de incarnatione domini ſcribēs ſexaginta duobus diuine ſcripture teſtimonijs ſuo
prauo ſenſu ꝯfirmauit. Scripſit etiā nōnullos alios tractatus.
Predeſtinatoꝝ ēt hereſis ꝑ hec tēpora ſerpſit:q oīo aſſerebant|nihil ad vitā prodeſſe
ꝙ homines virtuoſe viuerent:ſicut habetur in canone.24.q.3.c. Quidam.
416 Ualba ſextus gothoꝝ rex|hoc anno interfectis Athaulpho rege:⁊ Sigerico ei9 ſuc-
ceſſore q ambo eo ꝙ pacē cū Honorio imꝑatore ꝯtra militum volūtatem compoſue
rant|eis ſurrogatus regnauit annis.x. Hic cū videret milites pacis impacientes|ad
eoꝝ rabiē explendā|magnam eoꝝ partem nauigio ⁊ armis inſtructā in Aphricam
trāſmiſit. Qui omnes dei iudicio ī Gaditano freto naufragātes perierunt:qua cla
de territus Ualba|ꝓtinus pacem cū Honorio percuſſit:⁊ datis obſidibus etiā pla
cidiam p̄deceſſoris ſui vxorē reddidit:ac quoqꝫ obſequiū aduerſus alios barbaros
repromiſit. Et firmata pace| Honorius(vt diximus) Placidiā ſororē ſuam Conſtā
tio Ceſari vxorem dedit:ex qua Ualentinianū tertiū ſuſcepit. Preterea Honorius
ipſe imꝑator Toloſanā vrbem cū aliquibus vrbibus valbe ꝯceſſit: vbi ⁊ in poſterū
Gothoꝝ regni ſedes fuit. Tūcqꝫ ea regio dicta ē Uaſconia.i.occidētalis Gothia:⁊
hi Ueſegothe dicti ſunt. Alij vo qui orientem tenuere appellantur Oſtrogothe.
Papa 43 Zozimus papa|natione grecus:p̄re Abraam poſt Innocentiū primū: ſedit
anno vno:mēſib9.8.diebus.xxv. vir quidē ſanctus:q licet in multa rerū per
turbatione fuerit|diuinā tn̄ rem nunꝙ pretermiſit. Unde ⁊ ꝯſtitutione edi
ta:vetuit ne omnino ſerui in clericos reciperent:dicēs huiuſmodi viros liberos ⁊
integros eē oportere: vt habet in canone.54.di.c. Epoꝝ nullus. Uetuit ēt clericis
potū in publico vēdere.44.di.c. Nō oportet. Cēſuit item dyaconū preſente ep̄o:
vel preſbro eucharistie ſacramētum miniſtrare nō poſſe.93.di.c. Preſente preſbro.
Mādauit item vt ī parochijs| Cereus ſabbato ſancto ſemꝑ benediceret. Ferunt
hūc ad Carthaginēſe ꝯciliū Fauſtinū ep̄m:⁊ duos vrbis Rome pſbros miſiſſe: vt
oſtēderet|nil vſꝙ publice agi debere ſine conſenſu romane eccleſie. Deniqꝫ ſemel tā
tum habita ordinatione: vbi preſbyteros.x.dyaconos.3. ⁊ ep̄os per diuerſa loca.8.
creaſſet|moritur.⁊.7°.kalendas Januarij iuxta corpus ſancti Laurentij ſepelitur.
Tūcqꝫ ſedes vacauit dies vndecim.
Papa 44 Bonifacius primus papa:natione romanus:patre Jocundo preſbytero.p9
Zozimum ſedit annis tribus:menſibus quattuor:diebus ſeptem:hoc pon-
5619 420 tifice creato|maxima in clero ſeditio orta ē. Quia Eulalius alter ī Conſtā
tiniana baſilica pontifex electus Bonifacio obijcitur. Et hoc quartum eccleſie ſcyſ
ma fuiſſe dicitur. Quod vbi Honorius q tum Mediolani erat intellexit| inſtante
Placidia|ambo vrbe pelluntur. Septimo deinde menſe Bonifacius reuocat9|ſol9

Honorius

preſul vrbis ꝯſtituitur. Qui poſtq̄ pontificatū pacifice adeptus ē. Sotheris pape decretum ꝯfirmauit: ne. ſ. mulier vlla| aut monacha ſacratas pallas attractaret: aut tura in eccleſia adoleret: ſicut habeť in canone. 23. di. cᵒ Sacratas. Nene aliquis ſacerdos ordinaretur ante annos. 30. vt patet. 78. di. cᵒ Siquis triginta. Voluit item ne abſentes in iudicio vllo modo aut accuſarenť: aut damnarenť. 3. q. 9. cᵒ Decernimus. Hic inter cetera ꝯdidit oratoriuꝫ i cemiterio ſancte felicitatis martyris: eiuſq̨ ſepulchrum argento ⁊ marmoribus ornauit. Nam ⁊ patenā argenteam librarū. xx. dono dedit. Et ſcyphum ſimiliter argenteum librarum. x. ⁊ coronas. 3. ac duos calices minores. Vnam tantum fecit ordinationeꝫ: in qua presbyteros. 13. dyaconos. 3. ⁊ epiſcopos per diuerſa loca ſex ⁊ triginta ordinauit. Quibus geſtis moritur: ⁊ in baſilica ſancte Felicitatis via Salaria. 8ᵒ kalen. Nouembris ſepelitur. Ceſſauitq̨ tunc epiſcopatus dies nouem.

Viri doctrinis excellentes.

Proba elegātiſſima mulier Adelphi ꝓconſulis vxor ꝑ hec tēpora centonas Virgilij in laudem Chriſti compoſuit. Alij tamē hanc laudem Eudochie Theodoſij vxoris aſcribere volunt. 423

Gelaſius Ceſarie paleſtine (poſt Eunomium) ep̄us hec tempora reddit inſignia: accuratiq̨ ac elegātis ingenij vir.

Heros ſanctus diui Martini diſcipulus| his tēporibus in precio fuit. Qui cum Arelatenſis vrbis ep̄us eſſet| aliquando iniuria pulſus fuit: qui ⁊ nonnulla cōpoſuit.

Celeſtinus primus papa| natione romanꝰ| p̄re Priſco poſt Bonifaciuꝫ| ſedit quaſi annis. 8. Qui diuino cultui admodū intētus: inſtituit pſalmū: Iudica me deꝰ: ante introitū miſſe a ſacerdote celebraturo dici debere. Conſtituit itē vt pſalmi Dauid: vꝫ centū quinquaginta ante ſacrificiū antiphonatim ab oībus canerenť qd̄ ante fieri nō ꝯſueuerat. Perlecta. n. ep̄la ⁊ euāgelio| finis ſacrificio imponebať. Vn̄ ⁊ ex hoc inſtituto excerpti ſunt introitꝰ| ⁊ gradualia ⁊ offertoria ante ſacrificiū. Mādauit ſimiliter Gratiano referēte| vt oēs ſacerdotes ſcirēt canones eccleſiaſticos: ſicut habeť i decretis. 38. di. cᵒ Nōnulli ſacerdotū. Huius iuſſu ⁊ Theodoſij iunioris| Tertia ſynodus ducētoꝝ epoꝝ apd̄ Epheſuꝫ collecta fuit: in qua impius Neſtoriꝰ cū hereſi ſua| cūq̨ pelagianis oībus q dogma illud oī conatu iuuabāt omniū ꝯſenſu. 13. canonibus eoꝝ ſtultitiā impugnātibus dānata ē. Predicabāt. n. vt dictū ē Chr̄m ex Maria hominē tm̄. Vn̄ diffinitū ē i Chr̄o vnā eē pſonā: ⁊ q̄ beata Maria v̄go vocareť theotichos. i. mater dn̄i: vt patet. 15. di. cᵒ i. ⁊. 24. q. 3. Hic baſilicā Iuliā dedicauit: cui ⁊ ꝑmulta contulit dona. Tandē cū ter i decēbrio meſe ordinationes habuiſſet: vbi ⁊ presbyteros. 32. dyaconos. 12. ⁊. 42. ep̄os creauit: moritur ⁊. 8. idus Aprilis via Salaria in cemiterio Priſcille ſepelitur: ⁊ tunc vacauit ſedes dies vnum ⁊ viginti. Papa 45ꝰ 424 5625

Hieronymꝰ romane eccleſie cardinal' presbr̄| natiōe italicꝰ: ex oppido Stridonis i hiſtria ꝯſtitutio: qd̄ a gothis euerſuꝫ fuit Panonie quōdā Dalmaticeq̨ ꝯfiniū| p̄re Euſebio natꝰ| hoc anno apd̄ Bethleē Inde pridie kalē. octobris. 91ᵒ vite ſue anno migrauit ad dominū. vir ſane eloquētiſſimꝰ: q ⁊ multarū: diuerſarūq̨ litterarū peritiā ⁊ linguarū experiētiā habuit| orōnis facūdiā: rectos fabularū ſenſus: mltā hiſtoriarū memoriā. naturaliū rerū cognitionem: moraliūq̨ ſmonuꝫ: tuꝫ ſacre ſcripture: vereq̨ theologie ꝑceptionē. Hic vt fide integer: ⁊ vita puriſſimꝰ| cū primū iuuētutē annos exegiſſet Dalmatis natiōi ſue ꝓpinqs: quaſdā lr̄as a latinis: greciſq̨ diuerſas adinuenit ⁊ ꝯpoſuit: q̄ poſtea Sclauonie appellate ſunt: quas Sclauonibꝰ qbuſdaꝫ Germanie populis dedit. Et nō ſolū lr̄as eas ꝯpoſuit: ſꝫ ēt officiuꝫ quo nos vtimur ex greco i id ipꝫ idioma traduxit ⁊ ꝯtulit. qd̄ ēt nouiſſimis tēporibꝰ Eugeniꝰ quartꝰ pōtifex eiſdē ꝯfirmauit. Hic aūt eloquētiſſimꝰ: ſanctiſſimuſq̨ ad vtilitatē hoiuꝫ nō ſolū hec q̄ ſbiecta ſunt edidit opuſcula: ſꝫ ⁊ alia mlto plura q̄ repiri minime potuerť. 429

Libri diui Hieronymi.

Expoſitio fidei ad Damaſuꝫ papam	li i	Incipit Credimus.
Expoſitio Niceni concilij fidei	li i	Incipit Credimus in v
De fide chriſtianorum	li i	Incipit Dauid glorioſus.
De eſſentia trinitatis	li i	Incipit Omnipotens deus pater.

H

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

	Contra hereticos	li i incipit Proxime accidit.
	Contra pelagianos	li 3 incipit Pelagius hꝫ.
	Contra Iouinianum	li 2 incipit Pauci admodum.
	Contra Luciferianum	li i incipit Proxime accidit.
	Contra Uigilantium	li i incipit Uigilantius.
	Cōtra Origenem de reſurrectione carnis	li i incipit Ante annos.
	Ad Pamachium ꝛ oceanum	li i incipit Si iuxta apo.
	Apologeticum ad Auguſtinum	li i incipit Domino ſancto.
	Ad Iulianum exhortatorium	li i incipit Filius meus.
	Ad Ruſticum de penitentia	li i incipit Qui ignotus.
	De frugi ꝛ luxurioſo	li i incipit Nouerit.
	De corruptione .lxx. interpretum	li i
	In pſalterio ad ſuſanam ꝛ frate.	li i incipit Dilectiſſimis.
	De quindecim ſignis diuini iudicij	li i
	De viris illuſtribus	li i incipit Scripſi librum.
	De diſtantia locorum	li i
	De ſtudio ſcripturarum	li i incipit Frater Ambroſius.
	De queſtionibus hebraicis in geneſi	li i incipit Ignota.
	De tribus queſtionib⁹ ad Damaſuꝫ papā	li i incipit Breuis epiſtola.
400	De veſte ſacerdotali ad Fabiolam	li i incipit Uſqꝫ hodie.
	De vita clericorum ad Nepotianum	li i incipit Petis a me.
	Epythaphium Nepotiani	li i incipit Grandes materias.
	De inſtitutione clerici	li i
	Epythaphium ſancte Paule	li i incipit Si mei cuncta.
	Ad Tyraſum de dormitione filie	li i incipit Benedico ꝛ.
	Ad Alexandrum de reſurrectione carnis	li i incipit In ipſo tam.
	Ad Heliodorum de contemptu mundi	li i incipit Quanto amore.
	De vita Pauli primi eremite	li i incipit Inter multos.
	De vita Malchi ꝛ Hilarionis	li 2 incipit Qui nauali.
	De origine anime ad Auguſtinuꝫ	li i incipit Domino ſancto.
	Contra detractorem Ruffinum	li 3 incipit Ex veſtris ꝛ multo.
	De litterarum hebraicarū interpretatione	li i incipit Audius tertius.
	De vita clerici ad Oceanum	li i incipit Sophronius.
	De vita monachi ad Ruſticum	li i incipit Sufficere qui.
	De virginitate ſeruanda ad Euſtochium	li i incipit Audi filia.
	Ad Demetriadem virginem	li i incipit Inter omnes.
	Ad Atletam	li i incipit Apoſtolus Paulus.
	Ad matrem ꝛ filiam ī gallijs	li i incipit Primum ſcire.
	De lapſu Suſane	li i incipit Quid taces.
	Ad Oceanuꝫ	li i incipit Unus vxoris.
	De lapſu Sabinij	li i incipit Semel quoqꝫ.
	Ad Ageruntiam demonogamia	li i incipit In vetere via.
	Ad Furiam de viduitate ſeruanda	li i incipit Obſecras.
	Ad Flauiam de morte Nebridij	li i
	Ad Paulam de morte Bleſille	li i incipit Quis dabit.
	Ad Pamachium de morte Paulini	li i incipit Sancto.
	De dormitione fabiole	li i incipit Plures anni.
	De vita monaſtica	li 2 incipit Bonus homo.
	De honorandis parentibus	li i incipit Parentum.
	De virtutibus cardinalibus	li i incipit Tres quodam.
	De hebraicis locis	li i incipit Euſebius qui.
	In canticis canticorum	li 4 incipit Epithalamium.
	Super canticis canticorum ad Damaſum	li i incipit Beatiſſimo pape.
	De tribus naturis anime	li i incipit Anima tres.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Honorius

De oſanna	li i incipit Multi ſunt.
De eccleſiaſtica hiſtoria	li 2 incipit Cum apud.

Commentarii.

Sup Iſaiā li.18. Sup duodecim ꝓphetas li.22. Sup Mattheum li.4. Sup pſalmo Dn̄e refugiū li.i. Sup pſalmo Eructauit li.i. Sup pſalmo Sicut ceruus li.i. Sup pſalmo Cōfitemini dn̄o qm̄ bonꝰ li.i. Sup pſalmo Niſi dominus edifica.li.i.

Sermones.

De natiuitate dn̄i Sermo.i. De epiphania dn̄i Sermo.i. De quadrageſima Sermo.i. In vigilia paſce Sermo.i. In die paſce Sermo.i. De aſſumptiōe beate Marie vͥginis Sermōes.2. De vincul' Petri apli Sermo.i. Epl'e ad diūſos cetū quinq̄.

Tranſlationes.

Nouū ⁊ vetꝰ teſtamētū trāſtulit i latinū. Hiſtorie eccleſiaſtice Euſebij Ceſarienſis libros ex greco latinos fecit. Atq̄ eiuſdē Euſebij Chronicā de tēporibꝰ. Omilias Origenis i cāticis cāticoꝝ traduxit. Sꝫ ⁊ Joſephuꝫ hiſtoricū trāſtulit: vt quodam eius ꝓlogo ꝯſtat.

Viri doctrinis excellentes.

Euſebius natiōe cremonēſis beati Hieronymi diſcipulus his tēporibus floruit. vir certe eloquētiſſimus: q inter cetera vitā oēm ac trāſitū ſui ꝑceptoris pulchro ſmone conſcripſit.

Paladiꝰ Scothoꝝ epūs: hō plane vita ⁊ doctrina inſignis ꝑ hoc tēpꝰ illo a Celeſtino miſſus magnā occidētis partē ſua opera ad Chriſti fidem conuertit.

Patricium preterea Conches ſororis ſancti Martini filium his temporibus fuiſſe cōſtat: qui ibi coſtitutus epiſcopus incredibili feruore Chriſtum euangelizauit.

Philipus presbyter diui Hieronymi auditor per idem tēpus nonnulla ſcripto mandauit: ⁊ ꝙ maxime i Job commentarios edidit. Et familiares epiſtolas plurimas ad pauper.tatis ⁊ dolorum tollerantiam exhortatorias ſcripſit.

Encheriꝰ quoq̄ Lugdunēſis epūs eodē tēpore i ꝑcio fuit: ⁊ ; aulopoſt obijt. Qui ⁊ de ꝯtemptu mundi epiſtolam ſecularis philoſophie plenam ſcripſit. Quedā etiā opuſcula beati Caſſiani lato tenſa ſermone in vnum coartauit volumen.

Vincentiꝰ qdā presbyter natione Gallus hō ſane i ſcripturis ſanctis edoctꝰ hoc tpe claruit. q ad euertēdos hereticos validiſſimā diſputationē nitido ſmone ꝯſtruxit.

Eutropiū preſbrm beati Auguſtini diſcipulū: his tēporibꝰ fuiſſe ꝯſtat: q romane hiſtorie Epithomē ſatis elegāti ſtilo ⁊ orōne edidit: incipiens ab vrbe ꝯdita vſq̄ ad tēpora ſua. Scripſit etiam alia multa: ⁊ preſertim ad duas ſorores virgines epiſtolas cōſolatorias duas in modum libelli ſcilicet de pudicitia ⁊ amore religionis.

Euagriꝰ alter vir doctus ꝑ hoc tempꝰ Simonis iudei altricationem ſcripſit ac Theophili chriſtiani.

Theodotum Ancyranum epiſcopum virum non mediocriter doctum: per hos dies aduerſus Neſtorem hereticum librum ſcripſit dyalectica quidē arte ornatum.

Heciꝰ Patriciꝰ romanꝰ vir fortiſſimꝰ ſupiori anno i locū Cōſtātij magiſter militū ab Honorio ſbrogatꝰ cū burgūdiones bello ꝯpeſcuit: ⁊ frācos gallias occupātes ſupatos 430
incredibili cede repuliſſet: atq̄ alanos acerrimis ꝑlijs agitaſſet: hoc anno vādalorū ac Sueuoꝝ motꝰ ptimeſcēs ex hiſpania vlteriori i citeriorē ꝯfugit. Quod Honorius egre ferēs ſtatiꝫ eo abrogato Caſtinū comitē Scythā genere magīm militū ac ꝯſulē declarauit: q receptis Hecij copijs ⁊ exercitu repato i citeriorē hiſpaniā ſe ꝯuertit. ⁊ auxilio Bonifacij comitis: q Aphricā ꝓcurabat (⁊ beato Auguſtino amiciſſimus erat) res ꝑclaras ꝯtra barbaros geſſit: imperiūq̄ magnopere extulit. Cū āt eo anno defunctꝰ eēt Honorius: Caſtino ꝓcurāte ⁊ Hetio aſſentiēte Joānes qdā imperiū inuaſit: ⁊ hoc Heciū feciſſe dicūt ꝑꝑ ignominiā ab Honorio receptā: q eum magīratu priuauerat. Nec eo ꝯtētꝰ Heciꝰ hūnos.i.vngaros ad Jtalie inuaſionē excitauit. Sꝫ cū Rome hāc ob rem captꝰ fuiſſet ꝓmiſit ꝙ alanis pſuaderet vt apud Panonias ſe ꝯtinerēt: quod ⁊ fecit qō in grām receptꝰ a Theodoſio Gallie prefectus ē.

Theodoſius

Theodoſiꝰ iunior Archadij filiꝰ vndecimꝰ cōſtantinopolinꝰ impator in treceteſima olympiade mortuo Honorio ēt cū Valētiniano Placidie amite ſue 431 5630
filio impauit annis.27. Princeps ſiqdem chriſtianiſſimꝰ: q imperiū i mīta reꝝ

Theodoſi⁹

perturbatione poſſedit. Nā Aphꝛicā ferme vniuerſam a Geneſerico Uādaloꝝ rege ablatā amiſit: ⁊ Egypti partē deperdidit: In panonia quoqꝫ ⁊ hnni Attila rege imperium vaſtauere. Multas ēt in Britannia calamitates: direptiones. vaſtationeſqꝫ pertulit. Deinde Ueſegothi: Sueui ⁊ Alani: Luſitaniam: Taraconenſemqꝫ Hiſpaniā ⁊ Aquitaniā capientes a Ligeri fluuio vſqꝫ ad Carhaginē oīa occupauere exceptis quibuſdā ꝓuinciſs: vꝫ Cantabris ⁊ Aſtrurib⁹: qui ꝓ ſua cōſtantia romanoꝝ milites conſeruauere. Que qdem mala ꝑmeditans Theodoſi⁹ Ualētinianū ſtatim Ceſarē creauit: qm̄ ⁊ cū Placidia matre ſua ad regēdū occidētale imperiū miſit. Quo tēpoꝛe Joānes (quē dixim⁹) imperiſ inuaſoꝛ dum Aphꝛicā: quā Bonifacius optinebat bello repoſcit ad defenſionē ſui ipſius infirmioꝛ factus ē. Quapropter Theodoſius ⁊ Ualētinianus ceſar mira felicitate Joānē tyrānū oppꝛeſſere re gnumqꝫ recepere. Hecio venia data: ꝙ hunī quos ꝑ ipm̄ Joānes acciuerat eiuſdem ſtudio ad ꝓpꝛia rediere. Caſtinus aūt auctoꝛ Joānis tyrānidis in exilium auctus ē. Statimqꝫ totius Italie ꝯſenſu Ualentinianus Auguſtus ⁊ imperatoꝛ appellatus ē: ⁊ apud Rauenam imperiſ gubernacula ſuſcepit.

Paps 46⁹

5631 432 Sixtus tertius papa natione romanus: pr̄e Priſco poſt Celeſtinū ſedit annis. 8. ⁊ dieb⁹. 9. Qui inito pōtificatu a Baſſo quodā pꝛeſbꝛo de adulterio reus ī iudicio accuſat᷑. Sꝫ ꝯgregata quinquaginta ſeptem ep̄oꝝ ſynodo ita cauſam ſuam purgauit: vt ab oībus vno ꝯſenſu abſolueret᷑: ⁊ Baſſus calūniatoꝛ iniquus Ualētiniano ⁊ Placidia annuētib⁹ ī exiliū mittit᷑: vt habet᷑ in canone. 2. q. v. c. Mādaſtis. Aiūt aūt Baſſuꝫ poſt exiliū nō multū ſuꝑuixiſſe: ſꝫ tertio mēſe die extremū clauſiſſe: cuius qdem coꝛpus Sixtus ipe manib⁹ ꝓpꝛiſs cū aromatibus ſepelire voluit. Hic ſtatuto mādauit nullū clericū ī alterius parochia oꝛdinari debere: vt habem⁹ ī canone. 71. di. c. Clericos. Edificauit baſilicam beate Marie v̄ginis iux̄ macellū Lybie: que poſtea ſancta Maria maioꝛ appellata ē. Cui ēt tēplo pōtifex multa dona obtulit. Tandē vt vir munific⁹ cū oīa que habuit pauperibus erogaſſet: nonnulliſqꝫ pꝛeſbyteris: dyaconibus ⁊ ep̄is oꝛdinatis mozitur ⁊ apud coꝛpus beati Laurentij ī Crypta ſepelitur: vacauitqꝫ tunc ſedes dies. 22.

434 Bonifacius comes genere Thꝛax Aphꝛice ꝓcuratoꝛ ⁊ beatiſſimi p̄ris Auguſtini intimus obſeruatoꝛ catholic⁹ qdem vir ⁊ bello ſtrenuus: cum Joannem tyrannum in Aphꝛica poſt mľta variſs ī locis ⁊ euētu vario ꝯmiſſa pꝛelia interfeciſſet: ⁊ a Ualētiniano imꝑatoꝛe ꝓuinciā repetitā nō reddidiſſet: hoc anno a Siſulpho egregio Ualētiniani duce ex Carthagine pulſus ī Mauritaniā fugit: vbi cū ꝓuinciā ꝯtra eum obtinere nō poſſe cerneret Uādaloꝝ: Alemanoꝝ Gothoꝛūqꝫ gentes ab Hiſpania ī Aphꝛicā cū Gēſerico (qbuſdā ꝯditionib⁹ appoſitis) inuitauit. Quod audiēs Gēſericus: ꝯditionemqꝫ acceptās ſtatim traiecit: ⁊ vniuerſaꝫ ꝓuinciā ferro: flammiſqꝫ depopulatus ē: ⁊ diuina humanaqꝫ fedās etiam ep̄os ī exiliū miſit: ⁊ Arrianos introduxit. Cunqꝫ Carthaginē ⁊ Ipponem cepiſſet: nec Bonifacio pacta ſeruaret: Bonifacius meroꝛe confectus: vita exceſſit.

457 Gēſericus aūt hic ſecūdus Uādaloꝝ rex ꝙuis medio regni ſui tēpoꝛe hiſpanos: gallos: ac romanos ꝯtriuerit hoc anno Carthagine illa pꝛepotēte capta: vꝫ quingēteſimo ⁊ trigeſimoquinto anno poſtꝙ̄ a romanis ceperat eē ſbiecta: vbi cedibus ⁊ rapinis oīa fedauit: ⁊ ep̄os: clericos: ac catholicos expulit: ibideꝫ tn̄. 37. annis regnait: ⁊ oēm eam ꝓuinciam. Egyptūqꝫ vſqꝫ ad Ethyopiā ſuo ſbiugauit imperio: Caqꝫ ꝑ annū potitus ēt claſſem maximā ī Siciliā duxit: magnāqꝫ pꝛedam abduxit: ⁊ ī Aphꝛicam tranſpoꝛtauit. Gēſerico aūt ſine virili pꝛole moꝛtuo Hymericus eius gener eo crudelioꝛ ſucceſſit: ⁊ regnauit annis. 7. ⁊ menſibus. v. Is. 300. ep̄os exilio relegauit. Quo moꝛte ſublato Gūtamūdus Gēſerici fratris filius regnū accepit: q catholicos ab exilio reuocauit: ⁊. 12. annis regnauit. Poſt quē Trāſamūdus Hymerici pꝛedicti filius regnauit quaſi annis. 18. Et cū Uādalica pſecutio annis cētū duraſſet: ſb Chilperico rege ceſſauit: in quo Uandaloꝛuꝫ regnum finem accepit (vt dictum eſt Juſtiniani tempoꝛe.

437 Auguſtin⁹ vo maxim⁹ p̄r Ipponēſis ep̄us viroꝝ omniū ſanctitate ⁊ ſciētia clariſſim⁹ hoc anno Gēſerico ꝑdicto Ipponē ciuitatē ſuā obſidente ſeptuageſimū ſextū annū

Theodoſius

babēs: ⁊ i clericatu: vl' epāta quadrageſimuꝫ 5°kalē. Septēbris: ⁊ tertio obſidionis mēſe ante Bonifaciū comitē obijt: ne. ſ. patriā ſuā a barbaris (qd breui euenit) capi aut diripi videret. Nouē deinde mēſib⁹ Gēſericus vrbē obſedit ⁊ demū cū ingēti cede recepit. Eius aūt ſanctiſſimū corpus i baſilica ſancto Stephano dedicata ei⁹ mādato ſepelit: comitāte vniuerſo clero ac Ipponēſi populo: q nō aliter flebat ꝙ ſi vnico atqꝫ optimo parēte orbata fuiſſet. Inualeſcēte poſtea ac cūcta fedāte Vādalorū perfidia, recedētibuſqꝫ vniuerſis Chriſti fidelibus id ſanctiſſimum corpus i Sardiniā trāſlatū ē. Regnāte deīde i Lūbardia Luithprādo lōgobardorum rege, āno ſalutiſ noſtre. 737°. cū Sardinie ducētos ⁊ qnquaginta annos honorifice tumulatū fuiſſet: eidem Luithprādus rex illud ad ſe deferri curauit: ⁊ Papie cū honore collocauit. Hic ſanctiſſim⁹ pr̄ (vt Poſſidonius ad vbū retulit) vbum dei vſqꝫ ad extremam egritudinē impretermiſſe alacriter ⁊ fortiter: ſana mēte: ſanoqꝫ ꝯſilio i ſancta eccleſia ꝑdicauit: mēbris omnibus ſui corporis incolumis: integro aſpectu atqꝫ auditu coram ſtātibus fratribus atqꝫ orātibus obdormiuit cū fratribus ſuis: Teſtamentū nulluꝫ fecit: quia vnde faceret, nō habebat. Huius excellētiſſimi teſtimonia: cū adſint innumerabilia eloquētiſſimorum virorū illius ſanctitatē: doctrināqꝫ extollentiū. Illud precipuū ē: qd nouiſſime Pius papa ſecundus in eius laudē his vſibus cecinit dicens.

Barbarice gētis decus auguſtine penne
Horrida qm̄ nobis aphrica terra tulit:
Qui ſcripturarum profers arcana ſacrarum:
Eloquijs reſerans abdita cuncta tuis.
Doctior ingenuaqꝫ oī cultiſſimus arte
Et ſtudio preſtās: ingenioqꝫ nitens:
Quē nihil obſcurum latuit: ſed ⁊ oīa clarent.
Atqꝫ hūana ſiml' dogmata ⁊ alma patēt.
Cuius ⁊ iſtruimur doctrinis atqꝫ moēur
Exemplis probitas cuius in orbe micat
Milia librorum per te pr̄ alme leguntur
Edita que promūt quicquid vbiqꝫ latet.
Sis fautor oībus pius o ſanctiſſime pſul
Atqꝫ deo ſuas offer ad alta preces.

Edidit hic glorioſus pr̄ infinita ꝓpe librorum volumina: ſed que ad manus noſtras cū ſolerti inqſitiōe ꝺuenerūt, eorum titulos ac pricipia ꝙ diligētiſſime hic ſubnectere curauimus.

Libri Auguſtini.

De trinitate li xv. incipit Lecturus hic. b²
De ciuita. dei li 22. Glorioſam ciuitateꝫ.
Cōfeſſionū li 13. Magnus es domine.
De btā vita li i. Si ad philoſophie.
De incar. vbi li i. Spes verborum.
Soliloquiorum li i. Cognoſcam te.
Manuale li i. Quoniam in medio.
De ſpū ⁊ aīa li i. Quoniam dictū.
De nā boni li i. Liber de natura.
De libēo arbi. li 3. Dic mihi queſo.
De pdeſtiatiōe li. i. Dixiſſe quidē.
De nā ⁊ gr̄a li .i. Librum quem.
De gr̄a ⁊ li. arbi. li. i. Propter eos.
De cōrectiōe ⁊ gr̄a li. i. Lectis litteris.
De immortalitate aīe li i. Si alicubi.
De preſcia dei li i. Queris vtrum.
De nā rerum li i. Optatio diuina.
Encheridion li i. Fundamentū aliud.
De vidēdo deū li i. Memor dei mei.
De vita chriana li i. Si ego peccator.
De fide ad Petrū li. 3. Epiſtolam fili.
De Agone chriſtiano li i. Corone dicto.
De pſciētia dei li i. Fateor me.
De vtilitate credēdi li i. Si mihi homo.
De corpore Chri li i. Sicut ⁊ nos.
De duab⁹ aīab⁹ li i. Opitulante deo.
De ꝗtitate aīe li i. Quoniam video.
De nā religiōe li i. Cum omnis vite.³
De trinitate tractat⁹ li i. Catholice fi.
De ſpū ⁊ lr̄as li i. Lectis opus.
De. 4. vtutib⁹ cardialib⁹ li i. Deſideriū
De ꝯtēplatiōe chri li i. Qm̄ in medio.
De fide rerum inuiſibiliū li i. Sūt q putāt.
De peccato originali li 2. Quā de nr̄a.
De pdeſtinatiōe diuina li. i. Pū ſacrarum
De patiētia li i. Virtus animi.
De mirabilibus ſacre ſcripture li tres.
Omnipotens dei.
De. x. cordis li i. Dominus ⁊ deus.
De cura habenda pro mortuis li vnū.
Diui ſanctitati tue.
De mēdacio li i. Magna queſtio.
Cōtra mēdaciū li i. Multa mihi.
De. xij. gradib⁹ abuſionis li i. Poſt.
De ꝯflictu vitiorum li i. Apoſtolica vox:
De fide ⁊ opibus li i. Quibuſdam.
De diuinatiōe dmonū li i. Quodā die
Ad Oroſiū dialogice li i. Licet multi.
De octo dulcicij queſtionibus. Quantum mihi videre.
De fide i ſymbolo li i. Quoniā ſcriptū.
De vera innocētia li i. Innocentia.
De magro ad filiū ſuū li i. Per idē tēp⁹.
De muſica li 7. Modus quidem.

Theo. iuni.

De collatione. x. p̄ceptoꝝ ad. x. plagas. Incipit Non eſt ſine.
De cātico nouo li i. Omnis q baptiſmū
De quattuoꝛ fer̄. li i. Celeſti.
De. 90. hereſibus li i. Simoniaci.
De ſermone dn̄i i mōte li i. De ſmone
De ꝯcoꝛdia euāgelij li 4. Om̄ ſmone
De nā ⁊ oꝛigine anie ad Vincētiū li 4. Quod mihi.
De loco inacceſſibili vbi deus habitat li i. Vere domine.
De nā ⁊ oꝛigine anie ad Renatum li i. Sinceritatem.
De eadē re ad Petrū li i. Omnino.
De eadē re ad Joānē li 2. Deum nemo
De ecliaſticis dogmatib⁹ li i. Credim⁹
De oꝛdine li 2. Oꝛdinem.
De regula ad eremitas clericos li i. Hec ſunt.
Itē alia regula cōis li i. Ante omnia.
De ope monachoꝝ li i. Juſſioni tue.
De die iudicij li i. De die.
De cathetizandis rudibus li i. Petiſti.
De cathetiziſmo li i. Qui in ꝓrimo.
De baptiſmo paruuloꝝ li 4. Quāuis
De vnico babtiſmo li 7. Reſpondere
De baptiſ. ꝯtra donatiſtas li i. Libꝛis
De virginitate li i. Libꝛum de.
De vera viduitate li. i. Auguſtin⁹ ep̄⁹.
De bono coniugali. li i. Quoniam.
De nuptiſs ⁊ cōcubiſs li 2. Hꝫtici noui.
De adulterinis cōiugiſs li i. Pꝛima q̄o
De pfectione iuſticie li i. Sāctis frib⁹.
De penitentia li i. Quam ſit.
De elemoſyna li i. Multa ⁊.
Itē de penitētia li i. Moꝛs pe.
De paſtoꝛibus li i. Spes tua.
De ouibus li i. Verba que.
De gr̄a noui teſtamēti li i. Om̄ mihi.
Ad Hieronymū de eo qd̄ ſcriptū ē: qui totā legem ſuauerit li i. Qui ad te.
Super nouum ⁊ vetus teſtamentum.
Sup geneſim ad lr̄aꝫ li 12. Dis diuina.
Super geneſim imperfecte contra manicheoꝫ li i. Si eligerent.
Queſtiones noui ⁊ veteris teſtamenti 121. Deus hoc quod.
Locutionū in quinqꝫ libꝛis Moyſi ⁊ i Jeſu naue ⁊ i li⁰ iudicū li 7. locutiōes.
Annotationes in Job Opera magna
Expoſitiones i pſalteriū in ducentis. 5. tractatib⁹ volumia tria magna. Bt̄us
Expoſitio ſuper pꝛouerbia de muliere foꝛti. Pꝛeſtabit nobis.

Sup Joānē omil. 122. Intuentes quod
Sup ep̄lam eiuſdē. omil. x. Quod erat
Expoſitio epiſtole Jacobi. Duodecim tribus.
Expoſitio epiſtole ad Romanos. Hi qui ſunt.
Expoſitio epiſtole ad Gal. Cauſam pꝛopter quam.
Expoſitio Quicunqꝫ vult ſaluus eſſe. Traditur.
Expoſitio Symboli contra iudeos ⁊ panos. li i. Inter pꝛeſſuras.
De renunciatione ſeculi li i. Kariſſimi mei.
De octoginta tribus queſtioninus li i. Vtrum anima.
Contra quinqꝫ hereſes lib i. Debitoꝛ ſum.
De moꝛibus donatiſtarum li i Dilectiſſimo fratri.
De coꝛrectione eoꝛum ad Bonifacium li i Laudas gratuloꝛ.
Acta contra Foꝛtunatum li i Ego iam
De moꝛibus eccleſie ⁊ manicheoꝛum li 2 In aliJs libꝛis
Sub qua cautela ſint recipiendi manichei li 1 Cum ad manichei
Contra fauſtum manicheum li 25 Fruſtra quidā
De hereſibus que ſunt duodecim li i Q. petis
Contra maximum hereticuꝫ li 2 Diſputationem
Contra eūdem li i Auguſtinus
Contra Felicianum Arrianum li i Extoꝛſiſti
Ad inquiſitiones Januariſ li 2 Ad ea que
Contra epiſtolam Parmeniani li 4 Multa quideꝫ
Cōtra ep̄las Potriliani li 3 Noſtis vos
Contra epiſtolam fundamenti li i Secūduꝫ deum
Ad Pꝛobam de orādo deum li i Vt petiſſe
De aſſumptione bate Marie li i Quia pꝛofundiſſime
De periurio ſermo Coꝛona victo.
Queſtiones euangelioꝛum li 2 Hoc opus.
De verbis domini li i Euangelium audi
Retractationum li 2 Jam diu
Ad Simplicianū li 2

De grammatica li i
De Rhetorica li i
De geometria li i
Ad Cresconiũ grãmaticũ ꝑtiſ donati li quattuor Quãdo ad te
Cõtra ſmonẽ arriãoꝝ li i Eoꝝ ꝑcedẽti
Cõtra aduerſarium legis ⁊ prophetarũ libros duos Q̃ miſiſtis
Cõtra Gaudẽtiuꝫ epm̃ li 2 Gaudẽti⁹
Contra duas epiſtolas pelagranorũ li quattuor Noueram te
Cõtra Julianum li 6 Cõtũeliaſ
Pſalmi cõtra ꝑtẽ dõati li i Oẽs q de
Cõtra epl̃aꝫ Dõati hꝛtici li i Iſte ipo
Contra ꝑteꝫ Donati li 2 Oĩn donati
Cõtra Felicẽ mãicheũ li 2 Honorio
Cõtra Secũdinũ Manicheum librum vnum Beniuolentiam
Contra Hylariuꝫ li 1 Qui dicunt
Contra quod attulit Centurius a dona

Theodoſi⁹ iunior tiſtis. Dicit eo quod ſcripſit
Cõtra aliquos dõatiſtas li i Q̃ timetis
Cõtra neſcio quẽ dõatiſtã li i ꝓbatiões
Admõitiões donatiſtaꝝ li i Quicũqꝫ ea
Geſtoꝝ cũ Emerito dõatiſta li i Filioſiſ.
De trib⁹ queſtionib⁹ ꝯtra pagãos librũ vnum Mouet quoſdam
De diuerſis ad quod vult deus dyaconem li Quod petis
Confutatio quorundam capitulorum ſibi falſo impoſitorum Quidaꝫ chꝛiane
Sermones ad Eremitas Fratres mei
Epiſtole ad diuerſos: ⁊ econtra numero centum ⁊ duodecim
Epiſtole ad Hieronymum ⁊ ad quoſdaꝫ numero ſeptuagintaocto
De diſciplina li 4 Locut⁹ ẽ
De dialectica li i
De Ariſmetrica li i
De philoſophia li i

In annuis feſtis dominicis ⁊ in pleriſqꝫ ſanctorum natalitiſs: ⁊ de aliſs rebus ſermones qui pre multitudine numerari non poſſunt.

Hylarius gallus arelatẽſis eps vir ſãctitate ⁊ doctrina inſignis ꝑ hec tẽpora claruit 439
Qui certe pauptatis amator extitit. ⁊ erga inopeſ ſui corporis labore ſollicit⁹ fuit. De quo refert̃ ꝙ etiã pro reficiẽdis paupibus ruſticanoꝝ labores licet clariſſimuſ eẽt pſepe exercebat: nec propterea ſpiritualia negligebat Tradunt hunc quedam moralia opuſcula edidiſſe: ⁊ potiſſimum Honorati predeceſſoris ſui viri ſanctiſſimi vitam ad multorum vtilitatem compoſuiſſe fertur.

Siluanus Maſſilienſis p̃ſbyter vir diuina: hũanaqꝫ diſciplina edoct⁹ his tp̃ibus ea in vrbe in p̃cio fuit. Qui de v̈ginitatiſ bono elegãti ⁊ apto ſermone lib. 3. ꝯpoſuit Itẽ de auaritia lib. 4. De preſenti iudicio li. 6. Epiſtolarum lib. i. In geneſi Exameron li. i. Et omilias multas atqꝫ alia multa.

Victorinuũ ſimiliter Maſſiliẽſem Rhetorẽ luculẽtiſſimũ his diebuſ uita exceſſiſſe conſtat: qui ⁊ in Geneſi: ideſt a principio libri vſqꝫ ad obitum Abrae commẽtatus eſt: ⁊ alios metro chꝛiſtiano ſenſu edidit libros.

Maximus Taurinenſis epiſcopus in diuinis ſcripturis eruditus: ⁊ ad docendam ex tempore plebem ſufficientiſſimus hoc anno quieuit in pace. 7°. vꝫ kalen. Julij eiuſqꝫ dies illa celebris habet̃: qui preter ſanctitatem etiam in cõponendis Omilijs atqꝫ ſermonibus clarus fuit. Compoſuit autem inter cetera nonnullos tractatus de apoſtoloꝝ: deqꝫ Joannis baptiſte laudibus: ac de beato Euſe. vercellẽſi: ⁊ de ſancto Cypriano duos. Sed ⁊ de baptiſmi gratia librũ vnũ. De auaritia hoſpitalitateqꝫ librũ vnũ. De lũe defectu librũ vnũ. de elemoſynis librũ vnũ. De ieiunio: de paſſiõe Chꝛi librũ vnũ. De Juda ꝓditore libꝝ vnũ. De cruce domini libꝝ vnũ. De ſepulchro eiuſdẽ li. i. De reſurrectiõe li. i. De accuſato domino ad Pilatũ li. i. De kalẽ. Janua. omiliã. De natale dñi omil'. ⁊ d̄ Theophania. ⁊ d̄ paſca: ⁊ d̄ pẽthecoſte multas. deqꝫ hoſtibus carnalibus non timendis. Et de gratia poſt cibũ de agẽda: atqꝫ de Niniuitaꝝ pẽitẽtia li. i. ⁊ ſermões multoſ multaſqꝫ omiliaſ.

Oroſius hiſpanus patria Taraconẽſis diui p̄rĩſ Aug. diſcipul⁹ eloquẽs uir ⁊ hiſtoriaꝝ mſ̃taꝝ cognitor his tp̄ib⁹ defũcto Aug. Romã vẽit: ⁊ ſeptẽ libros aduerſus gẽtes edidit: i qb⁹ toti⁹ pene mũdi calamitates miſeriaſqꝫ: ac belloꝝ igetudines replicans oſtẽdit magis chꝛiane obſeruãtie eẽ ꝙ cõtra meritũ ſuũ romana reſpubli. adhuc duraret. ⁊ pace culture dei pacatum retineret imperiũ. Chronicam ẽt ab exordio mũdi vſqꝫ ad ſua tp̄a ſcripſit. Et d̄ Ormiſta. i. d̄ miſia mũdi ĩtitulauit. Hic ẽ ille

Theodo. iunior
Proſiuſ qui ab Aug⁹ pře ꝑ adipiſcēda anime rōne ad Hiero. hieroſolimā miſſuſ: dū rediret. Adū Stephāi ꝓthomartyris reliquias tūc iuētas prim⁹ attulit occidēti.
Petroniū mōachuȝ bononiēſem epȝ ſāctiſſimū his tpib⁹ floruiſſe ꝯſtat: qui ab ipſa ſua adoleſcētia i mōachoꝝ r̄gulis exercitat⁹ vitaſ patꝝ ſcripſiſſe ferr̄: q̄ſ velut ꝯfeſſiōiſ ſue normā mōachi oēſ poſtmodū ꝯplexi ſūt. Ferr̄ ⁊ ei⁹ ō epi ordiatōe tractat⁹.
Joannē ēt Damaſcenuȝ mōachū doctiſſimū ac inſignē theologū. huic etati nōnulli aſſignāt. Qui ⁊. 4. ſniaꝝ li. edidit. Quoꝝ principiū ē. Deo deū vidit vnq̄. Jn qui bus de fide: de hūanitate Chři atq₃ baptiſmo optime ꝓtractat. vbi Gregoriū Na zanzenū Gregoriūq₃ Nicenū ac Dydimū alexādrinū plurimū imitatus ē. Jtem cur deus ⁊ hō in. 2. libris explicuit. Jncipitq₃. Spe ⁊c̄. Libros quoq₃ medice artiſ edidiſſe ferr̄. Jn quibus morboꝝ cās deſcribit ⁊ medelas. Jn huius viri ꝓconiuȝ multa admirat: ōe digna Prudentius ſcribit: que breuitatis cā omittant.
441 Dyabolū hoc tp̄e Moyſi pſonā ſūpſiſſe tradūt. ⁊ iudeos multos in Creta inſula de cepiſſe: dū eos ex eadē inſula in terrā ꝓmiſſiōis ad ſilitudineȝ veteris teſtamēti hi ſtorie ſicco pede per mare perducer̄ pollicetur. Quia multi ex his qui falſū Moy ſen ſecuti ſūt in vndis perier̄. Reliqui vo iudei ea in inſula Chři fidē ſuſceper̄.
Papa.47⁹ Leo prim⁹ papa natiōe Tuſcus: pře Quintiano p⁹ Syxtū ſedit ānis. 21. mēſe vno dieb⁹. 13. hic ꝯgnomēto magnus ⁊ dignitate primus habituſ fu it: eo q̄ eloquētia nemini ceſſit: ⁊ multos ſapiētia ꝓcelluit. breuitatis eniȝ
5641 442 magr̄ ⁊ uniuerſe vtutis ⁊ ſāctitatis pene artifex fuerit. Propterea in calcidonenſi ſynodo ſūma oiuȝ pꝛm admiratiōe ter ſāctuſ acclamat⁹ ē. hic eſt Leo (vt quidam ait) eccleſiaſtice dictiōis titul⁹ theologie Homerus. Rōnuȝ fidei Ariſtoteles. Pe trus in pōtificio throno. ⁊ Paul⁹ i pulpito chřiano: qui ad ꝯfirmādā fidē iā tyran noꝝ rabie q̄ſſatā ac ſemicollapſā multa Gratiāo teſtāte ꝯſtituit. Et prio vt nullus ſeruuſ ad clericatuſ offiñ ꝓmoueret̄: niſi ō licētia ſui epi: ſicut hetur i decretis. 54. di. c. Nullus epoꝝ huū. Jtē ut abſq₃ primatis ꝯſcia nullus metropolitanus ordine tur. lxv. vi. c. De pſōa. Cēſuit itē ut neceſſitate cogēte oi tp̄e quis baptizari poſſit de cōſe di. 4. c. Hi q neceſſitate. Voluit itē eo i baptiſmo: aut ꝯfirmatiōe vnuſ tm̄ acciperet̄ patrinuſ de cōſe. di. 4. c. Nō plus. Mādauit ēt Alleluya ⁊ Glia i ex celſis deo i ſeptuageſima itermitti. de ꝯſe di. 2. c. Hi duo. Cōſtituit ꝓterea vt intra actionē myſterij diceret̄. Hāc igr̄ oblationē vſq₃ placat⁹ accipias. Jtē vt nulla mo nacha velamē capitis benedictū accipet: niſi approbatū fuiſſet eā. 40. ānis caſte ⁊ itegre viſſe. 34. q. 5. c. Jlle famule. Multas hic vrbis reparatiōes fecit: ac multa tēpla reſtituit. Sepulchris quoq₃ apl'oꝝ ex clero romano cuſtodes addidit: quos cubicularios appellauit. Mōaſteriū ꝓpe ſāctū Petrū cōdidit. Poſtrēo vno ⁊. 80. p̄ſbyteris creatiſ dyaconis. 30. ⁊. 86. epis. 4° id⁹ Aprilis morit̄: ⁊ i Vaticano apō ſāctū Petrū ſepelitur. Hic decretales: epl'as plurias. Omilias quoq₃ ⁊ hmōes cō plu rimos edidit: quoꝝ tituli ſūt iſti: vȝ.

De elēoſy. hmōeſ 5 pricipiū p. Multis
De ieiu. ſermo. 8 pricipiū p. Si fide.
De natiuita. d. hmo. x pricipiū p. Salua.
De epiphia ſermo. 8 pricipium pri. Ce lebrato.
De q̄drageſi. ſer. 8 pricipiū p. Hebreoꝝ
De paſſiōe do. ſer. 4 pricipiū pri. Sēp
De r̄ſurrecti. ſer. 2. pricipiū p. Sactiſſi.
De aſcēſione ſermones. 3. prici. P⁹ btāȝ
De ieiu. Pētecoſtes ſer. 3. pricipium pri. Dubitandum.
De Pētecoſte ſer. 4. pricipiū. p. hodiernā
De ieiu. Septi ſermo. 9. principium pri. Obſeruantiam.
De apoſtolis petro ⁊ paulo ſermones. 3. principium pri. Omnium quidē.
De ſancto Laurentio ſermo. i. Cū oiuȝ
De Machabeis ſermo. i. Gratias
De tranſſiguratione domini Omiliā. i. principium Euangelica.
Jn feſto omnium ſanctorom Omiliā. i. principium Predicāte
Symbolum Nicenum 318. patrum Principium Credimus
Ad Leonem imperatorem epiſtolaſ. 2. Principium Officijs que
Ad Anatholium epiſcopuȝ epiſtolā. i. principium Gaudeamus
Ad Flauianum epiſcopuȝ epiſtolas. 8. principium Dilectiſſimo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Theodoſi⁹ iunioꝛ

In anniuerſario ſui pōtificatus ſermões.3. Principiū. Laudē domini. Cōtra Euticeten tractatū de incarnatiōe domini: in quo redarguit ei⁹ blaſſemiā. Cui⁹ textus tantā auctoꝛitatē poſtmodū ab eccleſia obtinuit: vt nulli fas ſit ei ēt in mīmo diſſētire: ſicut habetur in canōe. xv. di. c. Sancta romana eccleſia.

Merlinū Anglū vatē inſignē ex filia regis mōacha ⁊ incubo demōe natuꝫ: nōnulli his tpib⁹ aſſcribūt. Sane hui⁹ mr̄ regis Demetie filia inter mōachas in ſācti Petri eccleſia degebat: ī vrbe. ſ. Chaermedin: q̄ vix nūq̄ ꝯgnouiſſe cōteſtata fuit: ſed aliquādo dixit viſū ei fuit quendā pulcherrime ſpēi viſū eā fuiſſe āplexuꝫ. Indeqꝫ euaneſcentē grauidā reliqſſe. Hui⁹ āt Merlini iſtinctu Voꝛtigerius Britonū rex Chr̄i fidē in immenſū auxit: cui ſucceſſit Vterpandagron eius fr̄: qui magni Arthuri pr̄ fuit: de quo idē Vter ꝑphāuit. i. caput draconis: qa per draconē in ſtella ꝓnūciatus ē. De cuius Merlini geſtis multa foꝛtaſſis q̄ ſatis eſt ſcribitur. 446

¶ Hunoꝛum regni pꝛincipium.

Huni Scythice gētes efferatiſſime fuerūt: ac in Scythia oꝛiginē habuerunt. ⁊ Ripheos mōtes Gothie ꝓpingoꝛes pꝛimū incoluerūt. hi nanqꝫ gothoſ q poſt Cōſtātinū magnū (vt pꝛemiſſū ē) multis cladib⁹ ab ipſo acceptis ī eoꝝ natali ſolo ꝑ ānos circiter ſeptuaginta pꝛimū ſuo imperio ſubiecerūt. ꝓpter qd̄ ⁊ gothi biſarie ſe diuidentes: alij Oſtrogothe cognoiari voluerūt. ⁊ hi oꝛientales fuere. Occidētales vero Veſegothe appellati ſūt. Veſegothas aūt ſuperioꝛib⁹ dieb⁹ huni ſuis ſedib⁹ eiiciētes regnū eoꝝ adepti ſūt. Hoꝝ igit̄ hunoꝝ reges pꝛimi fuer̄: Octar: ⁊ Roas filij cuiuſdā nobiliſſimi inter hunos Mundzeturo noie: qbus defunctis in regno Bleda ⁊ Attilla germāi ſucceſſer̄. Attilla aūt cum ſuperbiſſim⁹ eēt et belloꝝ amatoꝛ: Bleda aūt pacificus: nec Attille īiqtati aſſentiret: lōgioꝛēqꝫ militiaꝫ diſſuaderet: ⁊ alios reges vꝫ Oſtrogothaꝝ ⁊ Gepidarū nō tanq̄ ſubditos: ſed vt veros ſocios hēndos eē cenſeret. Eā ob rē indignat⁹ Attilla cū Budalie vrbis muro cingēde operā daret Bledā ꝑ fraudes īterfici iuſſit. Quo moꝛtuo Attilla cū unicus hunoꝝ rectoꝛ ⁊ rex haberer̄: vt oibus terroꝛi eēt oſtrogothaꝝ ⁊ gepidarum reges ſocios ſubditoꝝ loco habere cepit. Inde cū vniuerſas panonias occupaſſet. ⁊ inde Macedoniā: Myſiā: achaiaꝫ: ⁊ utraſqꝫ Thracias ferro ac flāma cū fratre pꝛio deuaſtaſſet eo fr̄e obtrūcato aīos ſumēs ad occupādū occidētale ipiū copias vndiqꝫ collegit: atqꝫ iter ſtati cepit: ꝯtra quē Valētinian⁹ ceſar q occidētale impiū regebat pugnatur⁹ miſit epl̄aꝫ ad oſtrogothas ſub his v̄bis. Prudētie nr̄e ꝯſpirar̄ aduerſuſ tyrānū itereſt: q optat mūdi gn̄ale ſuitiū: q cāꝫ ꝑlij nō r̄fugit: ſꝫ qd̄ libuerit putat legitimū. Sola licētia ſupbiā ſanat. cūctoꝝ deniqꝫ merer̄ odiū: q oiuꝫ ſe gratiſ facit inimicū. Sꝫ illi in hūc modū reſcripſer̄. Vos feciſtis Attillā īimicū: deſyderiū veſtꝝ hētis. Cōuēit̄ itaqꝫ apd̄ Aluerniā ī cāpis catelaunicis Toloſe ſubiectiſ: ibiqꝫ mag⁹ aioꝝ ardoꝛe ꝑliū vtriqꝫ ꝯmittit̄: cui ſilē nulla retro narrat hiſtoꝛia. In eo nāqꝫ ꝑlio ad cētū ⁊. 80. hoīuꝫ milia utriuſqꝫ ꝑtis cecidiſſe Eutropi⁹ refert: neutro inclinante aciē: aut cedēte. Eo tamē ī ꝑlio Theodoꝛicū regē ſuoꝝ magis ꝑſſura alliſū q̄ hoſtium ferro: ⁊ Burgūdie ducē occubuiſſe ferūt. Unde ⁊ hunis terga v̄tētibus. Attilla in panoniā ſemiuictus refugit: vt maioꝛes. ſ. colligeret exercitus.

Attilla igit̄ hoc āno iſtaurato exercitu ad pꝛioꝛē ferme magnitudinē ꝑ germaniā ī Illyricū. i. ſclauoniā r̄dijt. ⁊ ſtati Tragurīū: Sibinicū: Belgradū: Jaderā: Seginaꝫ: Polā: ⁊ alia m̄lta oppida diripuit ⁊ incēdit. Inde Arſiā fluuiū ⁊ Tergeſtinū ſinuꝫ trāſcēdēs viā ferro ſibi aperuit: ⁊ ī Aqleiā ſe recepit: quā ⁊ ꝑ triēniū obſedit. ⁊ tandē m̄ltis machinis ꝯcuſſā cepit: diripuitqꝫ ac icēdit: q nulli hoīuꝫ pcēs: flagellū dei ſe noīauit. Inde ruptis clauſtris ꝑ totā italiā ſe effudit vrbes oēs occupās: vꝫ Patauiū: Vicētiā: Veronā: Brixiā: Bergomū: Mediolanū: Ticinū: alias Papiam: Bononiā ac Marchiā vniuerſā. hic ꝑ Ethrurie vrbes idip̄m pegit facin⁹. Floꝛētiā vo (q̄q̄ ſe ſpōte dediſſet) inuaſit ac direptā ſolo equauit. Que ⁊ uſqꝫ ad Caroli magni tempoꝛa ſine habitatoꝛe fuit. Iturus poſtrēo Romā vt idip̄m faceret. Leo pontifex Italie ⁊ vrbis Rome calamitatē miſeratus hoꝛtante ēt Valētiniano principe poſt aliquot dies eo in loco: vbi Mintius fluuius Padum influit: et ei 450

Theodo. iunior

obuiā factus pſuaſit ne vltra pgrederet̄ : qui ſtati pontifici paruit. Unde nō ſoluȝ romanā: ſed ēt totius italie reportauit ſalutē. Mirātibus vero barbaris cur ſic cō tra oēm ei⁹ cōſuetudinē Attilla pōtificē repercuſſit. ⁊ ī oibus obtēperaſſet. Attilla reſpōdit: ꝙ dū ſimul loquerentur| vidiſſe duos viros ſupra caput ſuū ſtrictos tenentes gladios ac mortē minitātes niſi pōtifici pareret. hi Petr⁹ ⁊ Paul⁹ apoſtoli fuere. Unde ſtati mouēs Panonias repetijt. ⁊ in Noricū vbi nūc Bauaria ⁊ auſtria ē| reſedit: vbi nō ita multo poſt a ſuis militib⁹ cōfoſſus interijt. Alibi tamē habetur ꝙ ꝓprio ſanguie ſuffocat⁹ fuerit. hic multas vno tēpore habuit vxores: inter quas celebris erat Ildicon ſpecioſiſſima: cū qua dum dormiret effuſo ſanguie ſuffocatus ē. Fuit hic forma breuis: pectore lato: capite grādiore: minutis oculis: rara barba: canis aſperſus: ſimo naſo: tetro colore ferocitatis ſue: ſigna pre ſe ferētes. Duos āt habuit filios| Hernacum ⁊ Amritbū: cōtra quos Quadi ⁊ Eruli: ⁊ Turig' ſuaſione Oſtrogothar regis arma mouētes ipſos ſuparunt: q perterriti ī Scythiam fugerūt. nec vltra hunor arma ī gothos audita fuerūt. His ſuperatis Theodemi ⁊ Oſtrogotharum ⁊ Ferdericus Sepidarum reges ī libertateȝ ſe vēdicauere. Eadeȝ aūt nocte qua Attilla mortuus eſt Martianus apō Conſtatinopolim per ſomnium vidit arcum Attille fractum.

Viri doctrinis excellentes.

Deſyderius Lingonis epiſcopus: vir ſcitate ⁊ ſcia conſpicuus his hunor ⁊ vandalorū tumultib⁹ hoc āno. x°. kalen. Junij martyrio coronat̄. Qui cū plebē ſuam vi-
451 deret ab exercitu vandalor plurimū vexari: ꝓ ea ſupplicaturuſ exijt: ſtatiqȝ iugulari iuſſus ē. at ipſe ꝓ oibus ſuis ceruicē libētiſſime extendēs gladio pcuſſus migrauit ad Chriſtū. Cum quo etiam alij multi ex ſuo grege paſſi referūtur. ⁊ apō eandem vrbem conditi. Quorum feſtum. x°. kalen. Junij celebramus.

Aduentius hiſpan⁹ ep̄s magni ardoris ⁊ ſcitatis uir p hoc tēpus aduerſus hereticos de fide catholica librum edidit. In quo maxime cōtra Phocinianos. Manicheos Sabelliāos ⁊ Arrianos diſputās oſ̄dit filiū dei coeternalē fuiſſe prī.

Proſperū ēt agtanicū Rheginū ep̄m eruditiſſimū tū floruiſſe ꝯſtat: qm̄ a Leōe papa ob ei⁹ eloquētiā notari⁹ apoſtolic⁹ electus fuit: ⁊ eiuſdē Leōis epiſtolas aduerſus Eutbicen de vera Chri incarnatiōe ad diuerſos datas a Proſpero emanaſſe fert̄. Scripſit hic de vita cōtēplatina li. 3. Pricipiū. Cōtēplatiua vita. Iteȝ ſūmam grandē trecētar ⁊ triginta poſitionū. Pricipiū. Scia vera ē ꝗ nec ſibi. Itē hiſtoriaȝ a primi hoīs ꝯditione iuxta diuinar ſcripturar fidē vſqȝ ad Valētiniani obitum| conſcripſit. Itē de Rome captiuitate a Genſerico rege facta. Extāt ſimiliter eius opera aduerſus Caſſiani opuſcula. ⁊ liber heroicis uerſib⁹. Hic cuȝ meritis ⁊ doctrina Chri eccleſiā illūinaſſet: ac Eutichianā Neſtorianāqȝ hereſim ſcriptiſ condēnaſſet: in pace quieuit. Cuiuſ feſtum. 7°. kalen. Julij celebratur.

Aſclepius Apher epiſcopus aduerſus arrianos ⁊ donatiſtas multa per hoc tēpus compoſuit: qui in dicendo magna in opinione habitus eſt.

Paul⁹ quoqȝ panon⁹ p̄ſbyter p hoc ipm tps libellos de v̄gitate ſuanda. De ꝯtēptu mūdi. De vite iſtitu. edidit. Alios quoqȝ. 2. ⁊ qdē diuios ad Cōſtātiā v̄ginē ꝯdidit In qb⁹ memit voluptatū ⁊ libidinū Jouiniāi hērici p̄dicatoris: cui itārū ꝯtinentie ⁊ caſtitati vite iſtitutio ꝯtraria fuit| vt inter luxurioſas epulas aīaȝ euomuerit.

Petrus Ediſſene eccleſie preſbyter inſignis declamator per hec tempora egregios variar cārum tractat⁹ edidit. ⁊ pſalmos multos metro compoſuit.

Samuel qdā alter eiuſdē Ediſſene p̄ſbyter ſermōe Syro ꝯtra inimicos eccleſie hac tēpeſtate multa ꝯpoſuit. ⁊ p̄cipue ꝯtra Neſtoriāos: Eutichianos ⁊ Thymotheāos oſtēdens Neſtoriāis deū ⁊ hoiem nō pur hoiem ex v̄gine fuiſſe natū. Eutichianis aūt verā hūani generis carnē a deo aſſūptam: ⁊ nō de celo exhibitā. Thimotheanis deniqȝ ita verbuȝ carnem factū: vt manente verbo in ſua ſubſtantia ⁊ homine ī ſua natura ſocietate non immixtione vnā filij dei reddidiſſe perſonam.

Muſeus Maſſilienſis eccleſie preſbyter in diuis ſcripturis ſufficienter edoctus p hoc tempus de ſacramentis volumen egregium compoſuit: ⁊ Omilias multas declamauit. Atqȝ ex ſacris ſcripturis lectiones totius anni feſtiuis et dominicis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Theodoſi⁹ iunior

diebus aptas excerpſit ⁊ ordiauit ac eēt reſpōſoria pſalmorum capitula tēpi ⁊ lectiōi bus ꝯgruētia cōpoſuit. Qđ qdē ſāctiſſimū op⁹ poſtmodū illi eccłie ꝯfirmatū fuit.

Thymotheus quidā hereſiarches ep̄s his ferme tēporibus inſaniēs ad Leonē imperatorē poſtmodū libellū valde ſuaſoriū ſcripſit: quē prauo ſēſu patrū teſtioniis intantū roborare conatus ē vt ad decipiēdū imperatorē: ⁊ ſuā hereſim cōſtituēdā Leonē pene papā: ⁊ calcidonenſē ſynodū: ac oēs occidētales epiſcopos illorū adminiculo Neſtorianos oſtenderet. Sed fauente deo ab ipſo calcidonenſi concilio perpetuo exilio damnatus eſt.

Eutices ſimiliter hereſiarches cōſtantinopolitanus abbas ⁊ ipſe p hoc tēpus ſuū dogmatiʒat errorem aſſerens unā eſſe naturā uerbi dei ⁊ carnis. Quam hereſim cū Flauianus cōſtantinopolitanus epiſcopus dānaſſet Theodoſio fauēte Ephe ſina ſynodus indicitur. In qua Dioſcoro alexandrino ep̄o preſidēte Eutices iam damnatus exilio relegatur.

Terremotus maxius apđ Conſtātinopolim p. 4. mēſes his tēporibus fuiſſe dicit. Sed infāte quodā monēte ut cantaret. Scūs deus. Scūs fortis. Scūs ⁊ imortal: miſerere nobis oio ceſſauit. Qđ poſtmodū in calcidonēſi concilio confirmatū fuit: vt habetur in canone.

Torſimundus octauus gothorum rex Theodorico patre in bello Attille interfecto in regnū gothorū ſucceſſit. Qui cū. 7. annis regnaſſet mortuo Theodoſio ⁊ Valentiniano Auguſtis videns imperii calamitatē. nihilqʒ āplius timēs citeriorē hiſpaniam ⁊ gallie ciuitates extra Burgundionū: Francorūqʒ ditionē conſtitutas oēs inuaſit. Hic Torſimūdus cū patre in bello ꝯtra Attillā militauerat. ⁊ mortuū patrē cū reperiſſet regiis exequiis apđ Toloſā ſepeliuit. Quo ſepulto ſuaſit Hecio galliarum prefecto vt hunos ſuperatos pſequeret. Sed ille renuēs dixit ⁊ hunos victos: ⁊ Veſegothas victores uereri. Quo reſponſo Torſimundus in regnum redijt. quod fratres occupare conabantur.

Martianus duodecimus conſtantinopolitanus impator Theodoſio ex peſte ſublato iperauit cū Valētiniano iā Ceſare facto annis. 7. Is pŕnceps catholicus fuit. ⁊ catholicis plurimum fauit. Qui ut imparet Theodoſii ſororē cū orientis imperio ſuſcepit. Et Attilla mortuo (vt diximus eadē nocte per ſomniū eius arcū confractū uidit. Eo aūt imperāte: cū imperiū occidētale ab oriētali quaſi diuiſū eēt has ꝓuincias: vʒ Germaniā: Daciā: Sarmatā: Hiſpaniā: Aqtaniā: Vaſconiā: Eductiū ⁊ gallias oriētale iperiū amiſit. nec ultra eas reparari potuit. ⁊ iā frācis imperii porte apiri viſe ſūt. Et licet Torſimūdus Toloſan⁹ rex citerioris hiſpanie ciuitates occupaſſet: francorum tamē ditionē mime tentare uoluit. Cūqʒ ſeptē ānis impaſſet. ⁊ iā Valētinianū impii ꝯſortem a Trāſilla Hecii commilitone obtruncatum intellexiſſet dolore animi ⁊ ipſe ſine liberis mortuus eſt. Martianus 452 5651

Francorum regni iterum principium.

Feramundus primus francorum rex Moronei filius his temporibus in gallia regnare cepit. Sed quantū regnauerit non ſatis conſtat. Hi eni franci Germāie populi fuere a Franco troiano (ut ſuperius li.° tertio explicauimus) dicti in Franconia prouincia conſtituti fuere: quam Conſtantius magni Conſtantini filius cum omnibus populiſ domauerat. ⁊ vſqʒ ad Honorii ⁊ Archadii tēpora quieti ī patria pmāſere. Sed ſeptio eorum imperii āno mutādi melioris ſoli gr̄a patrias ſedibus relictis Rhenū fluuium tranſierunt. ⁊ apud Treueros: Metenſes ⁊ Marcomenſes ⁊ Tullenſes: Veredunenſeſqʒ conſederunt. Sed paulopoſt etiam ultra Rhenum repulſi iterum his temporibus ex Franconia profecti: ⁊ in Senonum ꝓuincia apud Pariſios Clodione ⁊ Moronco eius filio ducibuſ ſedem poſuere. Quibus mortuis Feramundus idem regnum ſuſcepit.

Synodus quarta vniuerſalis ſexcentorum ⁊ triginta epiſcoporum hoc ipſo anno apđ Calcidonēſeʒ urbē auctoritate Leōis pape ⁊ Martiani pŕcipis iducit: quorū auctoritate decernit credēdū duas in Chr̄o fuiſſe naturas: vtqʒ unus idē chr̄us deus ⁊ homo crederetur. Ac ſtatim Neſtorius ⁊ Eutices nephandus hereticus Manicheorū pſul dānatur. ⁊ omnes manicheorum libri publice ꝯbuſti ſūt. 453

Martian⁹
Vrſula uirgo glorioſa natione anglica his tpībus cū undecim vginū milibus apud
Coloniā germanie urbez ab hunis ſub Attilla rege martyrio coronata.ix°. kalen.
Nouēbris migrauit ad ſupos. Cuius ſācriſſimū caput in cōuentū noſtrum Bergo
menſē tranſlatū nunc maxima in veneratione habetur. Celebraturq3 eius feſtuz
ix°. kalen. Nouembris.
456 Maximinus patricius romanus anno.4°. imperii Martiani mortuo eo ſuadente
a Tranſilla milite Valētiniano imperiū occupat. ⁊ ſtati Eudoxaz Valentiniani
vxorē ſibi uiolētis nuptiis adiungit. Quapp vandali ex apbrica acciti Genſerico
rege duce Romā hoſtili mānu ingreſſi Maximinū nullo tumultu occidūt.⁊ in Ty
berim ꝓiciunt. Quo mortuo vrbē diripiūt atq3 incendūt:templa ⁊ ſacraria ſpoli
ant.nec Leonē pōtificē exaudire voluerūt. Vrbē deinde relinquētes Eudoxam
⁊ ei⁹ filiā a Valētiniāo ſaſceptā ſecū duxerūt.⁊ hic fuit ān⁹.vj. Martiāi pricipiſ.
Venetie vrbs noſtro euo cātatiſſima Ricobaldo ferrarieſi hiſtorico teſte his tpib⁹
456 in venetia ꝓuincia extruit. Sūt tamē q dicāt eā a veneto quodā Troianorum rege
primo extructā. Alii āt a piſcatoribus initiū ſūpſiſſe ferūt. Verū eodē auctore lib.
x°. hac ipſa tēpeſtate exanimata hunoꝝ terribiliſſimo hoſte italia.⁊ cōfugientibus
vndiq3 conuicinarū urbiū nobilib⁹.⁊ per proximā paludē ꝯſiſtere atq3 latere conā
tibus in extrēa pene adriatici ſinus ora:vbi itra paludē cāpus aſſurgebat.plurimi
nō dico paſtores aut piſcatores:ſed nobiliſſimi ciueſ cōuenerē. Ibiq3 exiccato quo
tidie de induſtria ſolo māſiones muniere:qs a cōi ꝓuincie noie vnde ꝯuenerant
venetias dixerūt. Cuius quidē vrbis cū multe pateāt latiſſime ꝯmēdatiōes: illa in
primis extat. Alie.n.qs accepiſſe latitaſſe:aut a nobis ipſis p varias orbis terraꝝ
oras aſperiſſe cōtigit:celebres:glorioſeq3 uocanē.hec admirāda vna ē cui tantum
celeſtis aſpirauit fauor:vt ipſa reꝝ natura ceſſerit:cū cetere mortaliuz ingenio opi
bus manib⁹:qō hūanitus dici pōt iactis humi fūdamētis cōdite ſint.hec itra flu/
ctuoſos maris ipetus:⁊ medios pelagi vortices:qſi regina inter alias caput extu/
lit vrbes:p tot tēpla:tot regias:tot āpliſſimas edes:turres:naualia:portus aſſur/
gens:vt que ad vni⁹ vrbis decorē collata ſūt multaꝝ ornamētis ſupereē queāt. Eā
nimirū gētibus tutā ſedē:cōe domiciliū.⁊ hoſpitale generis hūani receptaculum
ab imortali deo inſtitutā eē crediderī:cū eo tot oportūas fluminū deriuatōeſ adeo
cōmode adiacētes quaquauerſū regiōes tot cingētiū littoꝝ quaſi menia uallumq3
conſpicio quo ex mediterraneis locis fruges ac uite neceſſaria deuehābātur :quo ita
maritimi cōmeatus accipianē:vt nullos externarū claſſiū:nullos infeſtantiuz pdo
nū reformidaret incurſus:qſi ad vrbis incremētū ⁊ impaturā ciuitatē ſuperi auſpi
ces celū ⁊ cūcta conceſſerint. Habet.n.hec vrbs(vt Caſſiodorus ingt)ꝑ pauimēto
mare:p muro aquas mariſ.⁊ ꝑ tecto celū. Ibi mare voraginē quandā hēt:cui⁹ rei
cā fluxus ac refluxus ſemel in die cōtingit. Tanta ē āt huius vrbis āplitudo:tanta
dignitas:vt nō ſolū Aquileie pāriarchatū conſecuta ſit.veꝝ etiā inter ferociſſimas
gētes eo faſtigii peruēit:vt late mari ac terris impet:vt benignos oībus ac liberos
ſinus aperiat. Que res efficit ut ſine patria ſeſe appellare debeat nēo:cū in hac ipa
ſicut his qui parēte orbati ſūt:eo adoptari pacto liceat:vt parui tēporis ꝯſuetudie
beneficentia comitate filios cōſtet fieri legitimos. Nec nos in pſentia pclaram re
gendi venetoꝝ cōditionē:nō ꝑprias leges.nō reꝝ geſtarum āplitudinē:non ipſas
in oī belloꝝ genere uictorias. Nō deniq3 ꝑpe diuinā admīſtrationē dicturi ſum⁹
qō op⁹ nō mō imenſū:ſed ēt ſupra hūanas vires eēt. Verū illud ſūmatim attigiſ/
ſe ſatis arbitrabimur:quod cum preter multas ⁊ magnas vtutes illud iprimis ve/
neti accurate tenuerūt:vt eqſſimi eēnt ⁊ hrentur. Quippe q nemini iniuriam:aut
bellum intuliſſe ceperint. Addam⁹ ⁊ illud ꝙ huius vere ciuitatis peculiare decus
ē:ꝙ vniuerſū reipu.corpus ab eis ſēper ita curatū:⁊ in cōe cōſultū:vt in aliq dilige
tius parte tuēda:ne reliqs unq̄ deſertas omiſerint. Que res adeo ciuiles diſcor/
dias ⁊ populares oīo ſeditiones auertit:ut huic dūtaxat ciuitati poſt hominū me
moriam ſine factionibus ⁊ iteſtinis:contētionibus tā imenſū tā diuturnū gerere li
cuerit iperiū. Vt āt bellis iferendis ſēper tardiſſimi extitere. Sic ab armis ꝑ ſua
amicorūq3 ſalute :dignitate:fortunis imperio in alias nationes ſuſcipiendiſ nulluſ

Martianus

eos terroꝛ:nulla iactura:nullū diſcrimen abſterrere potuit. Eſtqꝫ eis antiquꝰ mos
⁊ ſāctiſſima ſingulariſqꝫ in chꝛianos beniuolētia: qua uere alteꝝ Italie columē to
ti genitū chꝛiſtianitati merito appellari licet. Nā cuꝫ prudētia:foꝛtitudie:magnifi
centia:benignitate:clemētia:religiqꝫ v̄tutibꝰ antecellat. Uex id ſibi maxime aſſeri
būt laudi:vt hi q eoꝝ cure cōmiſſi ſūt in pace ſecuri degāt:ſintqꝫ q̄beatiſſimi quot
mōſtris terras:⁊ tyrannis ciuitates exonerarūt:quot reges ⁊ pꝛīcipes alioꝝ frau
dibus ⁊ vi deiectos magnis ſūptibus ac detrimētis regnis icolumes reſtituerūt.
Neqꝫ illud reticeꝛ̄ fas eē credimus:qd̄ in Venetoꝝ maximā redūdat gloꝛiā. Claſ
ſem eñi duce Nauarchis militibus remigibꝰ oī teloꝝ genere īſtructā quot ānis e
mittunt que maria:iſulaſqꝫ ſagaci luſtret indagine: vt ii maritimi vſq̄ p̄dones cō
parcant eos iſecteꝛ̄:ꝓfliget:cruciet:tutum mercatoꝛibus mare: ceteriſqꝫ moꝛtali
bus reddat:vt iure venetis optandum ſit:quod quidam ex noſtris carmine in eo
rum laudeꝫ futurum cecinit dicens.

Dum mare delphinos dū celi clara tenebūt
Sydera:dū gratas tellꝰ dabit hūida fruges
Dū genꝰ hūanū ſua deget ſecula terris
Splēdoꝛ erit toto venetū celeberrimꝰ euo

In hanc urbē beati Marci euāgeli
ſte coꝛpꝰ ex Alexādria delatū maxia
cū ueneratōe excoliꝛ̄. Incuiꝰ honoꝛe
extructū ē egregiū illud tēplū in cele
bꝛioꝛe vrbis loco:vbi pꛍcioſiſſima ⁊ pene ineſtiabilia recōdita ſūt dona.

Rhaguſiū Dalmatie vrbs ab Epidaurenſibus Epydauro a gothis euerſo auſpica
ti loco hoc quoqꝫ tēpoꝛe cōdiꝛ̄:que p̄ ceteris Dalmatie vrbibꝰ publicis ⁊ priuatis
opibus magnifice extructa ē.hetqꝫ naualia ⁊ poꝛtū optimū cathena clauſuꝫ.cuius
ciues ceteros dalmatas opibꝰ ſuperāt. Qui cū liberi ſint legibꝰ moꝛibuſqꝫ īſtructi
venetoꝝ moꝛe ſenatū ac magr̄atꝰ:⁊ patricioꝝ oꝛdinē hñt a plebe diſtictuꝫ. Patri Leo primꝰ
cij ſoli rēp.admiſtrāt.plebs iñ ſuis rebꝰ ſtudet:⁊ d̄ publicis mīme curioſa ē.

Leo primꝰ tertiuſdecius ꝯſtātinopolitanꝰ imperatoꝛ moꝛtuo Martiāo eiꝰ
loco ex greca natiōe primꝰ ſufficiꝛ̄. Imperauitqꝫ ānis.xvj. Qui ſtati filiū 458 5657
ſuū eiuſdē nōis creauit Auguſtū. Sub quo q̄dē romanoꝝ reſpu. magnas
ꝑtulit calamitates ſuboꝛtis quibuſdā tyrānis imperiū ipſū vſurpaꝛ̄ conātibꝰ. Gen
ſericus.n. Vandaloꝝ rex ex Aphrica ſtati in italiā nauigat: romanū inuaſurꝰ ipe
riū. Quod vbi Leo itellexit Baſilicū patriciū cū valida claſſe in auxilium Athe
nij pꝛīcipis romāi mittit. Hi cōiūctis copijs ad Populoniam Genſerico obuiam
fiunt:hoſtemqꝫ claſſe decernere cōpellunt. Qui ſuperatꝰ tūc ꝑ fuga in aphricaꝫ re
dijt. Poſt hec Aſper qdā cōſtātinopolitanus patricꝰ cū duobus filijs Leonē iter
ficere curauit. Cui cū res nō ſucceſſiſſet aptū ei bellū mouit. Sed cū Baſiticus re
diſſet captꝰ ē Aſper cū filijs atqꝫ obtrūcatus. His geſtis oſtrogothoꝝ rex Theo
demir ſupatis hunis Illyricū vaſtare cepit.nec q̄uit donec panoniā ⁊ Meſiam
obtinuit. Leo deniqꝫ cū pacē cū oſtrogothoꝝ rege feciſſet valitudie coꝛreptuſ apō
Cōſtātinopolim deſignato Leone ex ſoꝛoꝛe nepote impatoꝛe vita deceſſit.

Maioranus patricius romanꝰ Maximino a Genſerico iterfecto apō Rauenā ab
exercitu impatoꝛ ēt ſuadēte Leone ſubrogaꝛ̄. Sed cū iniuſte imperiū regeret ter
tio āno ab eodē exercitu apō Derdonā Ciſalpine gallie vrbē iterficiꝛ̄. Et Seue
rianꝰ ſubrogatus ē:q cū alanis inter Benacū lacū ⁊ Bergomū cōflixit:⁊ regeꝫ eo
rū iterfecit. Defūcto Seueriano Anthemius Martiāi impatoꝛis gener ſuffectus
ē.hic āt(ut pꝛefert)Genſericū regē cū Baſilico patricio cognato ſuo i Aphricā re
pulit. Et Gernādū narbonēſem p̄fectū in gallia tyrānidē exercere p̄ſumentē p du
ces ſuos ſupauit ⁊ cepit:ac exilio dānauit. Tādē cū Leo impatoꝛ ex Cōſtantino
poli Olymbꝛiū ducē ſuū in ſubſidiuꝫ ei miſiſſet:depoſitis impialibus inſignijs in
priuatā vitā ſe cōcidēs imperiū ſenatui:populoqꝫ ro.ꝯmēdauit. Sed cū iteruꝫ ad
eūdē magr̄atū ſoceri ope fuiſſet aſſūptus:ab eodē ēt paulopoſt p carnifices lacera
tus fuit:cū iperaſſet ānis.4. Sed ⁊ ipſe eius ſocer pꝰ generi cede q̄rto menſe acer
biſſimis cruciatibꝰ ꝯſūptus eſt. Eo itē moꝛtuo Olymbꝛius a popu.ro.ex Rauena
Romā uocatus impatoꝛ occidētalis imperij appellaꝛ̄:vbi ⁊ poſt q̄rtū menſē obijt
quo moꝛtuo Glicerius quidā ſenatoꝛ Rome imperatoꝛ conſtitūtus eſt:quē ⁊ poſt
modum Romani deiecerunt:⁊ in Salernitanum epiſcopum conſtituerunt. Et

Leo primus
hec de imperatoribus Rome ꝯſtitutis imperante Leone dicta ſufficiant.
Acephalorum hereſis calcidonenſe concilium impugnantiū per hoc tēpus exoriſ
q ideo Acephali dicti ſūt: quia ſine capite. i. ſine auctore hēbantur: ut hēmus i ca/
none. xxiiij. q. 3 c. Acephali. Hi aūt duarꝫ ſubſtantiarꝫ ꝓprietatē in Chrīo negabāt
vnā tantū in eiuſdem perſona naturā predicantes.

Papa 48 Hylarius papa natiōe Sardus patre Criſpino poſt Leonē ſedit annis. 6
menſibus. 3. diebus. x. q licet in multarꝫ rerꝫ perturbatione fuerit: rem ta/
men diuinā nunq̄ pretermiſit. Unde ⁊ Gratiano referente conſtituit: ut
5662 463 nullus lrarū inſcial in clericū ordinaret: ut hētur in canōe. lv. di. c. Penitentes. In
ſtituit itē ne pōtifices deīceps ſucceſſorē ſibi deligerēt: vt. viij. q. i. c. Pleriqꝫ: q̄ gdē
inſtitutio ad oēs eccleſiaſticos gradus ꝑtinet. ⁊ poſtea per totū orbē ſparſa ē. Hic
tres epiſtolas de fide catholica ſcripſit: tres ſynodos ꝯfirmātes. ſ. Nicenā: Ephe
ſinā ⁊ calcidonēſem. Duas etiā bibliothecas in vrbe cōſtruxit. Et ad lunaꝫ in vr/
be monaſteriū condidit. Multa preterea dona ⁊ q̄ſi infinita tēplis obtulit. Cunqꝫ
oē tempus docendo: admonēdo ⁊ elemoſynas faciendo ꝯtriuiſſet: multoſqꝫ pſby/
teros: dyaconos ⁊ ep̄os creaſſet. tandem moritur: ⁊ iuxta corpus beati Laurētij i
crypta ſepelitur. Uacauitqꝫ tunc ſedes dies. x.

Uiri doctrinis excellentes.

Uictorinus natione aquitanicus inſignis arithmeticus ꝑ hoc tēpus in ꝑcio exiſtēs
ab Hylario papa inuitatus rōnem paſce ad curſum lune compoſuit. Euſebiuꝫ et
Theophilum: ac Proſperum magiſtrum ſuum ea in re ſuperans.
Lupus Teracenſis galliarū vrbis ep̄s huius tēporibus fuit: qui cum Hylario pō
tifice chrīanam religionē gētiliū ⁊ pelagianorꝫ ope plurimū labefactarā multuꝫ iu/
uit. hic cū beato Germāo Antiſiodorēſi ep̄o ob hanc cām miſſus in Britāniā ivit
vbi duobus ⁊ qnquaginta annis ſacerdotio venerabiliter fūctuſ ē. Quo aūt anno
obierit non ſatis cōſtat. Cuius feſtum quarto kalen. Auguſti celebretur.
Theodorus pſbyter natiōe Syrus nō mediocriter eruditus ꝑ hoc tēpus libruꝫ de
ſcripture ſacre conſonantia noui. ſ. ⁊ veteris teſtamenti contra antiquoſ hereticos
qui Zenone imperante obijt.
Fauſtinus in regno galliarꝫ ep̄s bō in diuinis ſcripturis ſatis inſtructus hac tempe
ſtate librꝫ de ſpū ſancto cōpoſuit. Aliud quoqꝫ egregiū opus de grā dei edidit. Itē
libellos aduerſus Arrianos ⁊ macedonianos. ⁊ aduerſus eos q in creaturis aliqd
incorporeū eē dicunt. Itē epiſtolā in modū libelli ad quendā dyaconū grecum: qui
ad Neſtorianā impietateꝫ abierat. Extat ⁊ eius epiſtola ad dei tiorē exhortatoria
ac plurima eius alia ſcripta: vnde ⁊ inter doctores egregius fuit.

Papa 49 Simplicius papa natione Tyburtinus patre Caſtino poſt Hylariū ſedit
annis. xv. mēſe vno diebus. 7. hic a iuuētute ſua nō mō ſimplex: ſed ⁊ re/
ctus ac timēs deū fuit. Qui ⁊ Gratiano referente multa conſtituit vt nul/
5668 489 lus. ſ. inuitus in epiſcopū penitus eligeretur: ſicut hēmus in canone. 74. di. c. Ubi
iſta. Cenſuit itē ne clericus vllus poſſeſſionē alicuius beneficij a laico recognoſce/
ret: vt. xvj. q. vj. ꝑ totū. Quod poſtea quidē a Gregorio: alijſqꝫ pōtificibuſ ꝯfirma
tū fuit. hic īfraſcriptas in vrbe baſilicas edificauit. Et prio baſilicā ſancti Andree
apoſtoli nō longe a tēplo ſācte Marie maioris. Iteꝫ baſilicā ſancti Stephani ꝓto
thomartyris. Dedicauit ⁊ aliā baſilicā beati Stephani apud ſāctū Laurentium
Et baſilicā ſancte Uiuiane martyris ad palatiū lucinianū: vbi corpus ipſius v̄gis
repoſitum ē. Tandem cum Romanam eccleſiam non ſolum bonis inſtitutis. Ue/
rum etiam ⁊ donis auxiſſet plurimoſqꝫ preſbyteros dyaconos ⁊ epiſcopos creaſ/
ſet: deceſſit. ⁊ vjº nonas Martij in beati Petri templo ſepultus fuit. Ac poſt ſe
des vacauit dies. xxvj.
Arthurꝫ Britānorum regem: ⁊ quidem cantatiſſimū per hoc tempus regnum ſuſce
piſſe ferunt: viruꝫ ſane bellicoſiſſimū atqꝫ fortiſſimum. Qui ⁊ lorica pulcherrima
vtebaẜ regi certe tanto condigna. Sed ⁊ in capite aurea galea in q̄ draco ſculpeba
tur. Clipeū quoqꝫ aureū pre ſe ferre faciebat: in quo dei genitricis imago depicta
erat: vt eā ſēper aduocatā ſuā in mēoriā reduceret. Lācea preterea nomine Ron.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Leo prim⁹

arduā.latāqꝫ ⁊ cladibus aptā:qui quocūqꝫ iret ſecū deferri volebat. Caliburnuꝫ etiā gladium eum portaſſe dr:cū quo q̄drigētos ⁊ ſexagita viros vno prelio cū iter feciſſe ꝓhibetur. Hūc certe viꝝ chriſtianiſſimū:optimūqꝫ fuiſſe tradūt.⁊ eccleſie collabenti i gallia:britāniaqꝫ plurimū ſubueniſſe.necnō ⁊ catholicā fidem ampliaſſe. Unde ⁊ regiões multas:Frãconiā:vꝫ:Daciā:Guaſconiam ⁊ germāiaꝫ ſuo ſubiecit iperio.Tam multa ēt cōmiſit prelia:vt breui ad trigita regna ſibi vēdicauerit. Quāobrē ⁊ rotūdā menſam apud Cornubiam ciuitatem iſtituit. Tādem cum in prelio multas hoſtium ſtrages edidiſſet.⁊ ipſe vulneratus in iſulamqꝫ tranſlatus (vt Britonum tradunt hiſtorie)nuſq̄ꝫ comparuit:quem ⁊ nuncuſqꝫ Britones expectare dicuntur.

Uiri doctrinis excellentes.

Genadius conſtantinopolitanus eps:vir doctria ⁊ lingua nitidus hoc tēpore inter eccleſiaſticos doctores iſignis hētur:q inter cetera totū Danielē ꝓphetam ex integro ad verbum commentatus eſt.Similirer ⁊ omilias compoſuit.

Joannem quendam Antiochenſem(ex grammatico)preſbyterum factum hac tempeſtate fuiſſe:⁊ quedam contra eos qui in vna tantum ſubſtantia Xp̄m adorandum aſſerebant)ſcripſiſſe tradunt:vbi ⁊ quaſdam Cyrilli epiſcopi ſententiaſ icaute forte ab illo aduerſus Neſtorem prolatas impugnabat:quo robur Thymotheanis hereſibus addebāt.

Zeno Iſauricus quartuſdecimus cōſtātinopolitanus imperator a Leone āte mortē cū filio deſignatus iperauit ānis.17. Leo.n.primus(vt dictum eſt)valitudie correptus primū nepotē ſuū ex Mariagene ſorore ſua filiū noie Leonē ſucceſſorē imperij deſignauerat.Qui puer cū paucis diebus imperaſſet:hūc Zenonēꝫ patrem ſuum māu propria coronatum fecit imperatorem. Sed cum paulopoſt in Calcidonem perrexiſſet:Uerina Auguſta eius ſocrus Baſilicum ducem virū ſtrenuum fratrē ſuū imperatorem in Cōſtantinopoli appellauit. Quod audiēs zeno Iſauriā ſe cōtulit:mallēs cū Mariagene vxore ſua exulare q̄ rempu.ꝑturbare. Cuius fugā latēter Baſilicus ſuſcepit. Uez cū ciuitas conſtātinopolitana eius hereſes ⁊ turpitudies ferre nō poſſet: zenonē in vrbē reuocauit. Qui reuerſus Baſilicū cognatū ⁊ ei⁹ filiū:quē Ceſarē fecerat:ac Uerinā ei⁹ vxorem in Cappadociā relegauit. Interim vo Odoacer cū maria Turcilingoꝝ ⁊ Herulorū māu italiā ingreſſus Oreſtem militie magiſtrū apud Papiā ſupatuꝫ ⁊ captū Placētie iſpectāte populo interfecit.Zeno autē italie calamitatē miſerat⁹ Theodoricū gothoꝝ regē iā antea apō ſe ſuoſqꝫ ꝑdeceſſo:eſ in honore hitū ꝯtra Odoacrem cū ingētibus copiſs in italiā mittit:q Oreſtē Odoacri patrē ⁊ ducē ſuum ſuperauit. Cūqꝫ cōtra Odoacrē ſepius ꝯflixiſſet.tandē cū Rauene Theodoric⁹ Odoacrē obſediſſet:eo ꝑpulit(hortāte etiam Joāne archiepo)vt eū imperij ſocium acciperet:quod ⁊ fecit. Uerū ſequēti die Theodoricus Odoacrē ⁊ filiū contra fidem datā iterfecit.⁊ poſtea nemine cōtradicēte totius italie impio potitus ē. Tandem ⁊ hic zeno cū multas condidiſſet leges ⁊ Bulgari vniuerſā Thraciā deuaſtarēt.nec eis ꝑꝑ receſſū Theodorici reſiſtere poſſet:viſa etiā maxima conflagratione Cōſtantinopoli dolore ai morbo cōtracto vitā cum morte mutauit.

Clodoneus qntus(vt fertur)frācorum rex Cilderico eius p̄re ſublato ſucceſſit ⁊ regnauit ānis 30.vir vtiqꝫ potēs ⁊ armis ſtrenuus. q Theodoꝛ cū ſolū ex cōcubina hēns filiū Chrotildē Chilperici Burgundioꝝ regis filiā forma elegātiſſimam:⁊ chriſtianiſſimā duxit uxorē:cuius ſororē patruus ei⁹ Gundebandus Burgundie rex exilio dānauerat.⁊ utrūqꝫ eius parētē.necnō ⁊ duos frēs:⁊ Godeſillū etiam eius patruū gladio obtrūcauerat.hec aūt Chrotildis viꝝ ſuū Clodoneū regē diui Remigij Remenſis epi interuētu ad catholicā fidē ꝯuertit: dicētis Clodoneo ipſi baptiſmū ſuſcipiēti. Mitis depone colla ſicamber.adora qō incendiſti. incende quod adoraſti. Percepta enim baptiſmi grā francoꝝ regnū in immenſuꝫ dedicatū eſt.Quāobrē Anaſtaſius impator cū ei⁹ famā v̄tuteſqꝫ intellexiſſet: coronaꝫ aureā gēmis ornatam cum tunica ⁊ balteo eideꝫ regi tranſmiſit:a quo die conſul ⁊ impatoꝛ reipu.deſignatus:trabea cōſulari indutus ē. Et deinceps romanum

Zeno

474 5673

Zeno

imperiũ qḋ vndũ apḋ Cõſtãtinopolim in ãplũ fuerat idieſ minui ceptũ ẽ. ⁊ frãco-
rum regnũ augeri Clodoneus aũt Pariſioꝝ vrbẽ regni ſui caput cõſtituẽs ide he
reticoſ expulit: ac catholicos introduxit.

Papa.50. Felix tertius natiõe romãuſ pr̃e Felice pſbytero ex regiõe faſciole pᵒ Sim
plicium ſedit ãnis.8.mẽſibus.ii.diebᵒ.19.hic iĩto põtificatu ſtatĩ ex grecia
relationẽ accepit Petrũ Euticianũ quẽ ãtea diximus ob heresim in exili-
5683 484 um fuiſſe pulſũ ab Achatio cõſtantinopolitano ep̃o reuocatũ eẽ. Unde ꝯgregato
ꝯcilio Felix põtifex auctoritate ſedis apoſtolice Petrũ hereticũ ⁊ Achatiuꝫ ep̃m
damnat. In eo aũt cõcilio conſtituit vt accuſato apḋ iudicẽ ſemp ꝓpter reſpõſionẽ
darent̃ inducie: vt hẽtur in canõe.2.q.5.c. De inducijs. Cõſtituit ẽt vt ſẽper eccl̃ie
ab ep̃is cõſecrarentur: vt de cõſe.di.i.c. Sic nõ alij. hic fuit vir ſcũs ⁊ beati Grego
rij magni Atauus. Qui ⁊ Baſilicã beati Agapiti martyris nõ lõge ab eccl̃ia ſan
cti Laurẽtij edificauit. Et cũ bis in vrbe Roma ſacroſ ordies celebraſſet: vbi pſby
teros octo ⁊ viginti. dyaconos qnqꝫ: ⁊ ep̃os.30.creauit moritur: ⁊ in eccleſia beati
Pauli ſepelitur. Ceſſauitqꝫ tunc papatus dies ſex.

Cõciliũ aurelianẽſe tertiũ tempeſtate hac iuſſu Clodonei regis frãcoꝝ indicitur.
Quod factus Mellaniuſ ꝯgregaſſe dicit̃: quo ĩ loco ẽt q̃ttuor alia concilia ꝯgrega
ta fuiſſe tradũtur. Primũ ſub beato Silueſtro papa: auctore Marino ep̃o. Secun
dũ auctore Aureliano ep̃o. Tertiuꝫ hoc idẽ auctore Mellanio epiſcopo. Quartũ
auctore Albino Andegauenſi epiſcopo. Quintũ auctore Honorato Bituricẽſi e-
piſcopo: quod habetur in decretis.xv.di.c. Sexta ſynodus.

Rauene Reges.

488 Theodoricus Theodomiris Oſtrogotharũ regis ex Arilena cõcubina filius.xvjᵒ
imperij zenonis ãno italie totius dominio potitus regnauit ãnis.xxv.vir omniũ
barbaroꝝ mitiſſimus: q ⁊ ſi Rauenatẽ vrbẽ regni ſedẽ feciſſet vrbẽ tamẽ Romaꝫ
quoad potuit exornauit. Nã ⁊ Octauij ſepulchrũ exornauit: ⁊ ſpectacula de mo-
re exhibuit: ⁊ alia edificia publica: ⁊ baſilicas multas extruxit: nihilqꝫ omiſit qḋ
ad optimũ principẽ ꝑtineret. Et regnũ ſuum aliquãdo ſtabiliret. Clodonei frãco-
rũ regis filiã Andefledã vxorẽ duxit ⁊ ſororem Honorio Uandaloꝝ regi ẽtiã
alterã filiaꝝ Alarico Ueſegotharũ. alterã Gundibato Burgundioꝝ regi in ma-
trimoniũ collocauit. Indeqꝫ paulopoſt Clodoneo frãcorum regi ſocero ſuo bellũ
intulit: eo ꝙ Alaricũ Ueſegothaꝝ regeꝫ generum Theodorici interfeciſſet: ⁊ Ua
ſconiã occupaſſet. ac gallis ingẽti prelio ſuperatis Uaſconiã recepit: receptamqꝫ ꝑ
Almerico paruulo Alarici filio donec adoleſceret gubernauit. Ex eide Siciliam
Dalmatiã: Lyburniã: Illyricũ: Narbonẽſẽ galliã ac Burgũdiã ſuo ſubiecit ipio.
Tridentem vrbem in alpibus: muro cinxit: ⁊ Italiam oẽm ab externo hoſte tuta
tus eſt. Collocatiſqꝫ herulis in extremis italie ꝑtibus apud Auguſtã pretoriã iter
fecto Odoacre aliũ regẽ dedit: quẽ adhuc adoleſcentem in adoptionem ſuſcepit.
Hic Boetiũ ⁊ Symachũ cõſulares uiros ob ſuſpitionẽ affectate libertatis exilio
dãnauit ⁊ poſtea interemit. Cũqꝫ in Arrianã poſtmodũ hereſim declinaſſet: Io-
annem papã ⁊ nõnullos alios catholicos apud Rauenam in carcerẽ truſit: vbi cũ
cũ alijs multis inedia: aliiſqꝫ ſupplicijs interire fecit. Sed hãc ſeuitiam dominus
nequaq̃ꝫ permiſit inultã. Quia mortuo Joanne papa: ⁊ ipſe poſt ſeptuageſimũ di
em apopleſi correptus ſtatĩ hereticus expirauit. Cuius aĩam referente Gregorio
in ſuo dialogoꝝ libro Eremita quidaꝫ in lyparis ignẽ ſtatim vidit imerſam. Huic
Theodorico Athanaricus eius ex filia nepos ſucceſſit. Athanarico auteꝫ Theo-
datus ſuffectus eſt. Quo deiecto Uitigis regnum accepit. Sed eo a Beliſario ca
pto. ⁊ Juſtiniano imperatori preſentato regnũ ceſſit in imperij ditionẽ.

Burgundionum regni finis.

Gundebandus vltimus Burgundionum rex Chrotildis regine francorum patru-
us per hoc tempus Burgũdionum regnum totum occupat. Naꝫ patre eius Gun
diocho defũcto: quattuor filij heredes inſtituti ſunt. At hic interfectis tribus fra
tribus cũ eorum coniugibus ⁊ filijs duabus tãtum fratris filiabus: vꝫ Sedelena
⁊ Chrotildi ſuperſtitibus regnũ oẽ obtinuit: qui cuꝫ aliquãdo Italiã ꝑ domuſſule

Zeno

ingreſſus fuiſſet: ⁊ magnas ſtrages comēſibꝰ: vercellēſibus: taurinēſibus ac epore
diēſibus dediſſet: eo abſente Clodoneus Chrotildē eius nepotē Chilperci fr̄is
filiā pertētare fecit an ſe vir̄ habere vellet: cui cū libentiſſime aſſētiret raptā vxo
rem duxit: ⁊ ex ea duos filios ſuſcepit. Cūq̄ Clodoneus poſtea vxoris heredita
tem a Gūdebando expoſtularet: nec obtinere poſſet aduerſus eū bellū geſſit: ⁊ ci
uitates iter Lygerim ⁊ Sequanā fluuios ſitaſ ſuo ſtati adiecit impio: cūq̄ q̄ꝺ reli
quum ſupfuerit bello ſibi vēdicare tētaſſet interueniēte Chrotildi pacē dedit. Gū
debandus igit̄ cōfecta pace ad cōfirmādum regnū. Theodorici italie regis filiam
vxorē duxit. ex qua filiū ſuſcepit. Que cū nouerca eēt ut eius filiꝰ aliquādo regna
re poſſet priuigno Sigiſmūdo iſidias tetēdit: eūq̄ paulopꝰ veneno ſuſtulit. Mor
tuo deiq̄ Clodoneo hic cū filio Clodonei filijs moleſtꝰ eē cepit. Qui amite Chro
tildi ſtimulati ꝯparato exercitu in eū mouēt: quo fuſo ⁊ fugato eius regnū in fran
corum ditionem (vt ſupra li°. 7°. traditum eſt) ceſſit.
Vnericus Henſerici regis filius hoc āno patre defūcto apud aphricā Vandalis re 489
gnare cepit: ⁊ regnauit annis. 8. Hic more p̄ris arrianis fauens catholicos perſeq
cepit. Vnde ⁊ die vna ad quattuor milia nongētos ⁊ ſeptuaginta ſex Chr̄i ꝯfeſſo
res diuerſis ſupplicijs eū iterfeciſſe dicit̄. Quorū cū multi eēnt eccleſiaꝝ dei epi:
preſbyteri ⁊ dyaconi aſſociatis ſibi fideliū populoꝝ turbis ꝓ catholice ꝯfeſſiōiſ de
fenſione i horribilē Heremū exilio truſi ad extremū varie cruciati. 4°. id° Octobris
martyriū ꝯſumauerūt: inter quos Cyprianꝰ ⁊ Felix domini ſacerdotes precipui
habebātur.

Viri doctrinis excellentes.

Mamerus vienēſis epiſcopus his tēporibus ob ſāctitatem ⁊ ſcientiā magno hētur
in p̄cio. Qui inter cetera ſue v̄tutis monumēta primus ſupplicatiōes quaſ greci le
tanias vocāt inſtituit. Et hoc q̄maxime propter frequentes terremotus: qui tum
gallias vexabant: ac ꝓpter beſtiarum incurſiōes: que tūc populū ſuum plurimum
cōtriuerant. Et he quidē letanie miores dicūtur ad maiorū differentiam: quaſ ma
gnus Gregorius in ſancti Marci feſto inſtituit.
Remigiū ēt. Remenſē epm̄ ꝑ hec tēpora floruiſſe cōſtat: eo q̄ Clodoneū Francorū
regē cū multis frācis baptizauerit. Qui p̄ter ſāctitatē maximam: cū in diuinis ſcri
pturis eruditiſſimus eēt cōmētarios ꝓutiles in veteri ⁊ nouo teſtō edidit. Obijt
498°. āno dn̄i: Cuius feſtū vel potiꝰ trāſlationē kalē. Octobris celebramus.
Anaſtaſius q̄ntuſdecimus cōſtātinopolitanꝰ impator poſt zenonē impera Anaſtaſius
uit in oriente tantū annis trigintaſex. Hic Clodoneo francorum regi: eo
q̄ Engoriſmā ⁊ Burdegalā ciuitates a Veſegothis qui arrianā hereſim
tenebant abſtuliſſent p̄cio ſani (vt diximus) tunicā tranſmiſit: eūq̄ patriciū crea 490 5089
uit. Sed poſtmodū per Achatiū cōſtantinopolitanū epiſcopū factus hereticꝰ: cū
ab Hormiſda ſūmo pōtifice ꝑ ſolemnes legatos moneret: vt ab Euticetis hereſi di
ſcederet: ſtati ab vrbe oratores eiciēs dixit. Nos ⁊ pontifici aliiſq̄ iubere volu
mus: nos autem iuberi. Quamobrem paulopoſt: ſuis omnibus aſtantibus princi
pibus: vt ſceleris ⁊ ſuperbie penas daret: ictu fulminis interijt.
Gelaſius primus papa natiōe apher: patre Valerio pꝰ Felicem ſedit ānis Papa Siꝰ
4. menſibus. 8. diebus. 17. Hic vir ſāctus ſtati ad pontificatū aſſumptꝰ fu
it. Manicheos i vrbe deprēhēſos exilio dānauit: eorūq̄ libros quoſcūq̄
inueire potuit apꝺ Baſilicā ſācte Marie maioris publice cōbuſſit. Deide diligēs 490 5689
que dei ſūt multa cōſtituit que ad eccleſiaſticū cultū ꝑtinebant. Et primo: vt nul
lus bigamꝰ ad ſacros ordines niſi de licētia ſedis apoſtolice ꝓmoueret̄: vt habet̄ i
canone. liij. di. c. Nā confidit. Voluit itē vt ſeruus clericus factus ſeruituti etiā ꝑ
maneret obnoxius. liiij. di. c. Frequēs. Statuit itē ut nullus mutillatꝰ: aut carens
oculo ordinaret̄ p̄ſbyter. lv. di. c. Si euāgelica. Atq̄ epi a ſuo tm̄ metropolitano ⁊
ipſe ab eis ordinaret̄. lxiiij. di. c. Quia ꝑ ābitiōes. Cēſuit etiā vt clericorū ordina
tiones quater in āno de cetero fierent: ⁊ die ſabbati tantum. lxxv. di. c. Ordinati
ones. Diſtinxit quoq̄ gradꝰ ꝑ quos voluit vt q̄s ad ep̄atum aſcenderet. ſ. vt primo
hoſtiarius fieret: deide lector: exorciſta: acolytus: ſubdyaconus: dyaconus preſby
ter ⁊ ep̄s. 77. di. c. Illud nos. Conſtituit preterea vt inimici ⁊ ſuſpecti in iudicio

Anaſtaſius

ab accuſatiōibus repellerent.3.q.5.c.Quis g. Uetuit itē huiuſmodi decreto huis
ne oio teſtamentū cōdere poſſent.13.q.i.c.Frater ⁊ coeps. Mandauit itē ſacerdo
tibus celebraturis ne corpꝰ vnq̄ ſine ſanguie conficerēt:ut deconſe.di.2.c.Cōpe
rimus. Eodē decreto vetuit alias conſecrationes ſine miſſa fieri poſſe:de ꝯſe.di.i.
c.Nis. Hūc ēt preces ordinaſſe ferunt:quaſi i prima diei hora dici in eccleſijs mā
dauit. Hymnos multos ad imitationē diui Ambroſij ꝯpoſuit:quos i ſingulis diei
horis voluit decantari: ut habetur.5.di.c.Conuenit. Hic qnqꝫ libros cōtra Euti
cen ac Neſtoriū edidit:⁊ duos ꝯtra Arriū. Orōnes ēt nōnullas elegātes ⁊ graues
habuit. Epl'as preterea ad aicos ⁊ domeſticos fidei non minus graues q̄ doctas
ſcripſit. Gradualia deniqꝫ ⁊ tractus:alleluia ac p̄fationes nōnullas cōpoſuit. Ba
ſilicas deide in vrbe dictauit. Clez amauit ⁊ auxit.paupes fouit ac fideles oēs mi
ra pietate ac charitate cōplexus ē.⁊ Romanā ciuitatē a multis piculiſ tutatus eſt.
Demū cū preſbyteros duos ⁊ trigita dyaconos.xxij.⁊ epiſcopos per diuerſa loca
ſexagintaſeptē creaſſet.xjꝰ.kalen. Octobris nature ſatiſfecit: ⁊ in Baſilica bti Pe
tri conditus eſt. Quo mortuo vacauit ſedes dies ſeptē.

❡ Apochriphi libri.

Is preterea digniſſimꝰ pōtifex exuſtis(vt prefert) Manicheorum libris ad tollen
dam leuitatis notam:ſubſanationiſqꝫ eccleſie catholice occaſionē: hoc etiā mēorie
dignū pegit opus. Qꝫ cū inūerabilia ſcripturaꝝ tā hereticoꝝ q̄ catholicoꝝ hren̄t
opuſcula:granū a paleis ſeparauit. Et que ſanctorū patrum ſcripta erant recipien
da ab eccleſia declarauit:que ⁊ locis ſuis in hoc opere diligenti cura mandauimꝰ
qui vo libri iter apochriphos forent deputandi:ipſe(Gratiano teſtāte)oſtēdit:ſi
cut ēt ad uerbū habetur in decretis.xv.di.c.Sācta Romana eccleſia. Ubi ſic ait.
Ariminēſem ſynodū a Conſtantio Ceſare Conſtantini Auguſti filio congrega
tam mediāte Thauro prefecto ex tunc ⁊ nunc vſqꝫ ineternum confitemur eē dam
natā. In primis itinerariū noie Petri:quod vocatur ſancti Clemētis libri nume
ro.xij. Apochripha. Actuſ noie Andree apoſtoli.apochripha ⁊ actus noie Tho
me apoſtoli. Apochripha libri numero.x. Itē actus noie Petri alius apochripha
Actꝰ noie Philippi apoſtoli.apochꝛ. Euāgeliū noie Tadei Apochꝛ. Euāgeliū no
mine Barnabe.⁊ euāgelinm noie Jacobi minoris.⁊ Euangeliū noie Petri apl'i.⁊
euāgeliū Thome apoſtoli noie:quo vtunt̄ Manichei. Et euāgeliū noie Bartho
lomei apoſtoli.⁊ euangeliū noie Andree apoſtoli.⁊ euāgeliū quod falſauit Lucia
nus. Euangelia hec oia apochripha exceptis euāgelijs Matthei Marci Luce
ac Joānis. Liber de ifātia Saluatoris.⁊ de Maria ⁊ obſtetrice. Apochꝛ.liber q
appellat̄ paſtoꝛ apochꝛ. Libri oēs quos fec̄ Lucianꝰ filiꝰ dyaboli. Apochꝛ. Liber
q vocat̄ Fūdamētū: ⁊ liber q vocat̄ Theſaurꝰ. Et liber de filiabus Ade.⁊ liber q
appellat̄ Tecle ⁊ Pauli apl'i oēs apochriphi ſūt. Liber q vocat̄ Nepotis Et liber
puerbioꝝ qui ab hereticis conſcriptꝰ eſt.⁊ ſācti Syxti noie prenotatus. Apochꝛ.
ſūt. Reuelatio que vocatur Thome apl'i. Et reuelatio que dꝛ Pauli apl'i. Et reue
latio que dr̄ Stephāi:apochꝛ.ſūt. Liber q vocatur Aſſūptio ſacte Marie. Et li
ber q vocatur penitētia Ade apochꝛ. Liber q vocatur Gigāte qui cū dracone poſt
diluuiū pugnaſſe ab hereticis cōſcriptꝰ dꝛ. Apochriphꝰ liber q vocatur teſtimoni
um Job. Et liber qui dr̄ Penitētia Origenis. Et liber q vocatur Penitētia ſācti
Cypriani.⁊ liber qui voatur Pēitētia Jamnis ⁊ Mambre. Et liber qui dꝛ Sorteſ
apoſtoloꝝ:oēs apochriphi ſūt. Liber qui dꝛ phiſiologus ab hereticis cōſcriptus.
⁊ beati Ambroſij noie prenotatus apochꝛ. Hiſtoria Euſebij Pāphili. Et liber:q
vocatur Canōes apoſtoloꝝ apochꝛ. Opuſcula Tertuliāi: Lactātij: Aphricāi: po
ſthumiani ⁊ galli:apochꝛ. Opuſcula Mōtani: Priſcille:⁊ Maximille apochꝛ.
Opuſcula oia Fauſti ⁊ Māichei:⁊ opuſcula alterꝰ Clemētis alexādrini. Thar
ſis Cypriāi: Arnobij. Fauſti Rigidienſis galliarū:oia apochꝛ. Opuſcula Frumē
tini ceci ātitonij: Caſſiani preſbyteri galliaꝝ. Et opuſcula Uictoris pictabionēſis
Et opuſc'la Centone de Chriſto virgilianis cōpagiata verſibus: hec oia apochri
pha ſūt. Epiſtola Jeſu ad Abagarū regem.⁊ itē Abagari ad Jeſuꝫ apochꝛ. Scri
ptura q̄ vocatur ꝯtradictio apochꝛ. Paſſio Cyri ⁊ Julite:⁊ paſſio ſancti Georgij.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Anaſtaſi⁹

magis arte cõ
apocbꝛ̃. Filaterîa oĩa que nõ ãgeloꝝ:vt illi confingũt:ſed demonũ
ſcripta ſũt:hec ⁊ ſimilia q̃ Simõ magus Nicholaus:Cherintus:Martion:Ba
ſilides:Ebꝛon:Paulus Samaritanus:Photinus:Bonoſus:⁊ qui ſimiliter erro⸗
re decepti ſũt. Mõtan⁹ quoqꝫ cũ ſuis obſceniſſimis ac ſeq̃cibus Apollinaris:Ua
lentinus:Manicheus:Fauſt⁹:Aphꝛicanus:Sabellius:Arrius:Macedonius:
Eunomius:Nouatus:Donatus:Euſtaſius:Iouinianus:Pelagius. Iulianus:
Elanẽſis:Maximian⁹:Priſcillanus ab hiſpania:Neſtoꝛius cõſtãtiopolitanus.
Maxim⁹:Unicus:Lapecius:Dioſcoꝛus:Eutichianus:Petrus ⁊ alius Petrus:e
quibus vnus Alexãdriã:alter maculauit antiochiã. Acatius cõſtantinopolitanus
cũ cõſoꝛtibus ſuiſ:necnõ ⁊ oẽs eoꝝ diſcipuli vel ſciſmatici docuerũt vel conſcripſe
runt:quoꝝ noĩa minime retinẽtur:nõ ſolũ repudiauerũt. Uerũ ẽt ab omni roma
na eccleſia catholica ⁊ apoſtolica eliminata atqꝫ cũ ſuis auctoꝛibus:auctoꝛũqꝫ ſeq̃
cibus ſub anathẽate indiſſolubili vinculo ineternũ ꝯfitẽur eẽ damnata.
Apocbriphus dici põt latine abſcõditus abditus. Nã cõponitur ex apo ꝑpoſitiõe
quod ẽ de:⁊ chriſis ſecretũ:quaſi occultus:vt prenoiati libri de quibus coꝝ vitas
occulta ẽ.i.dubia:quia nõ bene pꝫ:vel quia occultũ hẽt auctoꝛẽ:quia eius doctoꝛ
ignoꝛatur.vel dicit̃ ab apo quod lõge ſignificat:⁊ chryſis quod ẽ iudiciũ:q̃ſi longe
a iudicio.q̃a nõ põt certũ haberi de eo iudicium:ſiue de vitate:ſiue de auctoꝛe.
Michaelis archãgeli reuelationẽ Gelaſio iſto põtificãte apud Apuliã in mõte gar⸗
gano tertio kalen.octobꝛis factã fuiſſe tradunt:vbi ⁊ poſtea tẽplũ miris edificij ex
tructũ fuit:eoqꝫ tãtã populoꝝ frequẽtiã ſingulis ãnis cõuenire dicitur:vt nõ ſolũ
chriſtiani:ſed infideles quoqꝫ ad patrociniũ ſancti Angeli implorãdũ frequẽtẽt.
Epiphani⁹ papiẽſis ep̃s prudẽtiſſim⁹:vir hiſ tꝑib⁹ apud Theodoꝛicũ regẽ ꝑꝑ ſcitatẽ
magno in ꝑcio hitus ẽ:q auctoꝛitate ⁊ ſcitate italiã a barbaris vexatã mltũ iuuit. Papa.52
Anaſtaſi⁹ papa ſecũdus natiõe roman⁹:pꝛe Foꝛtũato pꝛ̃ Galaſiuꝫ ſedit an
no vno:mẽſibus.x.dieb⁹.24.hic cũ primũ bon⁹ ⁊ catholicus hẽret:ab Aca
tio ſeductus fuit. Uerũ dũ occulte eũ reuocare tẽtaſſet:clerũ a ſe alienauit 495 5694
eõ ꝙ ſe ipſius cõione maxie ſubtraxit.hãc ob rẽ:vt ẽt Gratianus teſtat̃ diuino nu
tu moꝛbo ſtatim coꝛreptus ẽ.⁊ cũ in latrina eẽt vt nature neceſſitati obtẽperaret:i⸗
teſtina effudit:ut hẽmus in canõe.19.di.c. Anaſtaſius. Is itaqꝫ ſecũduſ papa inſa
mis fuit. Cõſtituit tamẽ vt nullus clericus ꝑꝑ irã vel odiũ in eccleſia offĩciũ ſuum
ꝑtermitteret|miſſa excepta. Excõicauit et primo Anaſtaſiũ impatoꝛẽ:eo ꝙ acatio
faueret. Et hec de Anaſtaſio dicta ſufficiãt. Qui ⁊ in ſeptẽbꝛio mẽſe ſemel oꝛdina
tionibus celebꝛatis duodecim ꝑſbyteros|⁊ ep̃os.xvj.creauit.⁊.15⁰ kalẽ.decẽbꝛis
in baſilica beati Petri ſepultus fuit.⁊ poſt vacauit ſedes dies ſex. Papa.53
Simachus papa natiõe Sardus pꝛe Foꝛtũato poſt Anaſtaſiũ nõ ſine ma
gna diſcoꝛdia põtifex creatus|ſedit ãnis.xv.mẽſibus ſex:dieb⁹.xxij. Cũ
enim hic in lateranẽſi palatio oꝛdinaret̃:Laurẽti⁹ quidã in ede beate vir 497 5696
ginis q̃ noua dicebatur ab alijs ꝑ ꝯtẽtionẽ põtifex ſubrogatus ẽ. Res ãt cũ apud
Theodoꝛicũ ageretur|Simachus in põtificatu ꝯfirmatus fuit:ſicut etiam Grati⸗
anus in canõe memit.17.di.c. Cõcilia. Qui ꝯfirmatus hac clemẽtia in Laurẽtiũ
vſus ẽ vt ipſũ Nucerinis ep̃m dederit. Poſt q̃ttuoꝛ deinde ãnos iterũ maxima al
tercatio in clero ſurrexit.⁊ hoc ꝑpter crimina Simacho obiecta. Quia Romani
pace faſtiditi Laurẽtiũ reduxerũt:⁊ ſextũ diſſidiũ fecerũt. Rex ãt canonũ eccleſia
ſticoꝝ ignarus:Petꝝ quondã Altimũ ep̃m e Rauena Romã miſit:qui vtroqꝫ de
iecto|ſe põtificẽ fecit. At Simachus centum.xx.epoꝝ ſynodo ꝯgregata de obiectis
criminibus ꝯſtãti animo ſe purgauit:ac Petrũ Laurẽtiũqꝫ maloꝝ omniũ capita re
legari obtinuit. Simachus vo cũ gloꝛia reſtitutus Manicheos ſtatim ab vrbe ex
pulit:⁊ coꝝ libꝛos iteꝝ publice cõcremauit. Baſilicas multas poſtea aut oꝛnauit
aut a fũdamentis erexit. Cõſtituit aũt ſub anathẽatis pẽa:vt viuẽte adhuc papa:
nẽo de electione futuri põtificis ꝑſũeret loqui:ſicut hẽmus in canõe.79.di.c. Si
quis. Mãdauit quoqꝫ clericiſ ne cũ mulieribus niſi cũ ꝯſanguineis in vna eadẽqꝫ
domo cohabitarẽt.81.di.c. Uolumus. Cõſtituit itẽ vt diebus dominicis ⁊ in mar
tyruꝫ natalicijs Gloꝛia in excelſis deo in miſſis caneretur. Fuit hic pauperum.⁊

Anaſtaſius

maxime epo͛rum ⁊ clericoꝝ amatoꝛ quibus in Aphrica ⁊ Sardinia exulantibus pecunias ⁊ veſtes miniſtrauit. Multos quoqꝫ captiuos in diuerſis ꝓuincijs multa pecunia redemit. Tandē creatis nonagintaduobus preſbyteris: dyaconis. xvj. ⁊ epiſcopis per diuerſa loca. iiz. moꝛitur ⁊. 14°. kalen. auguſti in baſilica beati Petri ſepelitur. Vacauitqꝫ tunc ſedes dies ſeptem.

¶ Viri doctrinis excellentes.

498 Fulgētius ꝓclariſſim⁹ doctoꝛ natiōe apher ⁊ Rupēſis eps͞ his tēpoꝛibus floruit: q ex aphrica cū innūerabilibus catholicis in Sardiniā a Tranſimundo Vādaloꝝ rege ob catholice fidei defēſionē exulatū miſſus: coꝛpus ſāctiſſimi p͞ris Auguſtini ⁊ alias nōnullas ſāctoꝝ reliquias ſecū tulit. Ubi ⁊ q̄ reliquū vite fuit ꝯſūpſit. Nihilqꝫ ibi ꝑtermiſit q̄ ad verā Chꝛi fidē ꝑtineret. ſ. predicādo: docēdo: monēdo: ⁊ libꝛos ꝯponēdo. E qbus hi fuerūt precipui. Ad Euticianū de Remiſſiōe peccatorū li. 3. Ad Donatū de fide li. i. De miſterio mediatoris li. 2. De predeſtinatione ⁊ q̄buſdā alijs q̄ſtiōibus li. 3. Cōtra obiectiōes Trāſimundi regis Arriani li. i. De continentia cōiugatoꝝ ſeruāda li. i. Ad ꝓbā de virginitate ſeruāda li. i. Ad eādē de oꝛatione li. i. Ad Eugippiū de charitate habenda li. i. Ad Theodoꝛ ſenatoꝛē li. i. Ad Venantiā de penitētia ⁊ indulgētia li. i. Oꝛōnes quoqꝫ hūit ad populum elegātes q̄dē ⁊ graues. ⁊ ꝓſerti de natiuitate dn͞i. Et de btō Stephāo martyre.

Hegeſippus vir doctiſſim⁹ ꝑ hec tēpoꝛa eccleſiā dei plurimū iuuit: q monachoꝛum regulas accurate cōpoſuit: ac ſācti Seuerini abbatis vitā elegāti ſtilo ꝯſcripſit.

Genadi⁹ Maſſilieſis eps͞ vir greca latiaqꝫ ligua erudit⁹: ⁊ ipſe tēpeſtate hac diligēs p͞ris Auguſtini imitatoꝛ librū de dogmatibus cōpoſuit: ⁊ q̄d cuiqꝫ ad ſalutē neceſſariū eſſet declarauit. Item Hieronymū imitatus edidit libꝛum de viris illuſtribus. Multaqꝫ preterea ipſo referente de greco in latinum tranſtulit.

Simachus romanus patricius oꝛatoꝛ ⁊ philoſophus his tempoꝛibus cū Rome clariſſimus eēt a Theodoꝛico rege ob ſuſpitionē affectate libertatis apud Papiā exilio dānaꝛ: ⁊ in carcerē per aliq̄ tēpus truditꝛ. deinde ab exilio reuocatus diris ſupplicijs interfectus eſt. Hunc romanā rempu. ſua ſapientia: ſuiſqꝫ ſcriptis plurimum illuſtraſſe fertur: qui libꝛum epiſtolarum elegantiſſimarum ſcripſit: a quo hanc excerpſimus celeberrimam ſententiam. Semper natura equalibus gaudet. Et tunc familiare ſibi eſt omne quod ſimile eſt.

500 Boetius Anici⁹ Manlius Seuerin⁹ chꝛianiſſimus vir cōſulari dignitate predit⁹ poeta ac ph͞us celeberrim⁹. Simachiqꝫ predicti gener his tp͞ibus Rome clariſſimus hitus ē. Hūc a Manlio Toꝛquato oꝛiginē duxiſſe tradūt. ⁊ eā ob rē Manlium cognoiatū fuiſſe. Qui cū vere catholicus eēt (nec arrianis ꝓſepe rogat⁹) obtēperare vellet a Theodoꝛico rege ſub velamēto affectate libertatis p⁹ ſocerū ſuū Ticini exulare iubetꝛ: vbi ⁊ poſtmodū iſtigātibus hereticis ꝑpetuo carceri mancipatur. In eaqꝫ calamitate ꝯſtitutus ad recreādū animū cū in mathēaticis doctiſſimus eēt chiterinū e neruo prim⁹ excidit: q̄ modernis tēpoꝛibus muſicis celebre inſtrumētū hētꝛ. Ibidē quoqꝫ ad multoꝝ vtilitatē ꝓclariſſima ⁊ innūerabilia quaſi edidit opuſcula. Et que ad manus noſtras deuenere hec ipſa ſunt.

De ꝯſolatiōe ph͞ica li. 5. Incipit Carmīa De diffinitiōib⁹ li. i. ꝑcipiū ōdi.
De chꝛiana fide ad Ioh. dya. li. i. Chꝛianā fidē De diſciplia ſcolaꝝ li. i. Vꝛa nouit
De trinitaad Sima. ſoceꝝ li. 3. Inueſtigatā dn͞i. De diōib⁹ li. i. Q. magnos.
De duab⁹ naturis Chꝛi li. i. Anxie te q̄dē. De muſica li. i. Omnē quidem
De vnitate Chꝛi li. i. Unitas eſt que vna. De topicis differētijs li. 3. Dis rō.

Pleraqꝫ ēt ex Ariſtotele tranſtulit: eadēqꝫ cōmentatus ē. Edidit ⁊ libꝛum (vt fertur) quē de ebdomadibus intitulauit. Hymnos ēt ad q̄nquaginta compoſuiſſe dꝛ. Inter quos ille precellit qui incipit. O pater deus deitas. Hunc deniqꝫ Theodoricus rex cum in ſentētiā ſuam omnino flecti non poſſet arrianoꝛum rabie concitatus poſt longum carceris ſqualloꝛem tēpoꝛe Iuſtini iꝑatoꝛis anno ſcilicet ſalutis nr͞e. 520. apud Papiā pro catholica fide occidi iuſſit. Cuius coꝛpus ibidē in diui Auguſtini templo habetur conditum. Et ſunt qui dicant eum in cathologo ſanctoꝛum eam ob rem fuiſſe relatum: ⁊ ſanctū Seuerinum vocitatum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Anaſtaſius

Lotharius alias Clotarius ſextus francoꝝ rex mortuo Clodoneo rege regnauit in Gallia annis. ·i. Clodoneus enim quattuor pꝰ ſe filios reliquit: tres. ſ. legitimos 503
Clodemirē. ſ. Clotbarium. Childebertū ac Theodoricum naturalē. Qui inter ſe ſe regnum a patre occupatum equis portionibus diuiſere. Clodemiris aūt natu maior ſtatim deficiēs duos filios infantes poſt ſe reliquit: quos cū Chrotildis mater ⁊ coꝝ auia vnice diligerēt in regno ſiue in patris portione: que fuit in Brugundia ⁊ Alemania vſqꝫ ad Italiā enutrire curauit. Quod perpēdētes Clotbarius ⁊ Childebertus ſtatim infantes terre alliſos interfecerunt. Quibus interfectis Theodebertus Theodorici predicti filius adoleſcens cū Childeberto patruo in hunc Lotharium coniurauit. Quibus ad prelium exeūtibus Chrotildis mater eos compoſuit: ⁊ Childebertus cum Lothario iſto in Hiſpaniam ducere contra Gothos Arrianos hortata eſt. Qui ⁊ Ceſar auguſtam obſederunt. Theodebertus autem predationibus aſſuetus in Italiam veniens Liguriam noſtram mox obtinuit: ibidēqꝫ preda magna obtēta in Galliam rediīt. Mortuo deinde Childeberto fratre minore. Clotbarius iſte regnum omne obtinuit. Qui vt regnum etiam cōfirmaret filiā Clotbiſmundam Alboino longobardorum regi potentiſſimo vxorem dedit. Hic deniqꝫ apud Pariſios moriens (cum etiam Theodeberti nepotis ſui regnum obtinuiſſet) quattuor filios ſcilicet Arithpertum Guntaninium: Chilpericum ⁊ Sigipertum poſt ſe reliquit: qui poſtea inter ſe totum regnum concorditer diuiſere.

Olypius quidam Arrianus epiſcopus his temporibus apud Cartbaginem fuit: q hoc anno cum in balneis ſanctam trinitatem publice blaſſemaret tribus igneis fulminibus ab angelo viſibiliter miſſis cecidit: eiuſqꝫ cadauer exuſtum oīo fuit. 505

Barbas ēt Arrianus epūs cum quendā baptizaret his verbis: Baptizat te Barbas in nomine patris p filiū: in ſpiritu ſancto. ferūt aquam miſꝫ cōparuiſſe. Quo miraculo permotus: qui baptiſmū expectabat ꝯfeſtim ad verā catholicāqꝫ fidē trāſijt.

Hormiſda papa natione campanus: patre Iuſto: poſt Simachum ſedit annis. 9. ⁊ diebus. 18. Hic pontificatu inito Theodorico hortante ſtatim apō vrbem ꝓuincialem Synodum congregauit: in qua Eutícianam hereſiꝫ dānauit: que tamen prius dannata fuerat. In ea quoqꝫ ſynodo Gratiano teſte multa conſtituit. ſ. vt nullus ſolenniter penitens de cetero ad ſacros ordines promoueretur: ſicut habetur in decretis. lj. di. cº. Penitentes. Eodem decreto vetuit aliquem in epiſcopum ex ſecularibus poſſe deligi: vt. ·i. di. cº. In ſacerdotibus. Mandauit item epiſcopis: alijſqꝫ ſubditis Metrapolitanorum ſuorum decreta in concuſſa ſeruare. xxv. q. 2. cº. Seruatis. Voluit item chriſtianorum nuptias non occulte: ſed publice fieri debere: vt. 30. q. v. cº. Nullus fidelis. Vetuit preterea ſacerdotibus ⁊ alijs ne altaria in eccleſijs conſecratis erigerent ſine ſpeciali epiſcopi licentia: de conſe. di. i. cº. Nullus preſbyter. Hic grecos reconciliauit: clerum compoſuit: Manicheos iterū in vrbe pupulantes expulit: ⁊ eorum libros publico incendio ꝯſumpſit. Huic Clotbarius francorum rex plurima dona ⁊ quidem precioſa obtulit. Similiter ⁊ Theodoricus rex trabem argenteam mille ⁊ quadraginta librarum dono miſit ⁊ ꝑpterea ⁊ ipſe munificentiſſimus pontifex cum eiſdem principibus muneribus certauit. Unde ⁊ ante altare baſilice Conſtantiane coronam argenteam libraꝝ viginti ⁊ cantaros argenteos ſex collocauit atqꝫ alijs multis donis Chriſti eccleſias exornauit. Quibus optime geſtis: multis quoqꝫ ſacerdotibus: aliſſqꝫ clericis ex more creatis. 8º. idus Auguſti emoritur: ⁊ in beati Petri apoſtoli baſilica ſepelitur. Quo mortuo vacauit ſedes dies ſex.

Papa 54º

512 5711

Ennodium Ticinenſem epm Fortunatū Cathinēſeꝫ epꝫ Venātiū vrbis ro. preſbrm Viros inſignes ⁊ qdē ſanctitate ⁊ eloquētia ꝓclariſſimos his tēporibꝰ fuiſſe ꝯſtat: quos Hormiſda pōtifex ad Anaſtaſiū imperatorē hereticū legatos miſit: q Ioānem illius Cōſtantinopolitane vrbis epm ⁊ ꝑ eum reliquos grecos ab Euticiana hereſi deſiſtere iuſſit: ſꝫ imꝑator ⁊ epūs ac clerꝰ cōſtātinopolitanꝰ inobediētes fuere nec imꝑator ipē decreto ſe ſbſcribere voluit dicēs papā potius imꝑatori parere debere. Unde ⁊ ꝯtra omne ius eos oratores magna affecit iniuria: atqꝫ ex vrbe depulit de quibus diuus Gregorius dialogorum libro multa diſſeruit.

Juſtinus ſenior

5715 515 JUſtinus ſenior ſextuſdecimus Cōſtātinopolitanus impator Anaſtaſio ſb rogatus imperauit annis.8. Js orthodoxe fidei amator ꝛ protector acerrimus fuit. Et vt diligentiſſimum fidei obſeruatorem ſe ꝓfiteret͂ hereticoꝝ nomen extinxit:ꝛ Arrianos oēs ex Cōſtātinopolitana expulit:eoꝝq̄ʒ eccleſias catholicis aſſignauit. Quod qdem Theodoricus rex ea labe infectus egre ferens Simachū ꝛ Boetiū romanos ꝯſules Papiā relegauit:ꝛ Joannē pontificē ro. cū multis nobilibus romanis ire Cōſtātinopolim iuſſit mādans eis vt Juſtino ſuaderēt Arrianos reſtituere alioquin ipſe in oī regno ſuo epīs catholicis vices redderet. Juſtinus aūt Joannē papā magno cū honore excepit:ꝛ ne chriani catholici trucidarent͂: poſtulata ꝯceſſit:legatos quoqʒ romanos multū honorauit:multiſqʒ munerib⁹ eos donauit. Quod Theodoricus audiēs egre tulit:ꝛ ad ſe regreſſos in carcereʒ miſit: quos oēs fame cū Joanne pōtifice interiere fecit. Et poſt eos Simachū ꝛ Boetiuʒ ꝯſules Papie iugulari iuſſit. His auditis Juſtinus merore ꝛ ſenio cōfect⁹ Juſtiniano ſororis ſue filio imperatore conſtituto vite finem fecit.

¶ Monachorum regulatio.

Benedictus monachus ꝛ monachoꝝ omniū regulator ꝓcipuus his tēporib⁹ nō lōge ab Aquino Abrucij vrbe ī mōte Caſſino:vbi olim Caſſinēſis ciuitas fuerat monaſteriū Caſſinēſe toto orbe celeberrimū extruxit:ꝛ ibi abbas primū ꝯſtitut⁹: diſperſos monachos in vnum collegit:atqʒ diuino ſpiritu illuſtratus regularē vitā primū cōpoſuit:eiſqʒ obſeruandā tradidit. Cuius quidē vitam inſignē ꝛ miraculis clarā beatus Gregorius.2º dialogoꝝ liº ſcribit. Fuit enim vir hic ſanctiſſimus inter cetera virtutū ſuarū monumenta ꝓphetico ſpiritu plurimū inſignit⁹ ꝛ multa futura:occultaqʒ cognouit:cuius fama ductus Totilla Oſtrogothoꝝ rex:vt Gregorius eodē liº tradit vt ipi⁹ ſanctimoniā tētaret ad eū ſe ꝯtulit:ꝛ ſeſe famulū indumēto mentitus aliū premiſit:q regio ornatu ꝛ apparatu regē Totillā ſimularet. Quē ſtatim cognitū ſanct⁹ vir cū placido vultu licet ſordide veſtitum digito vt erat ſignificatū ad ſe ī monaſterij veſtibulū vocauit. Quo viſo rex ſumma ī veneratione poſtea eum habuit. Hec ꝛ alia ꝓpemodū infinita ſanctitatis ſigna clariſſim⁹ ꝛ ſanctiſſimus vir oſtēdit. Nec tamē Longobardi:ꝗuis ſancti viri ſigna viderint:ꝯtinuerunt: quin preſcito ꝛ per ipſum monachis ꝑdicto dei iudicio celebre id monaſteriū diruerint. Fuit aūt hic ex nobili genere ꝛ ꝓuincie Murſie ortus(q tametſi monachi lōge ante fuerūt plurimi) regulator tamē ꝛ inſtitutor monachoꝝ primus cenſeri ſolet. Unde ꝛ diſcipulos ferme innumerabiles ꝯgregauit:quoꝝ ope breui(vt ita dixerim)orbem terrarum obtinuit. Ex cuius diuo ordine cōplurimi:tum ſanctitate:tum ſciētia atqʒ papat⁹ dignitate emerſere viri. Hunc primū regulam monachis nigris tradidiſſe ꝯſtat: de qbus etiā habet͂ in clemētinis de ſtatu monachoꝝ.cº Ne in agro. Qui cū perſepe a fundatoris ſuis regularib⁹ inſtitutis declinaſſent reformationē nō modicaʒ anno ſalutis noſtre.1409.apud Patauinā vrbē in monaſterio ſancte Juſtine ſumpſere. Qui ꝛ ipſi ſibi ſpeciales ꝯſtitutiones ab Eugenio quarto approbatas ꝛ ſb titulo ꝯgregationis ſancte Juſtine ꝯſtituere:de qbus loco ſuo infra dicemus. Eaʒ aūt regulā ab ipo editam nonnulli poſtmodū ꝯplexi ſunt monachi:quoꝝ de numero fuere Ciſtercienſes a diuo Bernardo plurimū aucti: Camaldulenſes: Cluniacēſes: Celeſtini: Mōtis oliueti nouus ordo: Silueſtrini ꝛ q humiliati appellant͂. Hi oēs ꝛ alij nonnulli ꝗuis diuerſo habitu:diuerſiſqʒ conſtitutionibus inter ſeſe differant:eam tamen ꝓfitentur regulam. Tradunt autē ex huiuſmodi ſanctiſſimi patris ordine ad ſummaʒ 24. ſummos pōtifices emerſiſſe. Cardinales vero.153. Archiepiſcopos ꝛ epiſcopos 14σ4. Abbates inſignes.15070. fuere:atqʒ canonizati monachi(vt Joannes vigemuſſecundus ſcribit)5555.

Papa 55º 5720 521 JOannes primus papa natione thuſcus patre Conſtantio poſt Hormiſdaʒ ſedit annis duobus:ꝛ mēſibus.8. Hic Gratiano referēte mandauit hoc in foro iudiciali obſeruandū eſſe:vt ante litem conteſtatā anteq̄ꝫ vltra ꝓcedat prius poſſeſſori cuncta reſtituerentur:vt habetur in canone.2.q.2.cº Antiquitus decretum. Sed ꝛ in vrbe multa cemiteria reſtituit:ꝛ eccleſias multis muneribus exornauit:de quo.σ σ.in quarto dialogo libro refert:q propter orthodoxam fidem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Juſtinus ſenior a Theodorico rege (vt dictum ē) apud Rauenam diu in cuſtodia tentus fuit: vbi ⁊ pedore: ſituqꝫ | atqꝫ inedia cum aliiſ catholicis poſtea quinto kalen. Junij conſumptus ē: cuius poſtea ſanctiſſimum corpus ex Rauena in vrbem delatum in baſilica beati Petri ſepultum fuiſſe tradunt. Et vacauit ſedes dies. lviij.

Brigida virgo ſanctiſſima | natione Scotbica: penitētie ⁊ morum ſpeculum: ⁊ Cenobiorum multorum | tam virorum ꝙ̄ mulierum fundatrix. hoc anno poſt multa miracula kalendis Februarij emiſſo ſpiritu volauit ad ſuperos: cuius etiā feſtum eo ſue dormitionis die celebratur.

Felix tertius papa | natione Samnius: patre Caſtorio: poſt Joannis felicem dormitionem ſedit annis. 4. mēſi. 2. diebus. 13. Js fuit proauus beati Gregorij magni. Qui vt vir optimus rerū diuinarū curam gerens | multa in vrbe extruxit edificia: ⁊ maxime Coſme ⁊ Damiani templuꝫ: quod adhuc extat. Jn via quoqꝫ Salaria baſilicam ſancti Saturnini incendio exuſtam reſtituit. Hic iuxta doctrinā Jacobi apoſtoli mandauit infirmos ante obitum inungi. Deniqꝫ ex more ſacris ordinibus celebratis: vbi presbyteros. lv. dyaconos. 4. epiſcopos. 29. creaſſet | moritur: ⁊ qu rto idus Octobris in eccleſia beati Petri ſepelitur. Et tunc ſedes vacauit dies tres. Papa 56[9] 524 5723

Amalaſuntha Theodorici Oſtrogotharuꝫ regis vidua filia Theodorico patre poſt Joānis pontificis mortem nonageſimooctauo die etiam morte ſublato cum Atalarico filio ſuo annorum. x. regnauit annis. 8. Mulier ſiquidem prudentiſſima: ⁊ bonarum virtutum: ac liberalium artiuꝫ ſtudijs ornata. Que ſuſcepto regno multa patris malefacta reparauit: ⁊ ꝙ̄maxime Simachi ⁊ Boetij filijs patrimonium reddidit. Et Athalaricuꝫ filium ſuum (renitentibus gothis) diſciplinis erudiri curauit. Hic autem Athalaricus ꝙ̄uis ob hereditatem paternam Arrianus eſſet: Boniſacium tamen ⁊ Joannem ſummos pontifices magnis fauoribus proſecutus fuit: ⁊ multa laude digna peregit. Cunqꝫ annis. 8. regnaſſet | mortu[9] ē: quo mortuo Amalaſuntha regina Theodatum quendam cōſobrinum ſuum regni conſortem accepit. Js autem Theodatus (vt Caſſiodorus tradit) latinis ⁊ grecis litteris admodum eruditus erat: ⁊ maximam inter philoſophos ſui temporis operam philoſophie dabat: Platonemqꝫ vt plurimum ſequebatur. Jn reliqs vero mundi agibilibus iners ⁊ inconſtans erat: ſed pecuniarum auidus. Qui hortāte Amalaſuntha regina Burgundiones: qui Lyguriam ⁊ Emiliam vaſtabant: atqꝫ Alamanos qui Venetiā ſpoliabant cum magna cede ex Jtalia pepulit: ⁊ Romanam omnem prouinciam recuperauit: ⁊ pacem cum Juſtiniano imperatore ⁊ francorum rege obtinuit. Sed cum rapinis ⁊ populationibus etiam poſtea (reſiſtente tamen ⁊ reclamante plurimum Amalaſuntha) indulgeret | illam cepit: ⁊ in inſulam Vulſini lacus relegauit: vbi tandem a quibuſdam malignis eam occidi permiſit: ⁊ eius filiam vxorem ac regni ſociā accepit: qui poſtmoduꝫ annis quinqꝫ regnauit. Fuerat autem Amalaſuntha memorabilis femina: grecis latiniſqꝫ litteris egregie erudita | adeo vt cum quibuſcunqꝫ diſputaret. Cuius quidem mortem Juſtinianus imperator egre tulit. Hec enim monumentum ſuperbiſſimis edificijs patri extra Rauenam extruxit. Quo in loco nūc ſancte Marie monaſterium edificatum habetur: quod monachi ſancte Juſtine incolere dicuntur.

¶ Viri doctrinis excellentes.

Joannes qdam doctor | eccleſie Antiochene presbyter his temporibus in precio exiſtens | multa ꝯtra eos ſcripſit: qui in vna ſubſtantia Chriſtum adorandū cenſebant.

Dionyſius abbas per id ipſum tempus laudatur: eo ꝙ Rome computum ſuum: ideſt paſchale calculum mira ratione compoſuit.

Juſtinianus impator decimuſſeptimus Cōſtantinopolinus impator: Juſtini impatoris ex ſorore nepos. impauit annis. 38. Vir certe maximi ingenij ⁊ ingentis doctrine: qui ⁊ leges romanas ſperſas ⁊ incompoſitas ad vtilitatē hominum in ordinē redegit: in quibus ea que ſuperflua ⁊ inutilia videbant̄ abſcidit ⁊ p Joannē tribunianū Patricium: ⁊ quendam Theophilum Dorotheum doctrina ⁊ auctę inſignes | oēs romanas leges i duob[9] pene librox milib[9]: ⁊ trecies cētenis milib[9] vſuū, p ſ ra ⁊ inutili conſonantia conſcriptas intra vnū volumen. xij. librorum Juſtinian[9] 525 5724

Iuſtinianus

coartauit: quem Codicem Iuſtinianum appellauit. Fecit ⁊ per eos Pandetas: id eſt digeſtum: quod tribus voluminibus diſtinxit: in quibus omnem ciuilem doctrinam declarauit. Idem quoqꝫ legum Epithomen quattuorum librorū fecit. Has autem leges nouellas vocari iuſſit: que Autentice communiter appellantur. Sunt q dicant ipſum ⁊ de incarnatione domini libros elegantes edidiſſe. Hic inito imperio Beliſarium Patricium virum ſtrenuum belli ducem cum ingenti multitudine conſtituit: quo auxiliatore de perſis ⁊ Vandalis triumphauit. Nam Beliſarius: vt erat preſtantis animi ⁊ ſingularis virtutis vir in Aphricam traijciens Vādalos ſuperauit: ⁊ eorum rege Geliſmero capto prope deleuit. Hic autem romanam ſedē veneraturus legatos inſignes cum muneribus miſit: ⁊ Joannem pontificem nomine ſalutare fecit: ac precioſiſſima munera beato Petro obtulit. Sed cum poſtmodū in Euticetis errorem incidiſſet: ab Agapito pontifice Joannis ſucceſſore reuocat⁹ ē. Sed ⁊ poſtq̄ de Vandlis triumphaſſet. per Mundum alium exercitus ſui ducē Salonas vrbem munitiſſimam a Gothis occupatam cepit: ⁊ Gothos eo in prelio cum ingenti cede ſuperauit: in quo prelio ⁊ Mundus ipſe occiſus fuit. Inde quoqꝫ ⁊ Beliſarium cum exercitu in Italiam miſit: eamqꝫ a Gothorum tyrannide quaſi liberauit. Nam idem Beliſarius quinto anno poſtq̄ in Italiam veniſſet apud Rauenam Vitigim Oſtrogotharum regem accepit: ⁊ eum cum omni familia ⁊ magna procerum parte Conſtantinopolim duxit. Quibus ita geſtis Iuſtinianus per eundem Beliſarium Mauros Aphricam vaſtantes perdomuit: ⁊ de eorū ſpolijs duo hoſpitalia apud Romam erexit: ⁊ monaſterium apud Ortam vrbem condidit cui ⁊ fundos ex patrimonio ſuo addidit: vnde monachi viuere poſſent. Ex eis etiā Maurorum ſpolijs Beliſarius crucem auream gemmis ornatam: ⁊ alia munera beato Petro dono miſit. Hic deniqꝫ cum templum toto orbe celeberrimuꝫ in honorem dei patris ſancte Sophie ſua impenſa edificaſſet: ⁊ imperium collapſum mirum in modum per Beliſarium ⁊ Narſetem duces ſuos inſtauraſſet amens ⁊ ſtultus iamdiu factus interiſt.

527 Theodatus ſecundus poſt Theodoricum Oſtrogotharum rex mortuo Athalarico rege (vt premiſſum ē) ab Amalaſuntha conſobrina in ſocietatem regni aſſumptus regnauit in Italia annis quinqꝫ. Hic enim vt ſolus regnaret mox conſobrinaꝫ ſuaꝫ enecari iuſſit: propter quod Iuſtinianus mortem illuſtriſſime mulieris egre ferens bellum inferre illi ſtatuit. Sed Agapitus pontifex ad Iuſtinianum Conſtantinopolim miſſus pacem ab eodem impetrauit. Verum Gothi propter regine mortem eidem infenſi ſeditione militari Vitigim ſibi regem creauere. Qui mox vt ⁊ ipſe ſolus regnare Theodatum occidit: ⁊ regine filiam vxorem ac regni ſociam Rauene aſſumpſit: ⁊ regnauit annis quinqꝫ.

Papa 57⁹ Bonifacius ſecūdus papa natione romanus: p̄re Sigiſmūdo: poſt Felicē ſe
dit annis .2. ⁊ dieb⁹. xxvj. In huius aūt Bonifacij creatione (vt qdam affir
5727 528 māt) contētione in clero ſuborta Dioſcor quendam inde mortui Felicis lo
cum elegere. Qua ſeditione clerus diebus .28. exagitat⁹ tādē a pturbatione liberat̄
⁊ Bonifacius preficit̄. Qui ſtatim ad eccleſiā ↄfirmandam ↄuerſus inſtituit: vt tpe
miſſe populus a clero diuiſus eēt. Vetuitqꝫ q̄ neqꝫ p ciuili: neqꝫ p criminali cā ep̄us
apud ciuilem iudicē aduocari poſſet: ſicut habet̄ in canone .ii. q. i. c°. Nullus. Tandeꝫ
vita functus in Beati Petri baſilica ſepelit̄. Et poſt vacauit ſedes menſes .2.

Papa 58⁹ Joannes ſcūs papa patria roman⁹: patre Proiecto ex Celio mōte p⁹ Boni
faciū ſedit annis .2. ⁊ mēſi .4. De hoc pauca habentur: q vbi pontificatum
5729 530 inijt Anthimū ep̄m ſtatim dānauit: eo q̄ in hereſim Arrianaꝫ declinaſſet:
Huic Iuſtinianus ex Cōſtantinopoli miſit ſcyphū aureū gēmis ornatū librarū ſex.
⁊ duos argēteos librarū .12. ac calices duos argenteos librarū .xv. Et ſemel tantum
celebratis ordinationibus anno .2°. pontificatus ſui moritur: ⁊ in templo beati Petri
ſexto calen. Junij ſepelitur. Et poſt ceſſauit epiſcopatus dies ſex.

Papa 59⁹ Agapitus papa natione romanus: p̄re Gordiano p⁹ Joannē ſedit anno vno
hic quintam ſanctam ſynodum vniuerſalem apud Conſtantinopolim cele
5731 532 brare incepit: in qua impatorē Iuſtinianū arriana hereſi deꝑuatū ↄuertit.

Iuſtinianus
Ubi ēt ↄſtituit dñicis dieb⁹ ꝓceſſiones fieri debere: q̄bus pactis haud multop⁹ ibi
dē moꝛit̄. Et coꝛp⁹ eius Romā delatum in baſilica beati Petri ſepelitur.
Silverius papa: natione campanus: p̄re Hoꝛmiſda ep̄o post Agapitum ſe- Papa 60⁹
dit anno vno: mēſib⁹ quinq̃: dieb⁹. 11. Hūc clerici iubēte ꝛ minitāte Theo-
dato Oſtrogothorum rege delegerunt. Quāobrē indignatus Iuſtinian⁹ 533 5732
Beliſarium Patricium cum exercitu i Italiam miſit. Quo cum adueniſſet Vigilio
dyacono romano inſtigante ꝛ accuſante: ꝙ Silverius Romam Gothis prodere vo
luiſſet. A Theodora Auguſta (operante Antonina Beliſarij vxoꝛe) in pontum in-
ſulam Silverius relegatus eſt: vbi ꝛ ſtatim non ſine opinione martyrij moꝛtuus ē.
Eiuſq̃ feſtum vigeſima die Iunij celebratur.
Maurus beatiſſimi patris Benedicti precipuus diſcipulus ab eodē Benedicto hoc
anno ex Apꝛucio in gallias mittitur: vbi ꝛ monachis omnibus exemplo ꝛ dectrina
rationem bene ac beate viuendi dedit: multaq̃ ibi monaſteria conſtituit: indeq̃ an
no ſalutis noſtre. 560. poſt multas virtutes ac miracula inibi facta non ſine ſanctita
tis opinione bona ſenectute. 18. kalen. Februarij quieuit in domino: cuius feſtū eo
die celebratur.
Vigites Gothus obſcuro genere inter eos natus hoc anno a Gothis viuēte adhuc 534
Theodato rege apud Romam rex creatur: ꝛ regnauit annis quinq̃. Vir rei milita
ris peritia clarus. Qui ſuſcepto regno ſtatim Theodatum regem per quendā Go
thum nomine Octarum obtruncare fecit. Inde Rauenam properans omnes per
Italiam diſperſos Gothos congregauit: ꝛ Mathaſnutham Theodorici regis ex
Amalaſuntha filia neptem inuitam duxit vxoꝛem: que Vigitis ignobilitatem plu-
rimum contempſiſſe dicitur. Hic autem cum multa certamina contra Beliſarium
concertaſſet tandem ab eodem Beliſario (perditis omnibus Italie ciuitatibus) in
Rauena obſeſſus: ꝛ deniq̃ captus cum ceteris Gothorū principibus: ꝛ regijs the
ſauris ac omni gaza in Conſtātinopolim a Beliſario ductus fuit. Ac ſic quaſi finis
regni Gothorum hic fuit.
Vigilius papa natione romanus p̄re Ioāne ↄſule: poſt Silueriū exulem ꝛ Papa 61⁹
abrogatū pontifex creatus ſedit partim Rome: partī alibi annis. 17. mē. 6.
die. 26. Hūc aūt eadem cauſa qua ꝛ ſuus predeceſſoꝛ: vz q Anthimū hereti 535 5734
cum reſtituere noluit: ad Theodorā Auguſtā Cōſtantinopolim ductū fuiſſe tradūt
vbi ex precepto Auguſte ita crudeliter verberibus ceſus fuit vt paululum abfuerit:
quin ꝛ tum in eis moꝛeretur. Poſtea cū etiam conſtāter in propoſito perſiſteret in
iecto in collo eius fune tanꝙ̄ latro per totā vrbem tam diu tractus fuit donec expi
rauit: cuius coꝛpus Romam delatum apud ſanctum Marcellum via Salaria ſepe
litur. Et poſt ſedes vacauit menſibus. 3. ꝛ diebus. xv.
Synodus quinta apud Conſtantinopolim Iuſtiniani ꝛ Agapiti pontificis iuſſu iā 538
diu indicta his tempoꝛibus perficitur: hec enim contra hereticos ꝛ maxime contra
Theodorum ꝛ Anthimum epiſcopos habita fuit: qui affirmabant beatiſſimā vir-
ginem ſolum hominē ꝛ non deum ꝛ hominem peperiſſe. Declaratumq̃ ē: vt beata
virgo Theotochos diceretur: ideſt ꝙ deum ꝛ hominem ſuo partu edidiſſet: cui qui
dem ſynodo vniuerſalis eccleſia auctoꝛitatem contulit: ſicut ꝛ alijs quattuoꝛ dedit:
vt habetur in canone. xv. di.
Totilla: qui ꝛ Baduilla dicit̄ vltimus Oſtrogotharū rex hoc anno prius Vigite a
Beliſario capto: ꝛ deinde Idonāpo eius patruo a Gothis ſuis interfecto ac etiam 543
Athalarico: qui menſibus quinq̃ regnauerat ab eiſdem quoq̃ obtruncato ſubro-
gatus regnauit annis nouem. Hic inito magiſtratu regnum italicum a Beliſaro du
ce ferme gothis ſublatū pro viribus recipere annixus ē. Unde non modico exerci-
tu coadunato in neapolitanos primū mouit: ꝛ vrbem nō incruēta victoꝛia cepit. In
deq̃ abſente Beliſario totam Italiā inuaſit: ꝛ diripuit: ac multis cladibus afflixit.
Urbem deinde Romam ingreſſus eam diripuit: incendit: ꝛ muroꝛum partem euer
tit. Ciues quoq̃ varie iactatos: vrbemq̃ pene deſolatam: ac ſine vllo habitato-
re dereliquit. Pari quoq̃ etiam feritate in Ethꝛurie vrbibus: ꝛ quam maxime
Peruſij deſeuit: vbi Herculanus Peruſinoꝛum epiſcopus (vt Gregorius in libro

Juſtinianus

dialogoꝝ refert)capitis abſciſione martyrium ſumpſit. Totilla etiam in Siciliā
nauigans|totam inſulam iuxta diui Benedicti vaticinium obtinuit. Predixerat
enim Totillam vrbem potiturum:⁊ Siciliam intraturū: ac deniqꝫ nono regni ſui
anno ſuperatum interficiendum. Totilla aūt poſtꝙ Siciliam obtinuit|relictis ibi
quattuoꝛ ducibus in Italiā rediſt:eo ꝙ Narſetem italico bello a Juſtiniano im-
peratoꝛe pꝛefectū fuiſſe|⁊ in Italiā cū innumerabili multitudine ⁊ maxime lōgobar
doꝝ veniſſe intellexiſſet. Verum cū Narſetes multā partem Lōbardie obtinuiſſet
⁊ longobardoꝝ copias apud Brixellū tunc ciuitatem collocaſſet:q ibidem manētes
multa Placentinis ac Parmenſibus inferebāt dāna. In eos Totilla mouit acreqꝫ
pꝛeliū ꝯmiſſuꝫ ē. Sꝫ a lōgobardis fortioꝛibus ſupatus|nono regni ſui anno cū ingē
ti Gothoꝛum multitudine interfectus ē. Gothi vero qui ſuperfuerūt Thiam quen
dam regem creauere. Qui ⁊ ipſe poſt multa pꝛelia: quibus contra Narſetem ſepe
victoꝛ euaſerat:in Apulia tandem tum totis viribus apud quendam fluuiū pugna-
ret|⁊ multos ſuis manibus interfeciſſet:confoſſus interijt. Quo moꝛtuo Gothi vi
ribus deſtituti cuncta que poſſidebant Narſeti reſtituerunt:pacemqꝫ obtinuerunt.
Ac ſic deletis Gothis ſeptuageſimoſecundo anno poſtꝙ Theodoꝛicus Italiā ade
ptus fuerat|eoꝛum nomen euanuit. Nam qui pꝛelio ſuperfuerant non Gothi alias
Oſtrogothe vocabantur:ſed itali eo ꝙ in Italia nati eſſent.

546 Chilpericus ſeptimus francoꝝ rex|hoc anno Clodoneo patre defuncto regnare ce
pit:⁊ regnauit annis.24. Hunc crudeliſſimū fuiſſe tradunt. Qui inter cetera ſue ve
ſanie facinoꝛa vxoꝛem interfecit:que poſtmodum miraculis claruit.

Mediolanum Ciſalpine gallie Metropolim his tempoꝛibus a Gothis|regnante
Totilla pene ſubuerſam fuiſſe tradunt. In qua quidem vaſtitate ſupꝛa triginta me
diolanenſium milia interfecta feruntur. naꝫ ſuperioꝛibus diebus in tota eius dioce
ſi adeo fame laboꝛatum ē:vt mater filium comederet.

Papa 62°

Pelagius pꝛimus papa|natione romanus:pꝛe Joāne poſt Vigiliū ſedit an
5752 553 nis.ii.⁊ diebus:18. Hic ⁊ ſi multis i periculis Oſtrogothaꝝ maxime fuit:
nequaꝙ tā Chꝛi eccleſiam deſeruit. Sꝫ ad eandē ꝯfirmandā mlta Gratia
no referēte ꝯſtituit. Et pꝛimo|vt clerici i ſacris ꝯſtituti ſeptē hoꝛas canonicas ſb pce
pto quotidie celebꝛarent:vt habeť i decretis.91.di.c°. Eleutheri⁹ frater. Voluit iteꝫ
vt vnaqueqꝫ ꝓuincia.x.vel.xij.ciuitates cōtineret.vi q.3 c°. Scitote. Vetuit quoqꝫ
epīs vt de reb⁹ eccleſiaſticis vllā alicui ſecuritatē facerēt.8.q.2.c°. Talia quidē. Sta
tuit ꝑterea vt heretici ⁊ ſciſmatici ēt ſeculariū manu punirenť:qui vꝫ ad ſanitatē rōi-
bus nō deducerenť.23.q.v.c°. Quia nos. Voluit inſup vt null⁹ i abbatē ꝓmouereť:
niſi q canonice elect⁹ eēt.18.q.2.c°. Abbatem i monaſterio. Voluit quoqꝫ ſi qs accu-
ſationis libellū abſente reo obtuliſſet|oīo repellereť.3.q.9.c°. Carte quas. Statuit
item vt nullus pꝛiarcharuꝫ vniuerſalitatis vocabulo vnꝙ vtereť.99.di.c°. Nullus.
Mādauit ēt in quadrageſima myſteria ſiue miſſe hoꝛa none dicerenť:de ꝯſe.di.i.c.
Solent. Hic autem accuſatus ē:ꝙ maloꝝ Vigilij pape cauſa fuiſſet. Sꝫ ipſe clero ⁊
populo congꝛegato crucē dn̄i tāgēs ⁊ euāgeliū iureiurādo ſuſcepto ſe a tanto crimie
purgauit. Et demū cū ex ſacris oꝛdinationibus bis i Decēbꝛio mēſe habiť pꝛeſbyte-
ros.xxvi dyaconos.xj.⁊ epōs.xxxix.creaſſet|e vita diſceſſit|ac in baſilica Petri ſe
pult⁹ fuit. Et tunc ſedes vacauit menſes.3.⁊ dies.xxvi.

Viri doctrinis excellentes.

Caſſiodoꝛus monachus Rauena oꝛiundus|vir doctiſſimus his tempoꝛibus ob do
ctrinam in pꝛecio fuit. Qui pꝛimum conſul|deinde ſenatoꝛ factus|poſtremo ſpꝛetis
mundanis rebus monaſticam vitam complexus eſt. Hic pſalteriuꝫ luculēter expo
ſuit:⁊ chꝛonicam de imperatoꝛibus ⁊ pontificibus cōpilauit:vbi pꝛeſertim dͤ Theo
dato Rauenate rege contempoꝛaneo ſuo multa ſcripſit. Edidit pꝛeterea de anima
libꝛum vnum. Et dͤ oꝛthogꝛaphia alium libꝛū:ac multas de negocijs familiaribus
epiſtolas compoſuit.

Germanus ēt Pariſiacenſis epūs ꝑ hoc tempus migrauit ad dominuꝫ. Qui quante
ſanctitatis ac ſcientie fuerit:quibuſue miraculis floꝛuerit Foꝛtunatus epūs ſtilo di
geſſit eleganti. Eius feſtum quinto kalendas Junij celebꝛatur.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Priſcianū quoqꝫ eruditiſſimum grāmaticum|pbūmqꝫ patria Ceſariēſem i greca:lati/
naqꝫ lingua doctiſſimū:ꝑ hoc ipm tempus apd Cōſtantinopolim claruiſſe tradūt.
Qui ea in facultate perutilia edidit opuſcula. Nam de partibus orōnis ad Julianū
Patricium conſulem ſcripſit. Similiter de ꝯſtructione:⁊ de accentibus libros edi/
dit. Preterea de naturalibus queſtionibus ad Coſdroe Perſarum regem volumē
ſcripſit:necnon ⁊ de Coſmographia libellum compoſuit.

Arator romane eccleſie Cardinalis dyaconus:poeta laureatus:hac tempeſtate mira
floruit eloquentia:qui inter cetera virtutis ſue opera apoſtolorum actus verſu exa/
metro exarauit.

Brandanus deniqꝫ Hybernenſis abbas ꝑ hec tēpora ob eximiam ſanctitatem maxi/
mo in precio habitus fuit:de quo etiam admiranda ſcribūtur.

Narſes Juſtiniani imperatoris Eunuchus|vir rei bellice gloria preſtās hoc anno cō
tra Totillam Gothorum regem italico bello ab ipſo Juſtiniano preficitur. Hūc nō 554
nulli affirmant antea carthularium fuiſſe:quem cum Juſtinianus aliquando in cu/
biculū accepiſſet|cognita hominis virtute confeſtim eum Patricium declarauit. ⁊
primum in conſilio:necnon ⁊ imperialium pecuniarum receptorem ac diſpenſato/
rem inſtituit. Erat enim religione:pietate ac munificentia inſignis: ⁊ ob hoc etiam
Barbarorum regibus amicitia iunctus:qui magnis comparatis copijs ex Conſtā/
tinopoli terra: mariqꝫ in Italiā peruenit. Primumqꝫ apud Aquileiam conſtitit:qđ
audiens Totilla ſtatim ex Sicilia Papiam venit. Et Theiam ducem ſuum Vero/
nam cum parte copiarum:vt Narſeti trāſitum prohiberet miſit. Hoc cognito Nar/
ſes duodecim longobardorum milia(que Alboinus ei tradiderat)per mediterra/
nea ad Brixellū oppidum in rippa Padi conſtitutum miſit. Et ipſe Narſes cū ſuis
copijs Rauenam ſe ex Aquileia tranſtulit. Indeqꝫ cum Romam peteret: Totilla
a longobardis apud Brixellum ſuperatus ⁊ interfectus ē. Narſes aūt his auditis
in itinere Narniam ⁊ Peruſiā vrbes cepit: ⁊ Romam profectus eam obſedit ⁊ ob
tinuit. Qua obtenta Theiam regem Totille ſuffectū non longe a Nuceria vrbe for
titer pugnantē poſtea oppreſſit: ⁊ gothos oēs Italia expulit. Atqꝫ ita vt dictum ē
ſeptuageſimoſecundo anno poſteaꝙ̄ Theocritus primus eorum rex Italiam intraue
rat|Gothorum nomen cum regno interijt. Narſes deinde ſummis honoribus exce
ptus|Italiam per decem ⁊ ſeptē annos in pace poſſedit: ⁊ Aquileiā ab Attilla hu
norum rege deſtructam inſtaurauit: ⁊ apud Venetias ꝓpter beneficia ei a nobilibꝰ
Venetis collata Sacellum ſancti Theodori martyris:vbi nunc eſt templum ſan/
cti Marci celeberrimum. Edificauit atqꝫ eccleſiam aliam in honorem ſancto/
rum Menne ⁊ Geminiani ex gothorum manubijs extruxit. Poſtea gothorum bo/
na publicare. ⁊ omnia Rauenati eccleſie condonari fecit. Mortuo vero Juſtiniano
imperatore ⁊ Juſtino iuniore loco eius ſuffecto|cum Narſes nimium locupletatus
eſſet|Romani viri iniqui ⁊ perditiſſimi|eius nō virtuti:ſed diuitijs inuidentes plu
rimis modis apud Sophiam Juſtini vxorem eū accuſarunt. Que delatoribus ni
mium credula|ſuaſit marito:vt ſucceſſorem Narſeti mitteret. Miſitqꝫ Narſeti ora
torem cum his litteris conuiciando:ꝙ ad diſpertienda inter ancillas penſa reuoca/
ret. At ille indignatus(vt par erat)Legato ⁊ Sophie reſpondit|ſe talem ei orſu/
rum telam:quam ipſa dum viueret perficere non poſſet: quod ⁊ fecit. Nam audito
ſucceſſoris aduentu Neapolim conceſſit. Et eveſtigio legatos ad Alboinum in Pa
noniam miſit|ſuadens:vt ſe cum longobardis ſuis in Italiam celebrem patriā trāſ/
ferret. Quo audito Alboinus rex exhilaratus quam libentiſſime oblationem ſuſce
pit. Sed dum aliquandiu moraretur Joannes tertius pontifex his auditis ſtatim
Narſetem ex Neapoli Romam conuenit: ⁊ intellectis viri cōtumelijs ei quicquid
voluit conceſſit:eumqꝫ romanum conſulem com Baſilio creari a Juſtino obtinuit:
vbi ⁊ decem annis ſtetit. Quo in tempore longobardos rogauit|vt in Panoniam
aliquandiu ſe continerent:quod ⁊ impetrauit. Verum eo defuncto longobardi Ita
liam(vt mox dicemus)obtinuere. Sed iam cum de Gothis ſatis dictum ſit:ad lon
gobardos tranſeundum eſt. Et ſic explicit liber Nonus.